

HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA

GTZ-ABU projekt:
"Strukovno obrazovanje usmjereno na tržište rada u RH"

Drugo izvješće o vanjskoj evaluaciji projekta

Zagreb, siječanj 2010.

Autor:

Mr.sc. Olga Lui

Obrada i grafički prikaz:
Silva Vucković Škarec

Sadržaj

1.	GTZ-ABU Projekt – stanje projekta.....	3
2.	Prateća evaluacija GTZ-ABU projekta.....	4
2.1.	Opis studije (cilj, težište, mjesta provedbe, trajanje, metodološki pristup).....	4
2.2.	Rezultati ispitivanja.....	6
2.2.1.	Metode ispitivanja.....	6
2.2.2.	Anketiranje naučnika.....	8
2.2.3.	Anketiranje roditelja.....	49
2.2.4.	Anketiranje majstora stručnih učitelja u licenciranim obrtima.....	53
2.2.5.	Anketiranje nastavnika	75
3.	Zaključak usporedbe	84

1. GTZ-ABU Projekt – stanje projekta

Projekt GTZ-a: “Strukovno obrazovanje usmjereno na tržište rada u Hrvatskoj” se realizira u okviru obrazovanja za obrtništvo, a nositelj projekta s hrvatske strane je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u uskoj suradnji s Hrvatskom obrtničkom komorom. Projekt provodi ABU Consult za GTZ-e, a po nalogu njemačkog Saveznog ministarstva za gospodarsku suradnju i razvitak (BTZ).

Projektom se odredilo 5 indikatora pomoću kojih je definiran cilj projekta i to:

1. Najmanje 75% poduzeća (uzorak ispitan anketom) potvrđuje da obrazovanje u poticajnim zanimanjima odgovara njihovim potrebama.
2. Najmanje 30% postojećih škola preuzelo je uspješne modele pilot mjera.
3. Broj zainteresiranih za novu obrazovnu ponudu u poticajnim zanimanjima povećao se za 20%.
4. Najmanje 40% svih naučnika u poticajnim zanimanjima su djevojke i mlade žene.
5. Završni ispiti potvrđuju stručne radne kompetencije završenih učenika.

U prvoj fazi projekta cilj je bio definirati: „*Ponuda u strukovnom obrazovanju odgovara potrebama malih i srednjih poduzeća*“. Projekt je trajao 4 godine i to prvi dio 1/2006. do 12/2007. a drugi dio 1/2007 do 12/2009.

Polovicom 2009.g. izvršena je kontrola napretka projekta kada je konstatirano da se temeljem vrednovanja dosada postignutih učinaka mogu dati preporuke za drugu fazu koja će trajati od 11. mjeseca 2009. g. 10. mjeseca 2011.g. Utvrđen je cilj druge faze: ponuda strukovnog obrazovanja odgovara potrebama malih i srednjih poduzeća. Ciljna su skupina su mladi između 13. i 18. godina. Glavne smjernice rada koje donose tri razine su: jačanje dijaloga i kapaciteta dionika u strukovnom obrazovanju na nacionalnoj makro razini (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatska obrtnička komora, Agencija za strukovno obrazovanje). Mezzo razina će kao rezultat doprinijeti jačanju dijaloga i kapaciteta socijalnih partnera na lokalnoj razini (županije, obrtničke komore, HZZO, poduzeća, strukovne škole i sl.), dok će mikro razina obuhvatiti savjetovanje dionika iz strukovnih škola i licenciranih obrta koji realiziraju pilot programe i to naročito u razvijanju kurikuluma, osposobljavanju nastavnika, nabavku opreme i novih nastavnih materijala, umrežavanje škola, poticanje partnerstva i profesionalno usmjeravanje.

Novi nastavni planovi i programi za instalatera sustava vode, plina, grijanja i hlađenja i automehatroničara koji su uvedeni u dvije pilot škole I. generacije i u čijoj realizaciji sudjeluje oko 40 licenciranih obrta u šk.g. 2009/2010.g. uvedeni su i u pilot škole II. generacije tako da je ukupan broj učenika koji su uključeni u eksperimentalne strukovne programe 268.

Tablica 1. Popis škola i programa

Pilot-škole	Automehatroničar	Instalater SVPGH
Zadar		
1. godina	52	
2. godina	56	
Nova Gradiška		
1. godina		28
2. godina		24
Slavonski Brod	26	
Zagreb	36	
Zagreb		23
Velika Gorica		23
Ukupno	170	98

Osim redovnih programa izrađeni su programi za daljnje usavršavanje kuhara i to kuhar wellnnes i dijetalne prehrane koji će biti provedeni u procesu obrazovanja odraslih na tri lokacije u Hrvatskoj. U 2009.g. uspostavljene su strukture umrežavanja kako na stručnoj tako i na regionalnoj razini i provedene su edukacije 320 pedagoških djelatnika i suradnika Zavoda za zapošljavanje pomoću nacionalnih i njemačkih stručnjaka. Do sada je organizirano 8 studijskih putovanja u Njemačku sa ukupno 59 dionika iz raznih ustanova te se uspostavljaju partnerstva sa njemačkim strukovnim školama. Započela je izrada Godišnjeg izvješća o strukovnom obrazovanju i tržištu rada za Zadarsku županiju i provode se diskusije za okruglim stolom u svrhu povećanja kvalitete naukovanja u licenciranim radionicama.

Čitavo vrijeme projekta suradnja sa Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatskom obrtničkom komorom je dobra, a dobrom se može ocijeniti i suradnja s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa. Nešto slabija suradnja je s Agencijom za strukovno obrazovanje, koja ne pokazuje interes za aktivno uključivanje u projekt.

2. Prateća evaluacija GTZ-ABU projekta

2.1. Opis studije (cilj, težište, mjesta provedbe, trajanje, metodološki pristup)

Cilj studije:

Cilj je ove studije dati relevantne podatke o radu na projektu i rezultatima projekta te osigurati održivost aktivnosti koje je projekt pokrenuo. To se prije svega odnosi na uvođenje novih pilot zanimanja u obrazovni sustav za obrtništvo kao i na potporu obrtničkim školama pri korištenju novog metodološkog pristupa u realizaciji ovih programa.

Težišta praćenja /Svrha projekta:

Iako smo u prvom dijelu evaluacije već pratili pojedine etape uvođenja težišta praćenja i svrha projekta će i dalje ostati u navedenim okvirima, kako bismo pri završetku projekta mogli ostvariti kompletnu evaluaciju.

U drugoj fazi ćemo:

- analizirati nove nastavne planove i programe (automehatroničar i instalater sustava vode plina grijanja i hlađenja) utvrditi prednosti i nedostatke te učinkovitost izlaznih kompetencija na razvoj kvalifikacija orijentiranih na tržište rada,
- utvrditi rezultate novih oblika suradnje između dionika u procesu naukovanja i ispitati njihovu kvalitetu,
- pratiti razvoj obrazovnog menadžmenta u pilot školama i školama koje prate projekt,
- ispitati utjecaj usavršavanja nastavnika (nova stručna znanja, novi metodički postupci) na nastavni rad u novim zanimanjima,
- ispitati usmjerenost teoretskih sadržaja na praksu te ispitati osigurava li zajednički rad škola i radionica naučniku ulazak u poslovni svijet,
- utvrditi veze potreba tržišta rada i obrazovanja,
- utvrditi utječe li i u kojoj mjeri korištenje nove suvremene opreme na kvalitetu obrazovanja za pilot za zanimanja,
- ispitati atraktivnost obrazovanja za zanimanja (mladi i roditelji) i
- utvrditi prednosti i nedostatke postupka umrežavanja srodnih programa i škola.

Mjesta provedbe istraživanja:

STRUKOVNA ŠKOLA „VICE VLATKOVIĆA“

(ravnatelj: Tihomir Tomčić)

- zanimanje: automehatroničar -

Nikole Tesle 9c, 23000 Zadar

Tel.: 023/239-461, E-Mail: ss-zadar-513@skole.t-com.hr

INDUSTRIJSKO-OBRTNIČKA ŠKOLA

(ravnatelj: Mijo Matošević)

- zanimanje: instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja -

Ljudevita Gaja bb, 35400 Nova Gradiška

Tel.: 035/361-459, E-Mail: mijo.matosevic@sb.t-com.hr

SREDNJA STRUKOVNA ŠKOLA VELIKA GORICA

(ravnatelj: Stjepan Kos)

Kralja Stjepana Tomaševića 21, 10410 Velika Gorica

Tel.: 01/6222-256, E-Mail: ss-velika-gorica-503-@skole.htnet.hr

ŠKOLA ZA MONTAŽU INSTALACIJA I METALNIH KONSTRUKCIJA

(ravnatelj: Ivan Justinić)

Sveti Duh 129, 10000 Zagreb

Tel.: 01/3700-736, E-Mail: ss-zagreb-555@skole.t-com.hr

INDUSTRIJSKO-OBRTNIČKA ŠKOLA SLAVONSKI BROD

(ravnatelj: Zvonko Petanović)

Eugena Kumičića 52, 35000 Slavonski Brod

Tel.: 035/410-542, E-Mail: ss-slavonski-brod-504@skole.t-com.hr

ELEKTROSTROJARSKA OBRTNIČKA ŠKOLA ZAGREB

(ravnatelj: Anto Delač)

Selska cesta 83, 10000 Zagreb

Tel: 01/3023-823, E-Mail: ss-zagreb-530@skole.t-com.hr

Trajanje ispitivanja:

II faza Projekta traje od 11.mj. 2009 do 10.mj. 2011. Ispitivanje dionika je provedeno krajem 2009.g. i početkom 2010.g. a sastojalo se od izrade upitnika za učenike u pilot zanimanjima, izrade upitnika za majstore stručne učitelje, izrada upitnika za nastavnike stručne teorije i prakse, izrada upitnika za roditelje, provođenje ispitivanja, obrada upitnika, uspoređivanje rezultata I. i II. faze ispitivanja, školska izvješća prema protokolu.

Metodološki pristup

- analiza dokumenata, diskusija, studijskih putovanja, izvješća škola,
- priprava seminara i savjetovanja, i njihova evaluacija,
- anketiranje,
- obrada anketa
- intervjui.

2.2. Rezultati ispitivanja

2.2.1. Metode ispitivanja

Metodički pristup kao i u ranijim ispitivanjima bio je usmjeren na:

1. aktivnosti koje su se u okviru Projekta zbivale u 2009.g.; okrugli stolovi, seminari, studijska putovanja, rad skupina za analizu kurikuluma, ispitivanje tržišta rada i njihov utjecaj na projekt
2. provedbu pismenog ispitivanja triju različitih ciljnih grupa:
 - naučnika prve godine obrazovanja u pilot zanimanjima automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja u Pilot školama II generacije,
 - naučnika druge godine u zanimanjima automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja u Pilot školama I generacije,

- majstora - stručnih učitelja u radionicama gdje se realizira praktična nastava u pilot projektu za prvu i drugu godinu naukovanja u svim pilot školama,
 - nastavnika koji realiziraju stručno-teorijsku i praktičnu nastavu u pilot zanimanjima automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja za drugu godinu naukovanja,
 - roditelja učenika za navedena zanimanja u drugoj godini naukovanja.
3. izvješća pilot škola: Strukovne škole "Vice Vlatkovića" iz Zadra i Industrijsko-obrtničke škole iz Nove Gradiške o drugoj godini naukovanja i
 4. izvješća pilot škola druge generacije za prvu godinu naukovanja i
 5. razgovor s dionicima.

U evaluaciji raspoloživih dokumenata vidljivo je da kako u Komorama, tako i u školama i županijama postoje opsežni materijali s velikim brojem informacija. Dio dokumenata koristio se u metodičkoj obradi. Ispitivanje je provedeno u suradnji s Hrvatskom obrtničkom komorom, školama i obrtnicima.

Tablica 2: Ispitanici u pilot školama I i II generacije

naučnici/zanimanja	mjesto	broj
automehatroničar II. godina	Zadar	45
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja II. godina	Nova Gradiška	19

naučnici/zanimanja	mjesto	broj
automehatroničar I. godina	Sl. Brod	25
automehatroničar I. godina	Zagreb	34
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja I. godina	Zagreb	22
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja I. godina	Velika Gorica	

obrtnici/zanimanja	mjesto	broj
automehatroničar	Zadar	12
automehatroničar	Zagreb	27
automehatroničar	Slavonski Brod	13
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja	Nova Gradiška	10
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja	Zagreb	7
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja	Velika Gorica	

roditelji	mjesto	broj
automehatroničar	Zadar	26
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja	Nova Gradiška	18

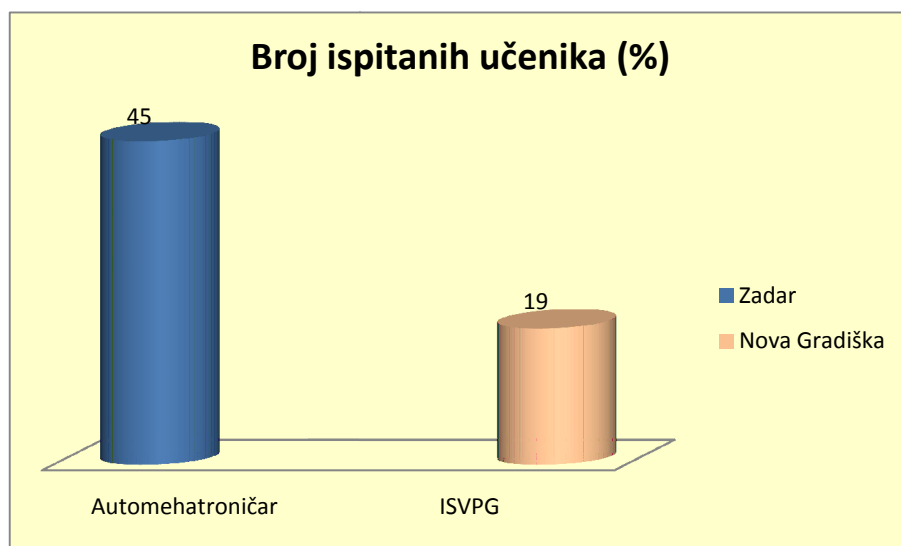
nastavnici	mjesto	broj
automehatroničar	Zadar	8
instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja	Nova Gradiška	5
UKUPNO ISPITANIKA		293

2.2.2. Anketiranje naučnika

II. razred pilot škola I. generacije

Krajem 2009. i početkom 2010. provedeno je anketiranje naučnika u pilot zanimanjima automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja. Ukupno je ispitano 45 naučnika u Zadru i 19 naučnika u N. Gradiški. To su naučnici II. razreda pilot škola I generacije, koje smo anketirali u prvom razredu prošle školske godini pa ćemo novo dobivene rezultate povezati s onima koje smo već prezentirali prvom izvješću o vanjskoj evaluaciji projekta.

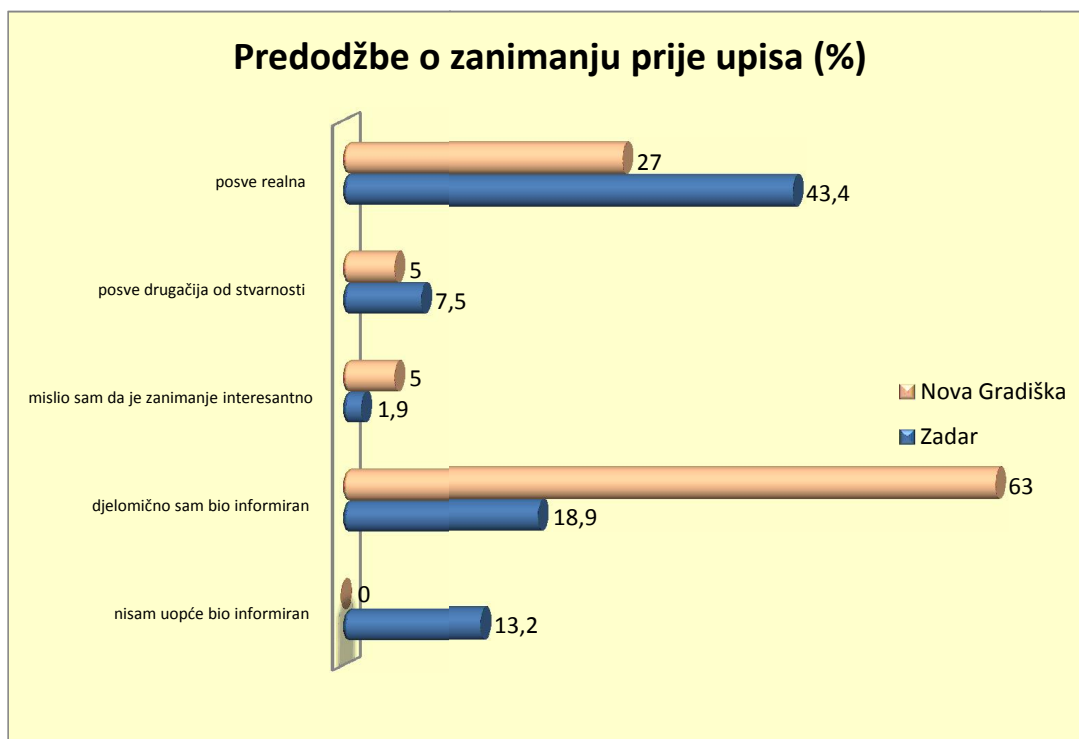
Grafikon 1: Broj ispitanih učenika

Pretpostavili smo da su se predodžbe o zanimanju promijenile ili upotpunile pa smo u tom smislu postavili prvu seriju pitanja.

Učenici Zadra ustanovili su u 43,4% slučajeva je njihova predodžba o zanimanju bila realna, dok je realnom svoju predodžbu o zanimanju u Novoj Gradišci ocijenilo 27% učenika.

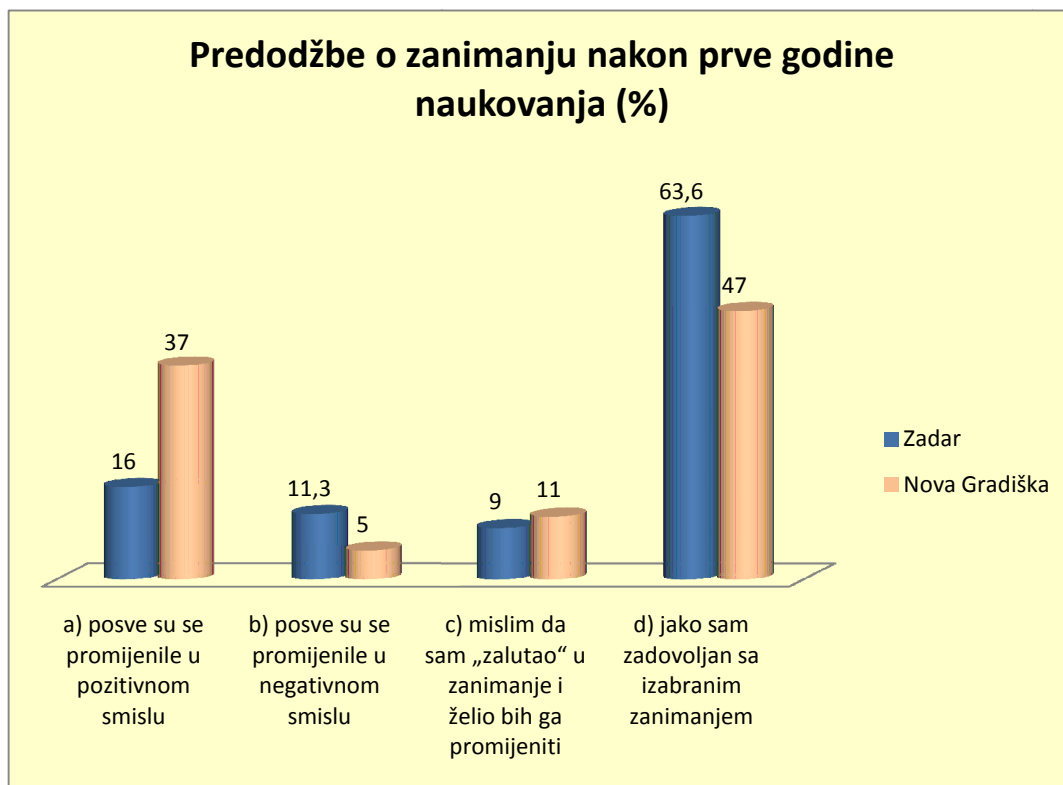
Grafikon 2: Predodžbe o zanimanju prije upisa

Iako su učenici Nove Gradiške u 63% slučajeva bili informirani o zanimanju u koje se školuju i njih 27% smatra da su njihove predodžbe o zanimanjima bile realne ipak bi ih 11% želilo promijeniti izabrano zanimanje.

Povezujući odgovore o predodžbi o zanimanju prije upisa u I. razred i nakon I. godine obrazovanja učenici su uglavnom zadovoljni novoizabranim zanimanjem. Zadovoljniji su (63,6%) učenici zanimanja automehatničar u Zadru, nego što su to učenici zanimanja instalater vode, plina, grijanja i hlađenja (47%) u Novoj Gradišci. Samo 5% učenika u Novoj Gradišci svoj je stav o zanimanju nakon I. godine naukovanja promijenilo u negativan, dok je 11,3 učenika to učinilo u Zadru.

Grafikon 3: Predodžbe o zanimanju nakon prve godine naukovanja

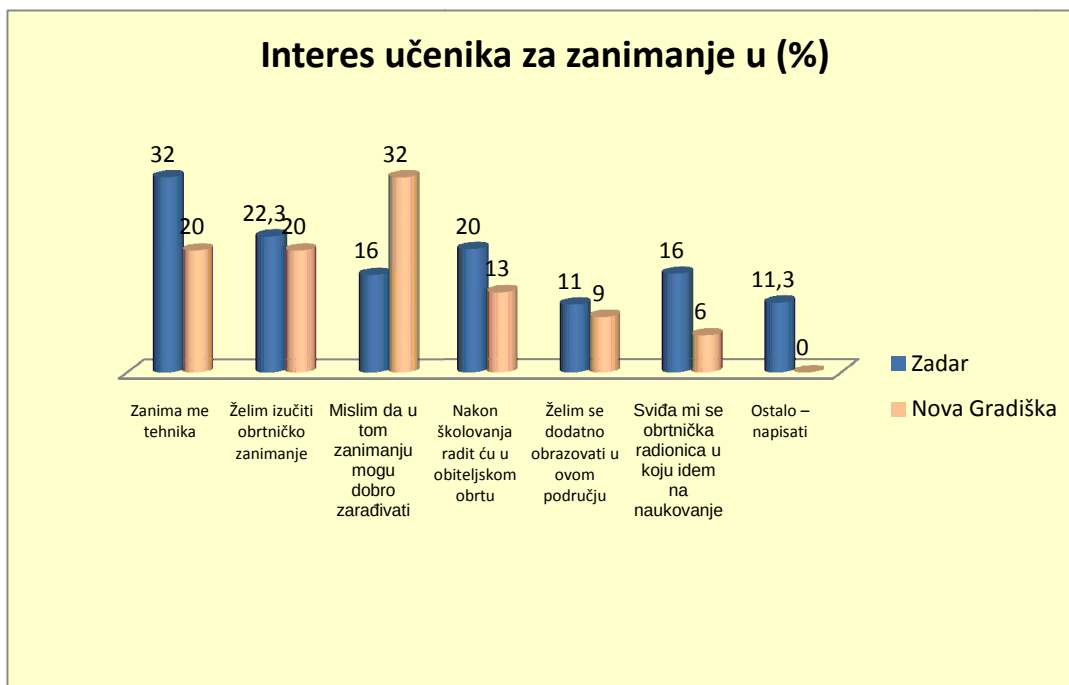

Na pitanje 3: “Nakon što si u prvoj godini naukovanja dobio uvid u nastavni plan i program zanimanja za koje se školuješ molimo te da odgovoriš na čemu se danas temelji tvoja odluka da želiš raditi ovaj posao?” učenici su imali mogućnost višestrukog izbora.

Tablica 3: Interes učenika za zanimanje (%)

	Zadar	Nova Gradiška
Zanima me tehnika	32	20
Želim izučiti obrtničko zanimanje	22,3	20
Mislim da u tom zanimanju mogu dobro zarađivati	16	32
Nakon školovanja radit ću u obiteljskom obrtu	20	13
Želim se dodatno obrazovati u ovom području	11	9
Sviđa mi se obrtnička radionica u koju idem na naukovanje	16	6
Ostalo – napisati:	11,3	0

Grafikon 4: Interes učenika za zanimanje

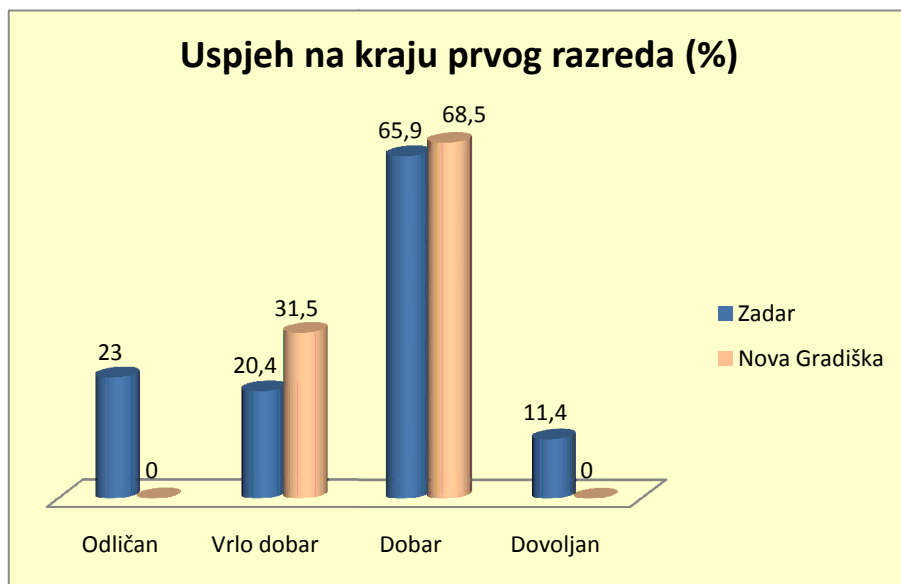
Pitanje 3. tražilo je da se prokomentira odluke koju je učenik donio kada se odlučio za školovanje u zanimanje automehatroničar ili instalater vode, plina, grijanja i hlađenja a nakon što je završio I. godinu obrazovanja. U Zadru je kod 32% učenika ta odluka temeljena na njihovom zanimanju za tehniku kao i na želji da postane samostalan i izuči obrtničko zanimanje. U Novoj Gradiški većina anketiranih misli da u tom zanimanju može dobro zarađivati a tek onda dolaze interesi za tehniku ili rad u obrtništvu.

Komentirajući uspjeh učenika po završetku I. razreda te vukući paralelu sa uspjehom u osnovnoj školi vidljivo je, da je Zadar odnosno učenici u zanimanju automehatroničar bolji po uspjehu i nakon I. razreda kao i nakon osnovne škole u usporedbi sa Novom Gradiškom. Najveći broj učenika i u jednom i u drugom zanimanju je i dalje i prvi razred kao osnovnu školu završio s ocjenom dobar.

Tablica 4. Uspjeh na kraju I. razreda (%)

	Zadar	Nova Gradiška
Odličan	23,0	0
Vrlo dobar	20,4	31,5
Dobar	65,9	68,5
Dovoljan	11,4	0

Grafikon 5: Uspjeh na kraju prvog razreda

Na pitanje o najdražim predmetima u osnovnoj školi odgovori su u većini slučajeva bili u krist tehničkih predmeta. Što se prirodoslovlja tiče ono nije naročito omiljeno odnosno prije bi se moglo reći da se učenici prema njemu odnose kao području koje ne vole. S obzirom da bi prirodoslovlje trebalo biti osnovica za razumijevanje zanimanja kako novih tako i starih može se izraziti bojazan savladavanja odgovarajućih tehnologija u srednjoj školi. Na pitanje koji su predmeti učenicima stvarali najviše i najmanje problema u prvom razredu naukovanja odgovori su bili vrlo različiti i to naročito šaroliki u Zadru. Tako je npr. 20% učenika imalo poteškoća sa razumijevanjem općeobrazovnih sadržaja, dok ih je dobro razumijelo 44% učenika. Za odgovor sadržaji su bili preteški odlučilo se 23,3% učenika a sadržaji su bili dosadni njih 57%. Za stručno- teoretske sadržaji 35% učenika je napisalo je da su ih dobro razumjeli ili da su im bili zanimljivi, dok se njih 40-47% odlučilo za odgovore sadržaji su bili preteški ili sadržaji su bili dosadni. Što se praktične nastave tiče, ona koja se odvijala u obrtničkoj radionici bila je razumljivija, laganija i zanimljivija za veći broj učenika nego ona koja se odvijala u školi.

Pitanje 5: Koji su ti predmeti u prvom razredu stvarali najviše problema i koji je bio razlog za to? moguće je bilo dati više odgovora.

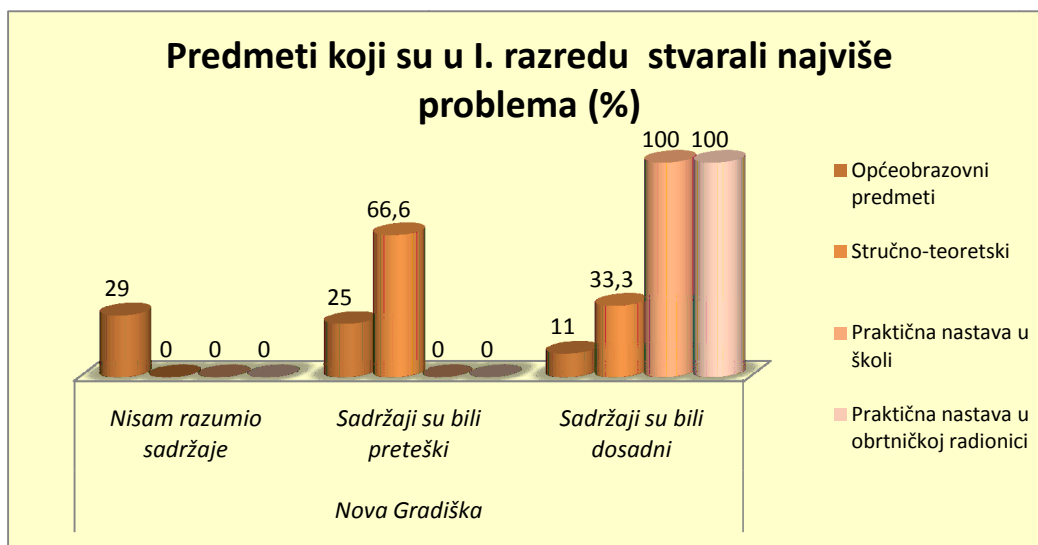
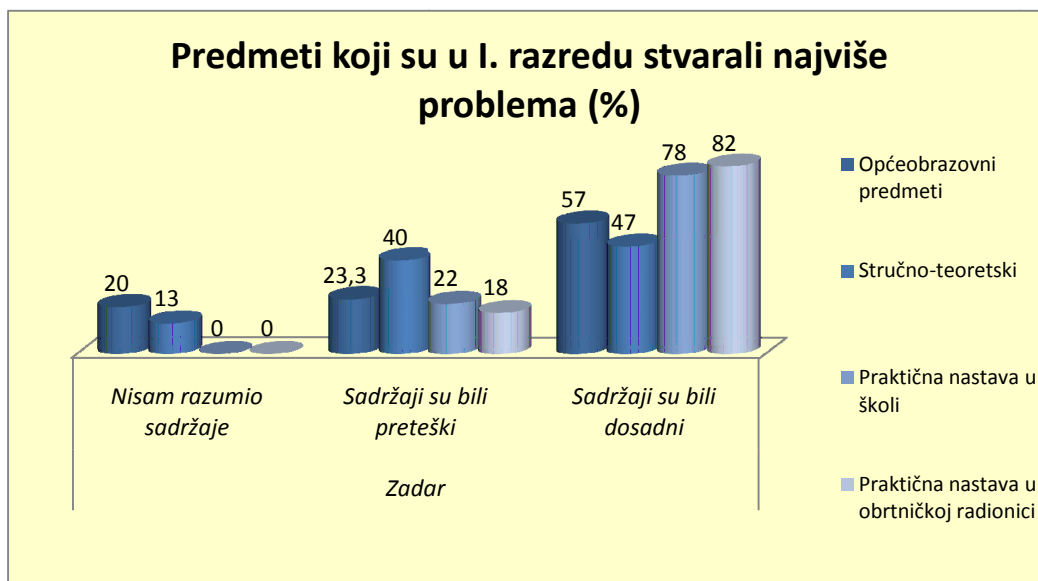
Tablica 5. Predmeti u I. razredu koji su učenicima radili probleme (%)

	Nisam razumio sadržaje	Sadržaji su bili preteški	Sadržaji su bili dosadni
Općeobrazovni predmeti (hrvatski jezik, strani jezik, povijest, vjeronauk, etika, tjelesna i zdravstvena kultura)	20 29	23,3 25	57 11
Stručno-teoretski	13	40	47

	0	66,6	33,3
Praktična nastava u školi	0	22	78
	0	0	100
Praktična nastava u obrtničkoj radionici	0	18	82
	0	0	100

Zadar – crveno, N.Gradiška - crno

Grafikon 6: Predmeti koji su stvarali najviše problema

Učenici u Novoj Gradišci mahom su ocijenili da su im općeobrazovni predmeti bili teški, nerazumni ili dosadni. Za stručno – teoretske sadržaje također su napisali da su preteški ili

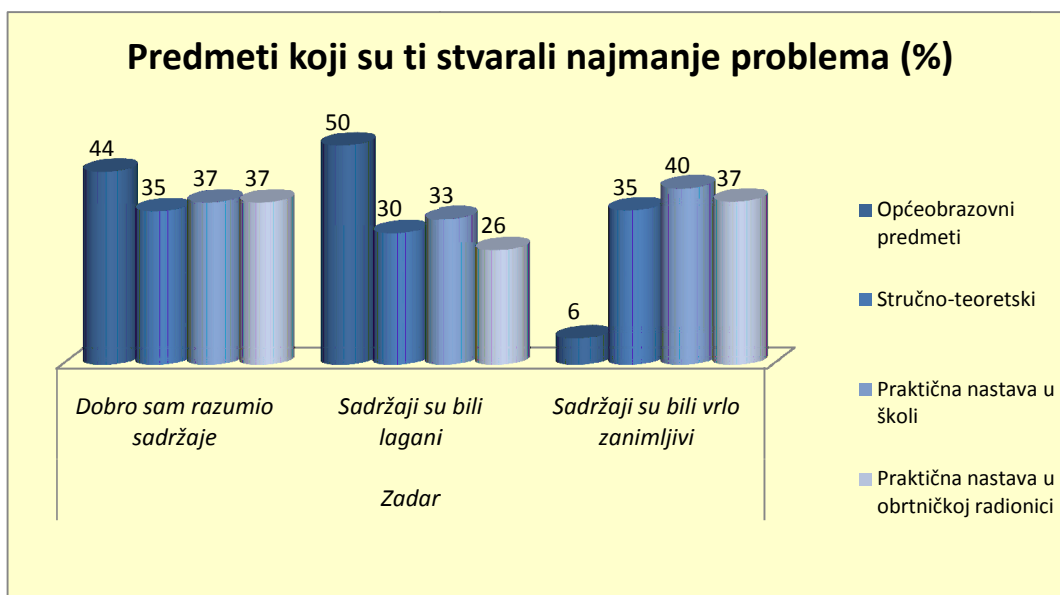
dosadni, a najmanje problema imali su sa praktičnom nastavom u školi i obrtničkoj radionici.

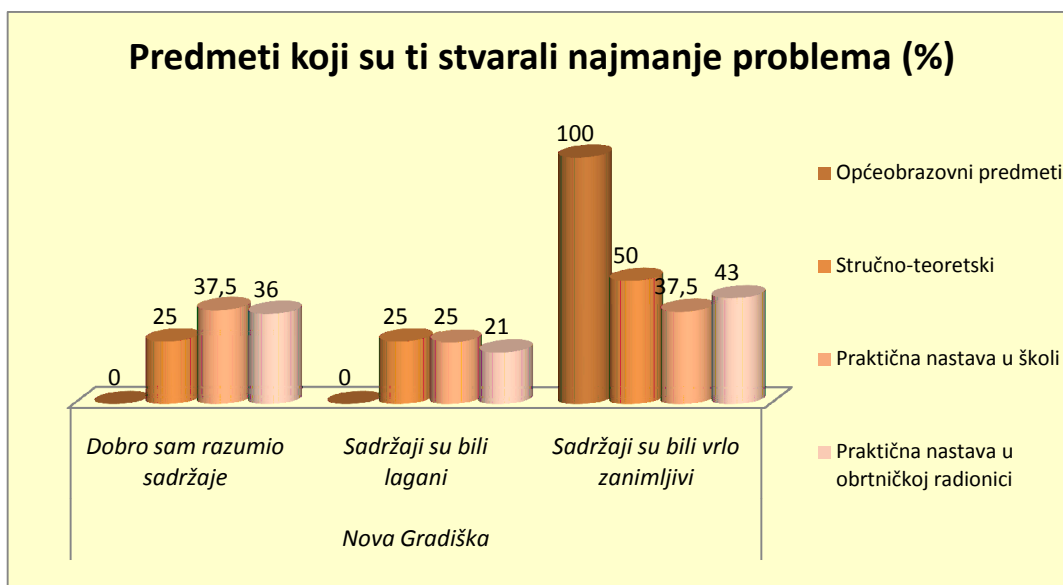
Tablica 6. Predmeti koji su u I. razredu stvarali najmanje problema (%)

	Dobro sam razumio sadržaje	Sadržaji su bili lagani	Sadržaji su bili vrlo zanimljivi
Općeobrazovni predmeti (hrvatski jezik, strani jezik, povijest, vjeronauk, etika, tjelesna i zdravstvena kultura)	44 0	50 0	6 100
Stručno-teoretski	35 25	30 25	35 50
Praktična nastava u školi	37 37,5	33 25	40 37,5
Praktična nastava u obrtničkoj radionici	37 36	26 21	37 43

Zadar-crno, N.Gradiška – crveno

Grafikon 7: Predmeti koji su stvarali najmanje problema

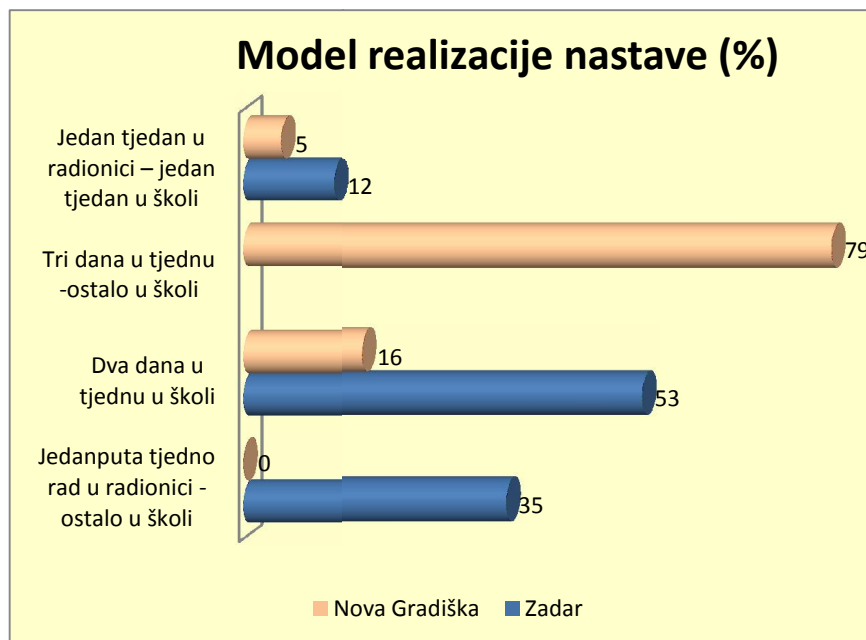

Na pitanje 7. *Praktična nastava u radionici s kojom imaš potpisan ugovor odvija se prema modelu* bila su ponuđena četiri moguća odgovora:

Tablica 7. Model realizacije nastave u %

	Zadar	Nova Gradiška
Jedan puta tjedno rad u radionici -ostalo u školi	35	0
Dva puta tu radionici -ostalo u školi	53	16
Tri puta u radionici -ostalo u školi		79
Jedan tjedan u radionici – jedan tjedan u školi	12	5

Grafikon 8: Model realizacije nastave

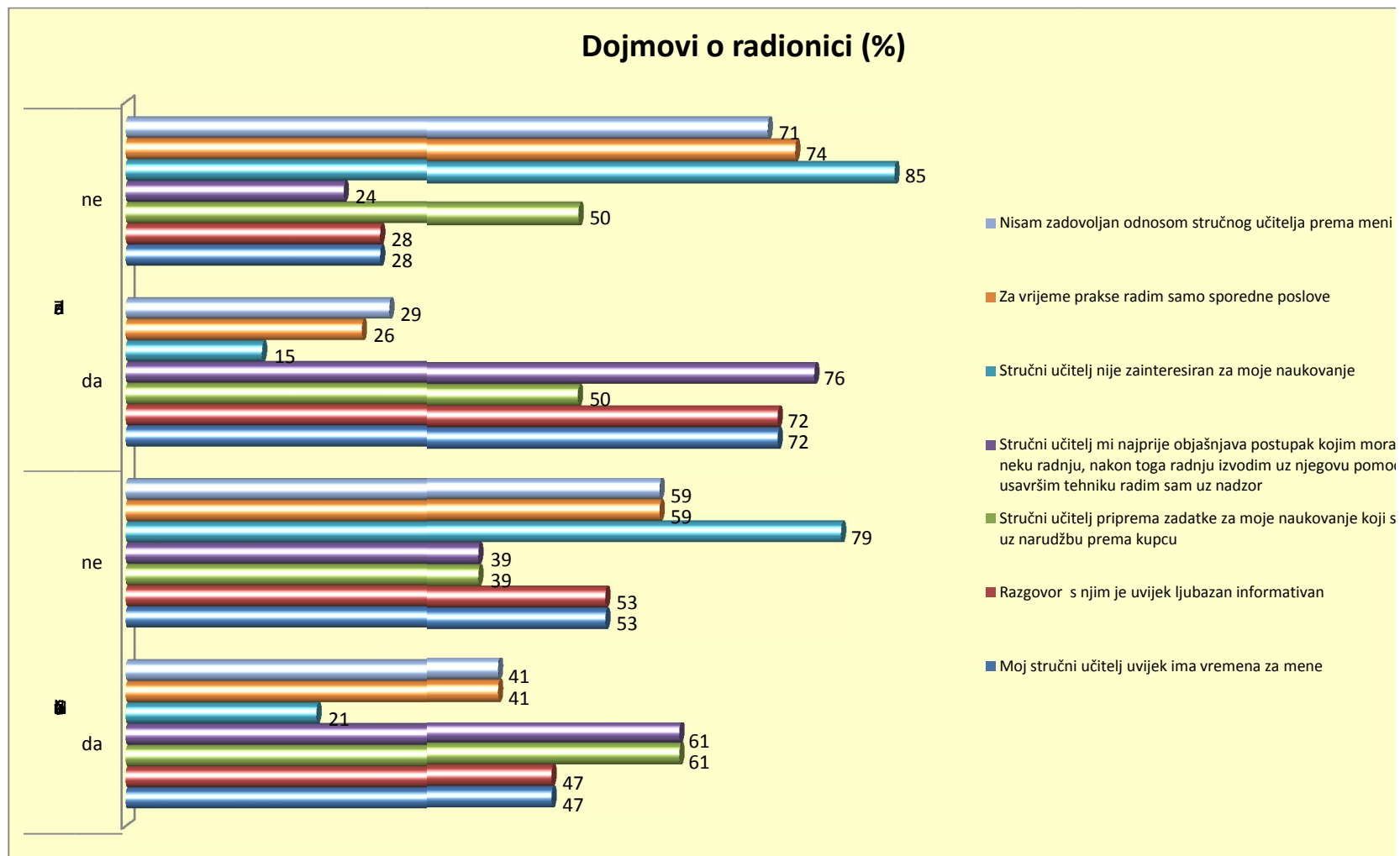
Pri uvođenju obrtničkih modela obrazovanja (dvojni sustav, jedinstveni model) Obrtnička komora nudila je školama i obrtničkim radionicama više mogućih modela praktične nastave. Najpogodniji model u kojem se i prema mišljenju obrtnika najbolje može realizirati praktična nastava i razviti stručne kompetencije vezane uz nju, je model jedan tjedan prakse u radionici – jedan tjedan nastave u školi. Nažalost, većina škola taj model ne koristi, jer ne odgovara njezinom predmetno satnom sustavu koji za školu predstavlja komotniju varijantu. Zbog toga se odlučuju na varijante boravka učenika dva ili tri dana u tjednu u radionici, a ostalo vrijeme u školi. Iz dobivenih podataka vidljivo je, da su i pilot zanimanja u istoj organizaciji. U Zadru 35% učenika provodi jedan dan u tjednu u radionici a ostalo u školi, 53% ih je dva puta tjedno u radionici, a samo 12% naizmjenično je tjedan dana u radionici a tjedan dana u školi. Nova Gradiška ima omjer 79 naprama 16 naprama 5 što znači dva dana u radionici naprama tri dana u radionici naprama tjedan dana u radionici a tjedan dana u školi. Zanimljivo je da su odgovori učenika u obadva grada raspršeni na sve varijante što je začuđujuće jer su učenici u N. Gradiški u istom odjeljenju, a u Zadru u II odjeljenju.

Pitanje 8. Molim te da navedeš nakon prve godine naukovanja svoje dojmove o tvojoj radionici? također je dalo mogućnost višestrukog izbora.

Tablica 8: Dojmovi učenika o radionici (%)

	Zadar		Nova Gradiška	
	da	ne	da	ne
Moj stručni učitelj uvijek ima vremena za mene	72	28	47	53
Razgovor s njim je uvijek ljubazan informativan	72	28	47	53
Stručni učitelj priprema zadatke za moje naukovanje koji su vezani uz narudžbu prema kupcu	50	50	61	39
Stručni učitelj mi najprije objašnjava postupak kojim moram izvršiti neku radnju, nakon toga radnju izvodim uz njegovu pomoć a kad usavršim tehniku radim sam uz nadzor	76	24	61	39
Stručni učitelj nije zainteresiran za moje naukovanje	15	85	21	79
Za vrijeme prakse radim samo sporedne poslove	26	74	41	59
Nisam zadovoljan odnosom stručnog učitelja prema meni	29	71	41	59

Grafikon 9. Dojmovi o radionici

Tablica 9: Dojmovi o radionici (%)

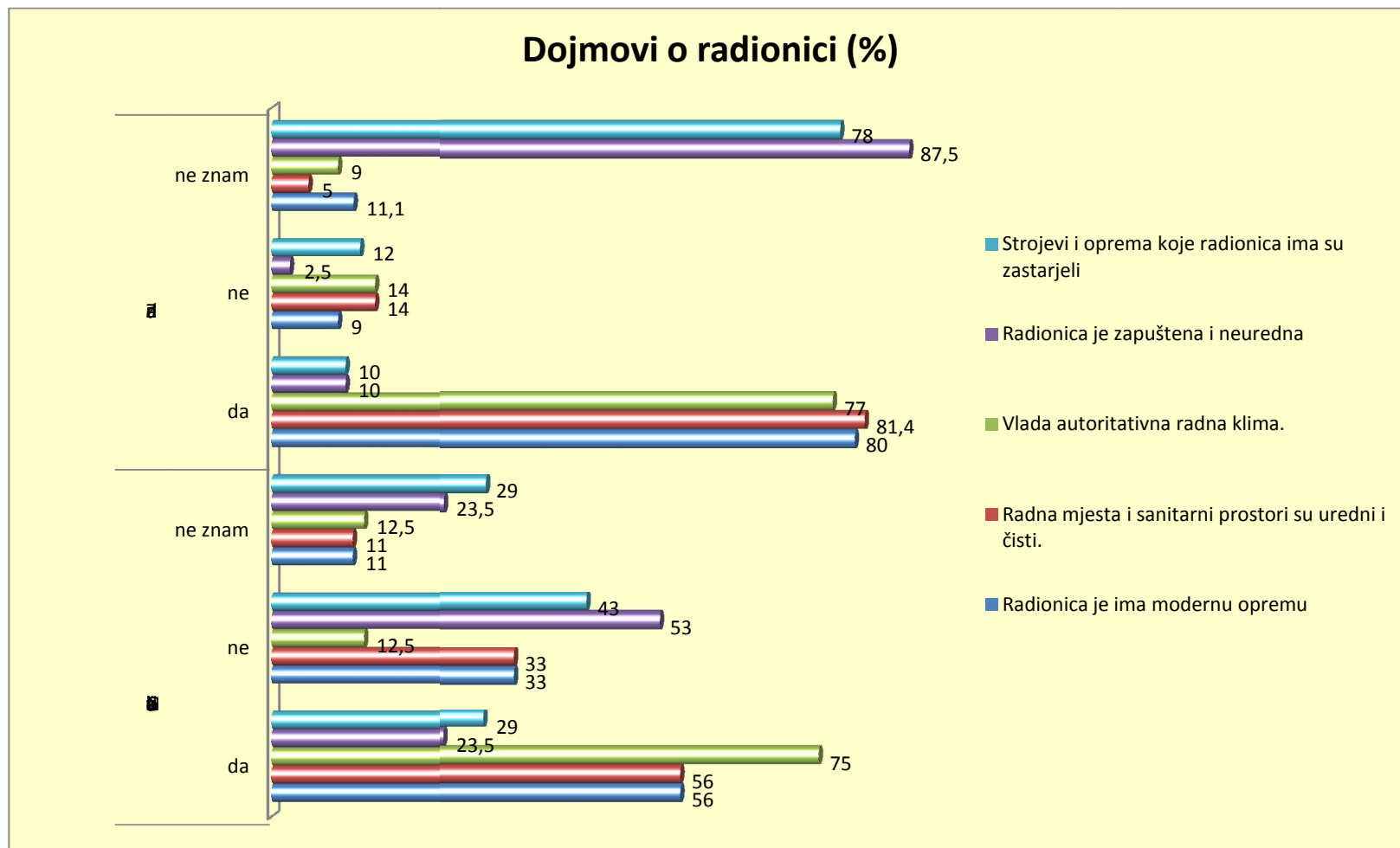
	Zadar			Nova Gradiška		
	da	ne	ne znam	da	ne	ne znam
Radionica je ima modernu opremu	80	9	11,1	56	33	11
Radna mjesta i sanitarni prostori su uredni i čisti	81,4	14	5	56	33	11
Vlada autoritativna radna klima.	77	14	9	75	12,5	12,5
Radionica je zapuštena i neuredna	10	2,5	87,5	23,5	53	23,5
Strojevi i oprema koje radionica ima su zastarjeli	10	12	78	29	43	29

Iz pitanja 8. i 9. mogu se sažeti dojmovi koje naučnici imaju na praktičnoj nastavi u licenciranoj radionici. Prvi dojam opisuje odnos naučnika i majstora – stručnog učitelja i u ovom pitanju postavljeno je 7 mogućih varijanti tog odnosa. Naučnici su mogli izabrati više odgovora. Ti odgovori su se odnosili na socijalne i stručne kompetencije stručnog učitelja, na motivaciju koju ovaj učitelj pruža naučniku i završili su sa ocjenom zadovoljstva naučnika odnosom stručnog učitelja prema njemu. Sumirajući sve dobivene odgovore kako u Zadru tako i u Novoj Gradišci dolazi se do zaključka da su naučnici od 60-71% zadovoljni odnosom stručnog učitelja prema njima. Gotovo svi smatraju 79-85% da su stručni učitelji zainteresirani za realizaciju sadržaja njihovog naukovanja i da se brinu o tijeku postupka koji učenici moraju izvršiti kako bi radili prema narudžbi ili nalogu. Razgovor koji vode stručni učitelji sa naučnicima je ocijenjen kao ljubazan u 72% slučajeva u Zadru, a 47% u Novoj Gradišci. Generalno su majstori – stručni učitelji u Zadru prema ocjenama naučnika zainteresiraniji i spremniji za rad s naučnicima nego oni u Novoj Gradišci.

Što se tiče materijalnih uvjeta u kojim se odvija naukovanje radionice u Zadru su ocijenjene vrlo visokom ocjenom od 81,4% naučnika dok je u Novoj Gradišci visoku ocjenu radionice dalo 56% ispitanih.

Grupa pitanja koja slijedi odnosila se na zadaće koje su naučnici obavljali u obrtničkim radionicama (pitanje 14.), na skrb osoblja o radionici (pitanje 16.) i na konačnu ocjenu praktične nastave na kraju prve godine naukovanja (pitanje 15.). Najveći postotak naučnika u Zadru obavljao je jednostavne poslove u proizvodnji ili ugovorene poslove radionice (33%), dok su naučnici u Novoj Gradišci najvećim dijelom obavljali jednostavne poslove u proizvodnje (50%) i samo pomoćne poslove (36%). Zadaće koje proizlaze i povezuju stručnu teoriju koja se sluša u školi dobile su gotovo zanemarivi postotak.

Grafikon 10: Dojmovi o radionici

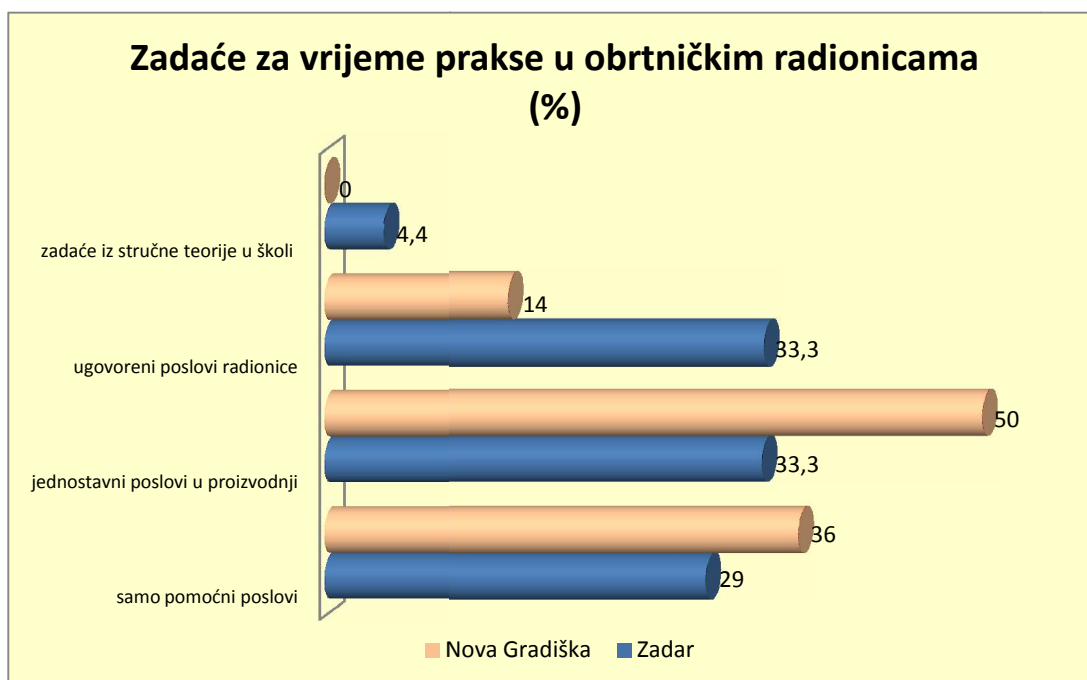

Pitanje 14. Koje su Vam zadaće za vrijeme prakse u obrtničkim radionicama bile najčešće povjerene?

Tablica 10: Zadaće koje učenici obavljaju u radionicama (%)

	Zadar	Nova Gradiška
samo pomoćni poslovi	29	36
jednostavni poslovi u proizvodnji	33,3	50
ugovoreni poslovi radionice	33,3	14
zadaće koje proizlaze iz stručne teorije koju slušate u školi	4,4	0

Grafikon 11: Zadaće za vrijeme prakse u obrtničkim radionicama

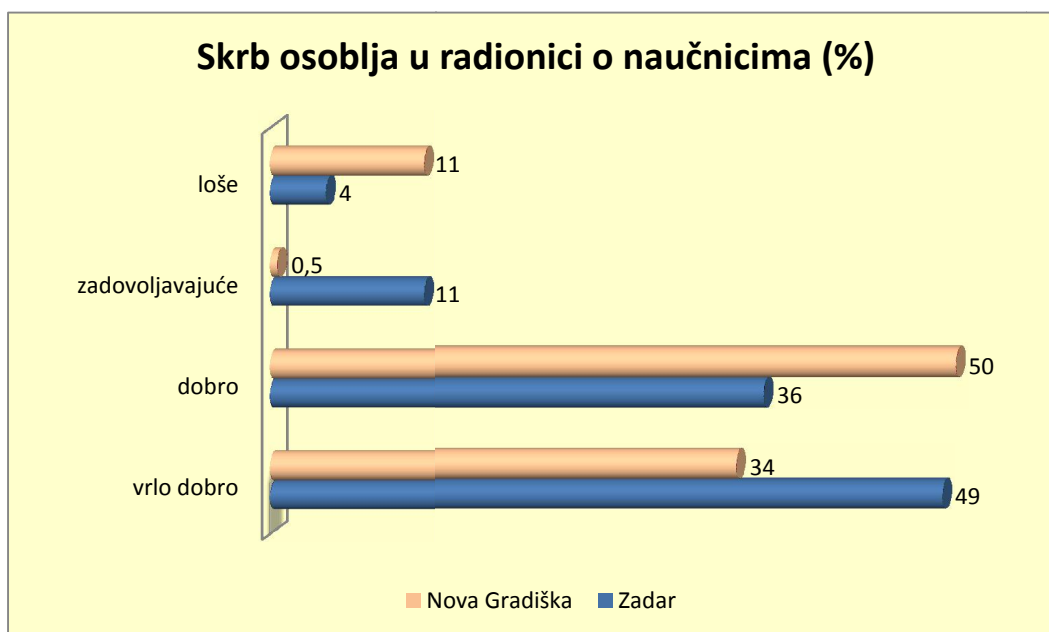
Osoblje u radionicama skrbilo se o naučnicima u 85% slučajeva kako u Zadru tako i u Novoj Gradišci vrlo dobro i dobro. Loše je ocijenjena skrb osoblja u Zadru od strane 4% ispitanika a u Novoj Gradišci 11% njih.

Iz ovih podataka može se iščitati da u radionicama vlada dobra klima, da su naučnici zadovoljni kako s majstorima - stručnim učiteljima tako i sa ostalim osobljem radionice i da su poslovi koji rade uglavnom primjereni prvoj i drugoj godini naukovanja.

Tablica 11. Skrb osoblja u radionici o naučnicima (%)

	Zadar	Nova Gradiška
vrlo dobro	49	34
dobro	36	50
zadovoljavajuće	11	0,5
loše	4	11

Grafikon 12: Skrb osoblja u radionici o naučnicima

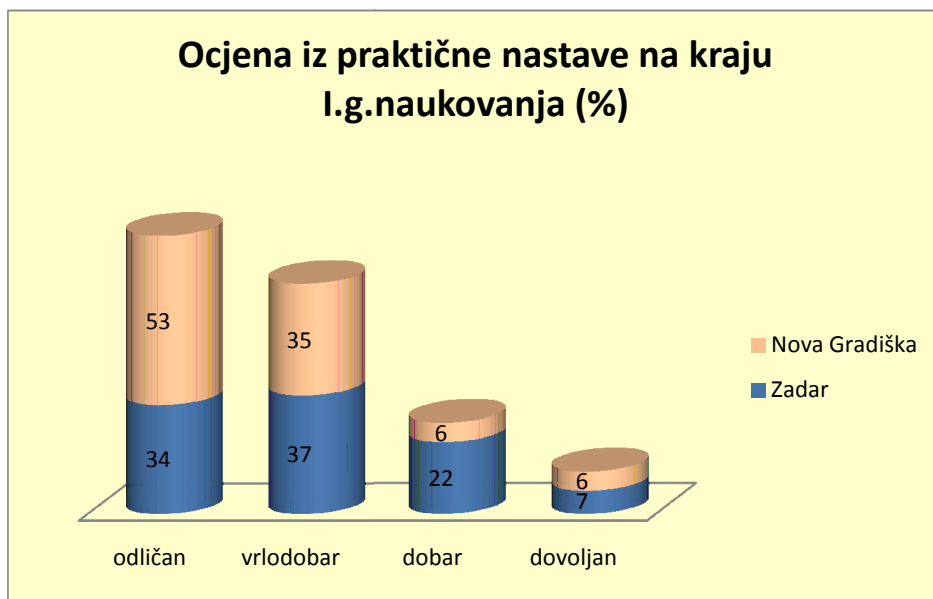

Na kraju prve godine naukovanja najviše je naučnika ocijenjeno ocjenom vrlo dobar ili odličan u Zadru 71% njih, u Novoj Gradišci 88%, dok su ocjene dovoljan i dobar dobili učenici u Zadru u 29% slučajeva, a u Novoj Gradišci u 12% slučajeva.

Tablica 12: Ocjene na kraju I. g. naukovanja u %

	Zadar	Nova Gradiška
odličan	34	53
vrlo dobar	37	35
dobar	22	6
dovoljan	7	6

Grafikon 13. Ocjena iz praktične nastave na kraju prve godine naukovanja

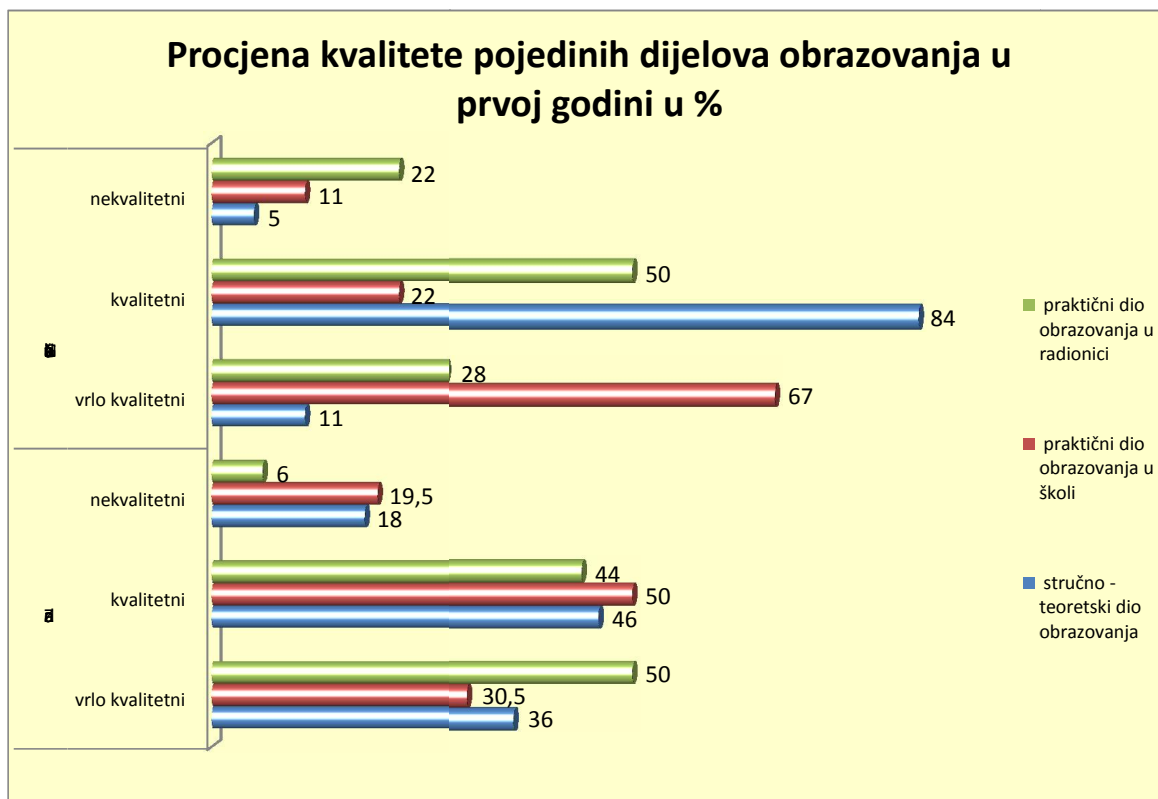

O kvaliteti pojedinih dijelova obrazovanja u prvoj godini obrazovanja za izabrano zanimanje ispitanici su procijenili da su stručno-teoretski dijelovi obrazovanja sadržajno i metodički u najvećem broju slučajeva bili kvalitetni ili vrlo kvalitetni a samo rjeđe nekvalitetni. Praktični dio naukovanja u školi je također slično procijenjen s tim da ga je nekvalitetnim ocijenilo 19,5% ispitanika u Zadru ili 11% ispitanika u Novoj Gradišci. Praktični dio obrazovanja u radionici dobio je najvišu ocjenu kvalitetnim i vrlo kvalitetnim ocijenilo ga je 94% ispitanika u Zadru i 78% ispitanika u Novoj Gradišci. Nekvalitetno obrazovanje u radionici imalo je 6% ispitanika u Zadru i 22% ispitanika u Novoj Gradišci.

Tablica 13. Procjena kvalitete pojedinih dijelova obrazovanja u prvoj godini za izabrano zanimanje (%)

	Zadar			Nova Gradiška		
	vrlo kvalitetni	kvalitetni	nekvalitetni	vrlo kvalitetni	kvalitetni	nekvalitetni
stručno - teoretski dio obrazovanja	36	46	18	11	84	5
praktični dio obrazovanja u školi	30,5	50	19,5	67	22	11
praktični dio obrazovanja u radionici	50	44	6	28	50	22

Grafikon 14: Procjena kvalitete pojedinih dijelova obrazovanja u prvoj godini

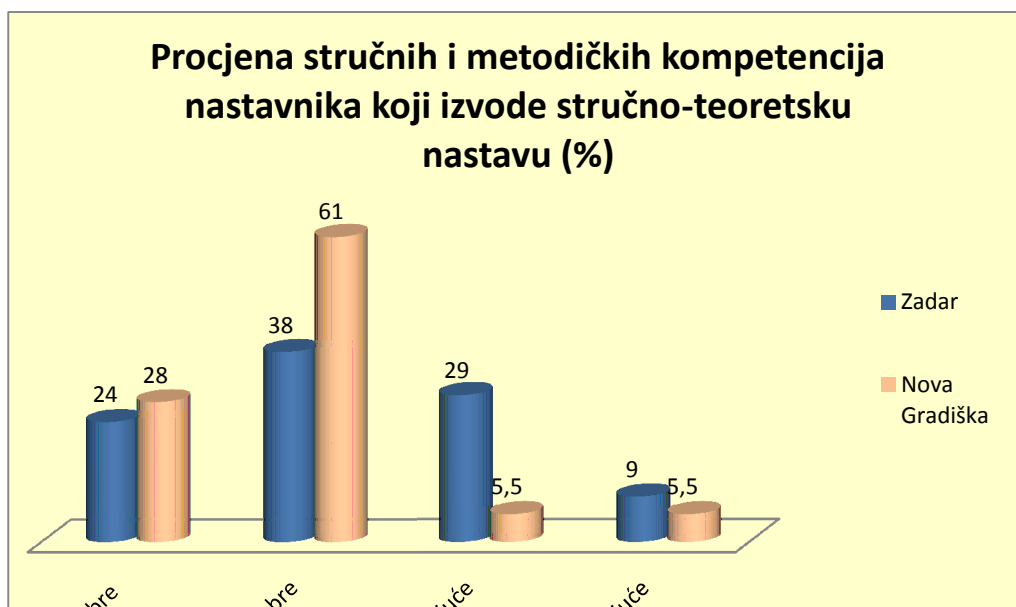

Procjena stručnih i metodičkih kompetencija nastavnika stručno- teoretske nastave također se procjenjuje od strane ispitanika u Zadru u 62% slučajeva kao dobra i vrlo dobra, dok je u Novoj Gradišci taj postotak 89%. Zadovoljavajuće kompetencije imaju nastavnici prema mišljenju 29% ispitanika u Zadru i 5,5% ispitanika u Novoj Gradišci, dok su nezadovoljavajući u 9% slučajeva ispitanicu Zadra i 5,5 % u Novoj Gradišci.

Tablica 14. Procjena stručnih i metodičkih kompetencija nastavnika koji izvode stručno-teoretsku nastavu (%)

	Zadar	Nova Gradiška
vrlo dobre	24	28
dobre	38	61
zadovoljavajuće	29	5,5
nezadovoljavajuće	9	5,5

Grafikon 15: Procjena stručnih i metodičkih kompetencija nastavnika koji izvode stručno-teoretsku nastavu

Kompetencije stručnih učitelja praktične nastave u školi u Zadru su procijenjene kao dobre i vrlo dobre u približno 70% slučajeva, dok su stručne kompetencije učitelja praktične nastave u školi u Novoj Gradišci procijenjene u znatno većem postotku (85%) kao dobre i vrlo dobre.

Tablica 15. Stručne kompetencije nastavnika praktične nastave u školi (%)

	Zadar	Nova Gradiška
vrlo dobre	29	32
dobre	42	53
zadovoljavajuće	29	10
nezadovoljavajuće	0	5

Grafikon 16: Procjena stručnih kompetencija nastavnika praktične nastave u školi

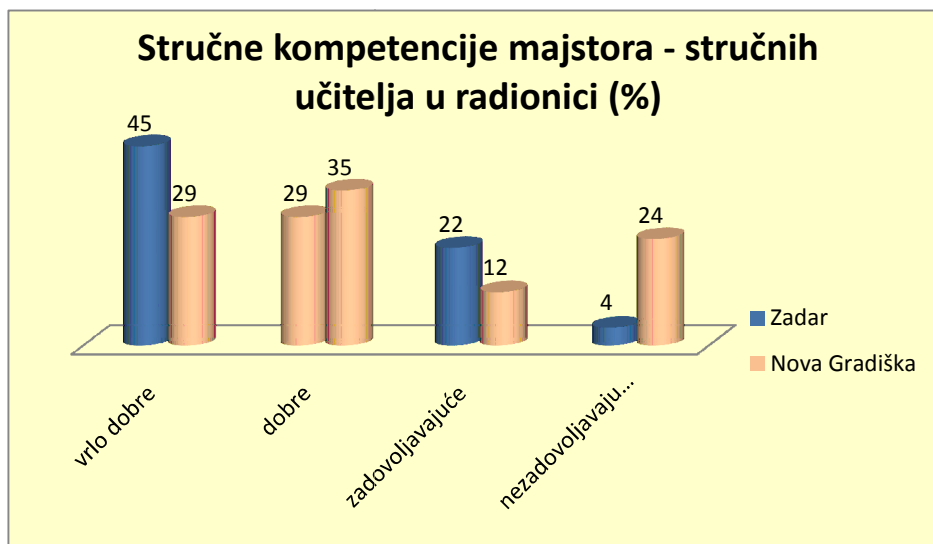

Stručne kompetencije majstora – stručnih učitelja u obrtničkim radionicama u Zadru su procijenjene u 74% slučajeva kao dobre i vrlo dobre, a u Novoj Gradišci je ta procjena 64%. Nezadovoljavajućim stručne kompetencije majstora stručnih učitelja u Zadru procjenjuje 4% ispitanika a u Novoj Gradišci čak njih 24%.

Tablica 16: Procjena stručnih kompetencija majstora – stručnih učitelja u obrtničkim radionicama (%)

	Zadar	Nova Gradiška
vrlo dobre	45	29
dobre	29	35
zadovoljavajuće	22	12
nezadovoljavajuće	4	24

Grafikon 17: Procjena stručnih kompetencija majstora – stručnih učitelja u radionici

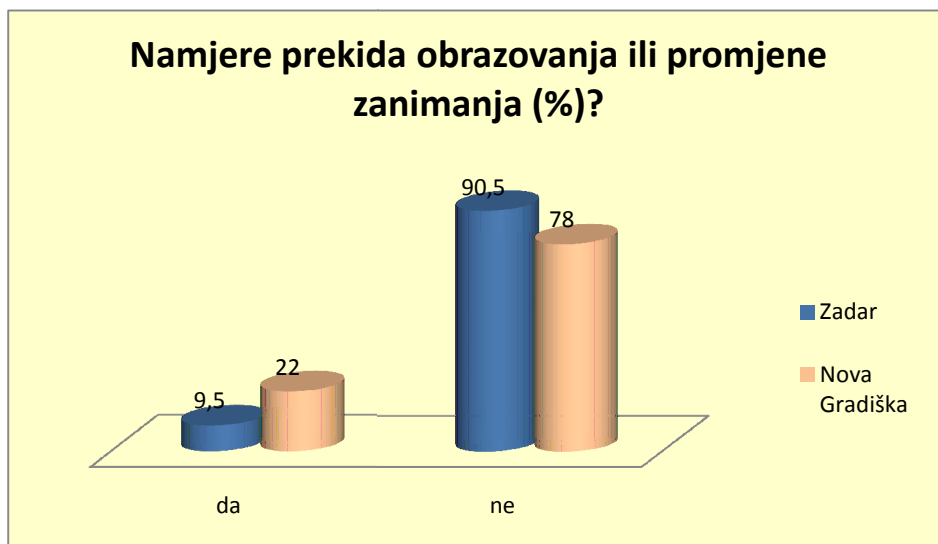

Nakon godine dana obrazovanja u novom zanimanju u Zadru svega 9,5% učenika bi prekinulo svoje školovanje i upisalo neko posve novo zanimanje. Neki su primjerice naveli da bi željeli biti konobari, računalni tehničari, bageristi, strojni mehaničari i sl., dok bi prekid obrazovanja ili promjenu zanimanja u Novoj Gradišci željelo 22% učenika. Usporedimo li to sa podacima koje smo dobili pri prvom ispitivanju ocjenjujemo ih za automehatroničare povoljnijim, a za instalatere nepovoljnijim. Naime, 25% automehatroničara u Zadru je nakon par mjeseci svog školovanja željelo promijeniti svoje školovanje ili prekinuti izobrazbu dok to nije želio niti jedan učenik iz područja instalatera u Novoj Gradišci.

Tablica 17: Namjere prekida obrazovanja ili promjene zanimanja (%)

	Zadar	Nova Gradiška
da	9,5	22
ne	90,5	78

Grafikon 18. Namjere prekida obrazovanja ili promjene zanimanja

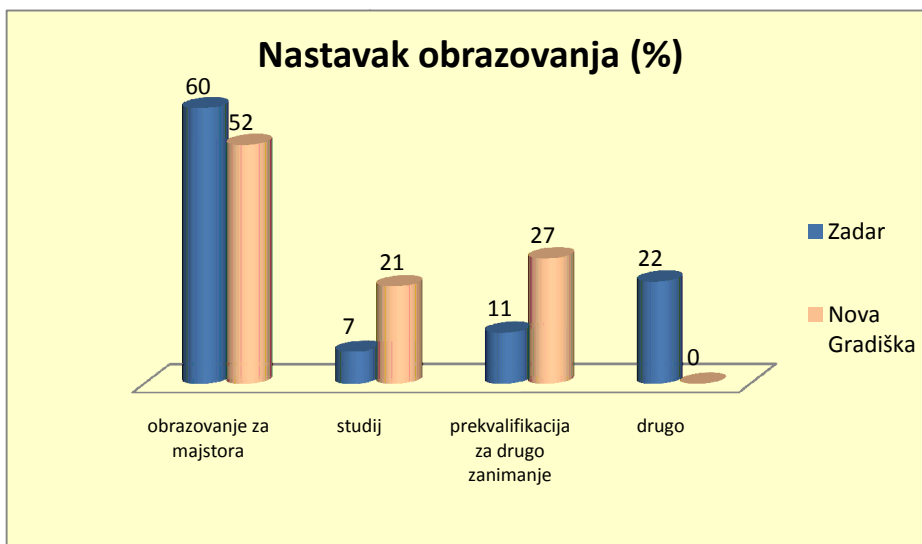

Mladi ljudi najčešće imaju želju dalje se obrazovati i u prvoj godini obrazovanja u prosjeku njih 46% željelo je nastaviti obrazovanje. Danas je taj postotak još veći i iznosi u Novoj Gradišci 100%, a u Zadru 88%. Od onih koji su izrazili želju za daljnjim obrazovanjem najveći broj njih Zadar (60%), N.Gradiška (52%) željelo bi se obrazovati za majstora, na studij bi u Zadru išlo 7%, a u N.Gradišci 21% ispitanika, dok je prekvalifikacija za drugo zanimanje u interesu 11% ispitanika Zadra i 27% ispitanika Nove Gradiške.

Tablica 19: Nastavak obrazovanja (%)

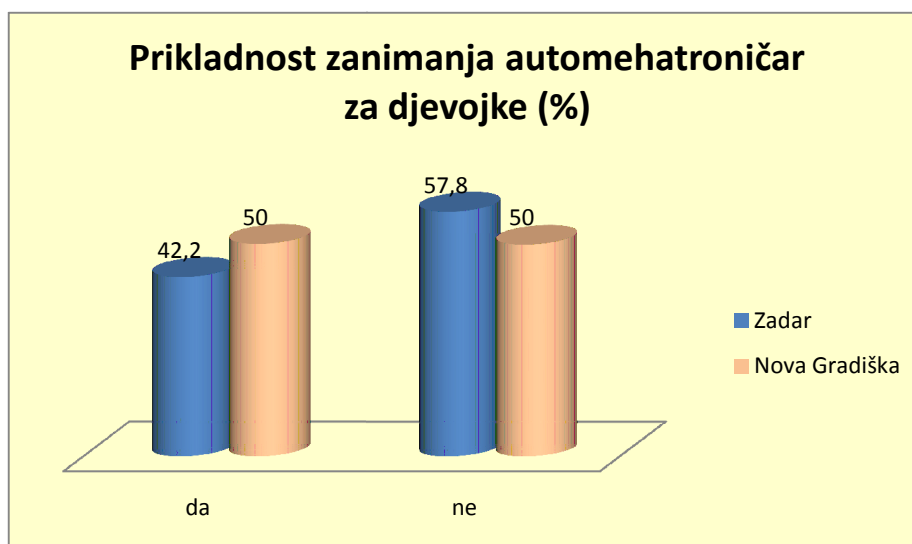
	Zadar	Nova Gradiška
obrazovanje za majstora	60	52
studij	7	21
prekvalifikacija za drugo zanimanje	11	27
drugo	22	0

Grafikon 19: Nastavak obrazovanja

Na pitanje naučnicima, dakle vrlo mladim ljudima što misle da li je njihovo zanimanje prikladno za djevojke odgovori su u Zadru za zanimanje automehatroničar 42,2% da, i 57,8% ne. U Novoj Gradišci 50% da i 50% ne. S obzirom na nove tehnologije kao i automatizirane procese kojima se ova zanimanja bave ne bi se mogla više uvrstiti u kategoriju „prljava“ zanimanja pa je zato to i čudnije da mladi ljudi smatraju neprikladnim ova zanimanja za žensku populaciju. Jedno šire ispitivanje koje smo proveli tijekom 2009.g. pokazalo je vrlo zanimljive rezultate koji prije svega mogu doprinijeti da se pojača kampanja upisa djevojaka u tradicionalno „muška“ zanimanja.

Grafikon 20: Prikladnost zanimanja automehatroničar za djevojke

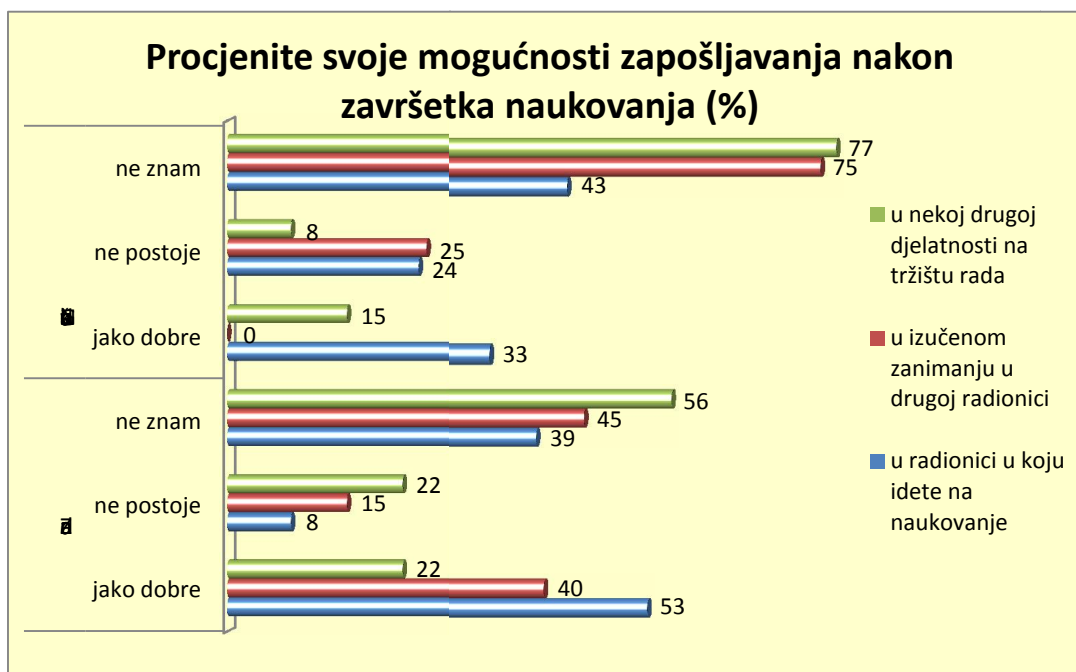

Procjena mogućnosti zapošljavanja nakon završetka naukovanja s obzirom na mjesto zapošljavanja kao i vrijeme zapošljavanja nudila je u svakoj etapi 3 mogućnosti odgovora, i to su: šanse su jako dobre, ne postoje i ne znam. Najveći broj mladih ljudi u Zadru njih 53% smatra da ima jako dobre šanse zaposliti se u radionici u kojoj ide na naukovanje, dok su naučnici u Novoj Gradišci te šanse jako dobrima ocijenili u 33% slučajeva. Najveći postotak odgovora je bio u rubrici ne znam.

Tablica 20: Procijenite mogućnosti zapošljavanja nakon završetka obrazovanja (%)

	Zadar			Nova Gradiška		
	jako dobre	ne postoje	ne znam	jako dobre	ne postoje	ne znam
u radionici u koju idete na naukovanje	53	8	39	33	24	43
u izučenom zanimanju u drugoj radionici	40	15	45	0	25	75
u nekoj drugoj djelatnosti na tržištu rada	22	22	56	15	8	77

Grafikon 21: Procijenite mogućnosti zapošljavanja nakon završetka naukovanja

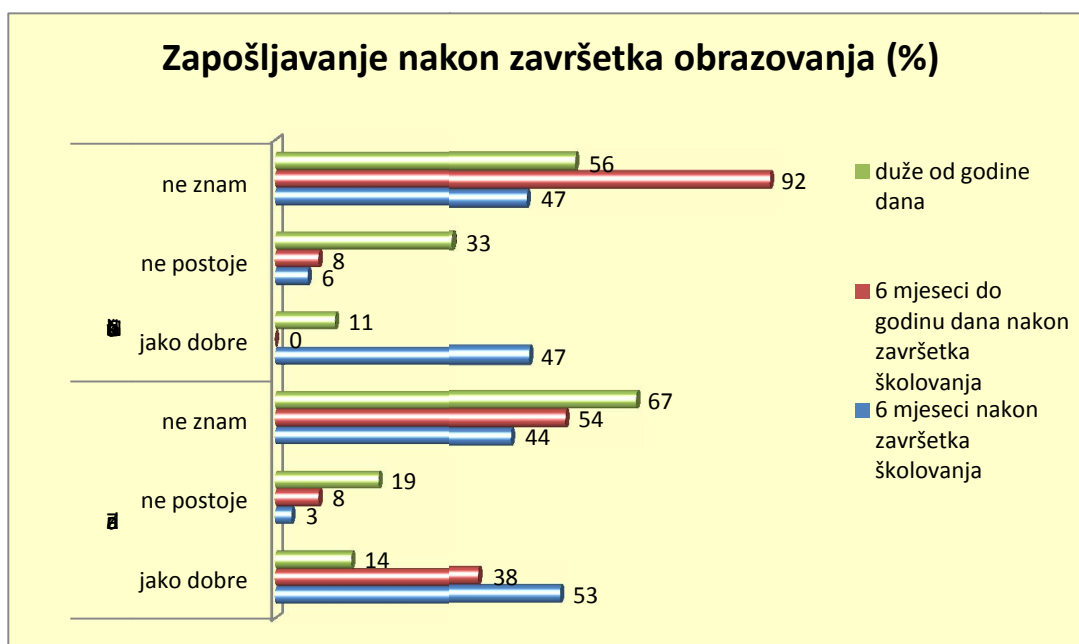

S obzirom na vrijeme zapošljavanju se nada u roku od 6 mjeseci po završetku školovanja 53% ispitanika u Zadru i 47% u Novoj Gradišci. I ovdje je najčešći izbor pripao odgovoru ne znam.

Tablica 21: Mogućnosti zapošljavanja u odnosu na vrijeme završetka školovanja (%)

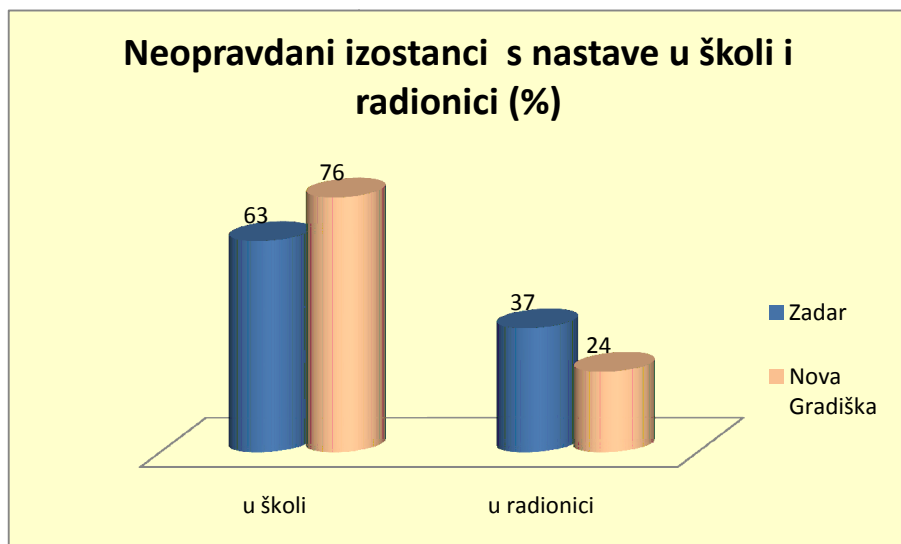
	Zadar			Nova Gradiška		
	jako dobre	ne postoje	ne znam	jako dobre	ne postoje	ne znam
6 mjeseci nakon završetka školovanja	53	3	44	47	6	47
6 mjeseci do godinu dana nakon završetka školovanja	38	8	54	0	8	92
duže od godine dana	14	19	67	11	33	56

Grafikon 22: Zapošljavanje nakon završetka školovanja

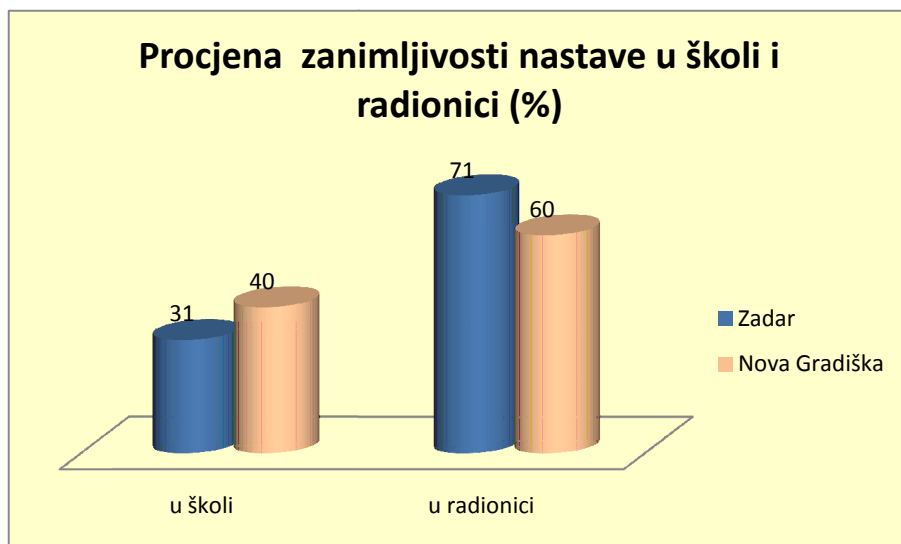
Boljka Hrvatskog školstva je često neopravdano izostajanje učenika sa nastave. Broj neopravdanih izostanaka prema odgovorima naših ispitanika znatno je veći u školi nego u obrtničkoj radionici. U Zadru je taj omjer 63 : 37%, a u Novoj Gradišci 76 : 24% .

Grafikon 23: Neopravdani izostanci s nastave u školi i radionici

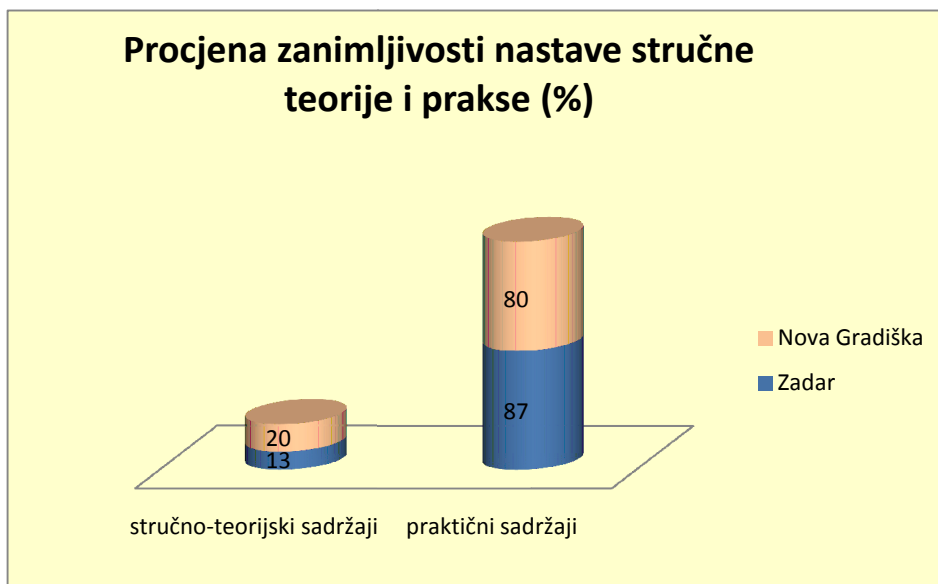

Na kraju smo postavili dva generalna pitanja. Prvo se odnosi na ocjenjivanje nastave u školi a drugo na procjenu zanimljivosti teoretskih i praktičnih sadržaja. Na prvo pitanje u Zadru su učenici odgovorili da ocjenjuju da je nastava u obrtničkoj radionici zanimljivija (71%) od one u školi (31%). U Novoj Gradišci je taj omjer 60% naprama 40%. Također je generalno zanimljivija praktična nastava od nastave teoretskih predmeta (87%:13%) odnosno (80%:20%).

Grafikon 24: Procjena zanimljivosti nastave u školi i radionici

Grafikon 25: Procjena zanimljivosti nastave stručne teorije i prakse (%)

Osim pitanja zatvorenog tipa postavili smo i pitanja koja su dala mogućnost slobodnih odgovora a odnosila su se na aktivnosti izvan škole, na uključivanje u građansko društvo i na ambicioznost mladih ljudi da iskoriste prilike u poslu i zarade novac za život. Većina ispitanika najviše želi u budućnosti ostvariti sebe kroz zanimanje u kojem se obrazuju a teme izvan toga su uglavnom vezane za šport, kompjutere, facebook i sl. aktivnosti koje danas generalno zanimanju mladež.

Učenici I. razreda pilot škola II. generacije u Zagrebu, Sl. Brodu i Velikoj Gorici

Kako bismo mogli pratiti kontinuitet upisa učenika u pilot zanimanja proveli smo anketiranje učenika prvih razreda pilot škola II. generacije u Zagrebu, Slavonskom Brodu i Velikoj Gorici. Škole i broj naučnika naveli smo u tablici 1.

Obradu upitnika smo podijelili u dvije grupe prema zanimanjima. Prvu grupu čine učenici zanimanja automehatroničara u Zagrebu i Slavonskom Brodu, a drugu grupu čine učenici u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja u Zagrebu i Velikoj Gorici.

Zanimanje automehatroničar

U zanimanju automehatroničar ukupno smo anketirali 59 učenika. Obrada ovog uzorka nije dostatna da se dobiju apsolutno pouzdani podaci već će poslužiti kako bi se ostvarila jasna slika ostvarivanja projekta i kako bi se usporedili generacijski stavovi u odnosu na I. i II. godinu obrazovanja u istim zanimanjima.

Prva grupa pitanja odnosila se na kvalitetu savjetovanja i usmjeravanja za odabir zanimanja s obzirom na izvor odnosno subjekte u društvu koji su po svojem

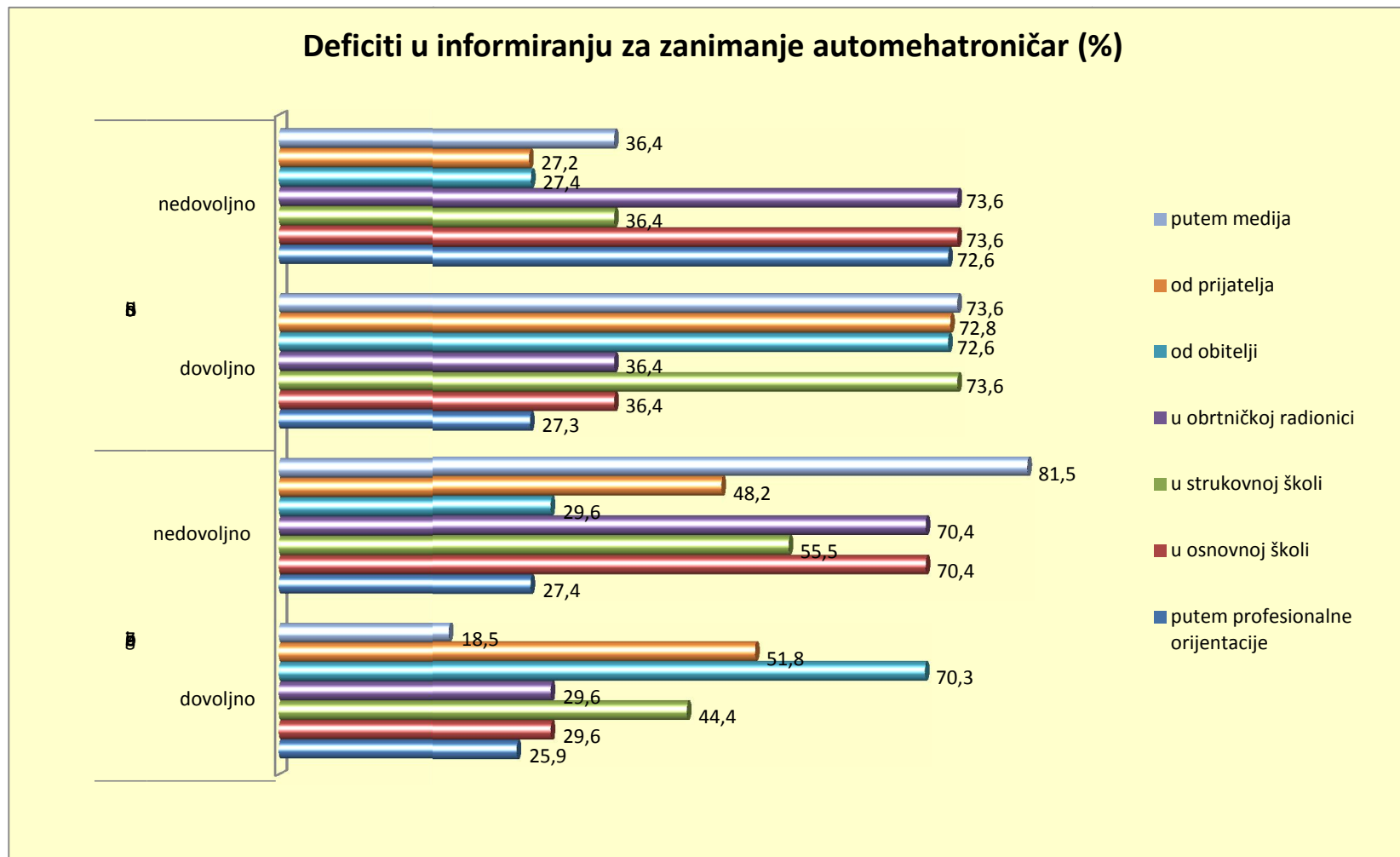
statusu zaduženi da učenici dobiju odgovarajuće informacije o traženim zanimanjima.

Na pitanje jeste li se prije upisa detaljno informirali o zanimanju učenici u Zagrebu njih 79,4% rekli su da, dok je taj postotak u Sl. Brodu znatno manji i iznosi 44%. U Zagrebu se 20,6% učenika nije detaljno informiralo o zanimanju a u Sl. Brodu je nedovoljne informacije skupilo 56%.

Tablica 22: Deficiti u informiranju za zanimanje automehatroničar (%)

	Zagreb		Sl. Brod	
	dovoljno	nedovoljno	dovoljno	nedovoljno
putem profesionalne orijentacije	25,9	27,4	27,3	72,6
u osnovnoj školi	29,6	70,4	36,4	73,6
u strukovnoj školi	44,4	55,5	73,6	36,4
u obrtničkoj radionici	29,6	70,4	36,4	73,6
od obitelji	70,3	29,6	72,6	27,4
od prijatelja	51,8	48,2	72,8	27,2
putem medija	18,5	81,5	73,6	36,4

Grafikon 26: Deficiti u informiranju za zanimanje automehatroničar

Obradom ovog pitanja potvrđena je vrlo mala odnosno gotovo nikakva uloga profesionalne orijentacije pri zanimanju učenika. Profesionalna orijentacija kao najstručniji način usmjeravanja učenika prema određenom zanimanju trebala bi pružiti detaljan opis zanimanja i usmjeriti osobu prema njenoj sposobnosti k tom zanimanju. Nažalost, prema navodima učenika to nije slučaj. Najviše informacija o zanimanju, iako je zanimanje novo i relativno nepoznato učenici su dobili od svojih roditelja i to podjednako i u Zagrebu i u Sl. Brodu. Također veliki broj informacija stiže od prijatelja i to naročito u Sl. Brodu. Sl. Brod također prednjači u pri dobivanju informacija od strane strukovne škole (73,6), dok je u Zagrebu taj postotak (51,8). Mediji su dobro informirali učenika u Sl. Brodu, dok je znatno manji postotak učenika dobio informacije od medija u Zagrebu. Uspoređujemo li tradicionalna zanimanja sa novim zanimanjima najvažnije mjesto u dobivanju informacija i u jednom i u drugom slučaju zauzima obitelj iza čega slijede prijatelji. Što se tiče, škola one su u novim zanimanjima imale veću informativnu ulogu nego kod starih zanimanja. Osnovne škole su kod starih zanimanja pružale više informacija dok su u novim zanimanjima strukovne škole odigrale veću ulogu. Uloga profesionalne informacije kod jednih i drugih je vrlo niska.

Na pitanja da li bi se radije školovali u nekom drugom zanimanju većina je učenika odgovorila ne. U Zagrebu 91,2 %, a u Slavonskom Brodu 80%. Od onih koji bi mijenjali zanimanje razlikuju se učenici koji su u ovo zanimanje ušli zbog nemogućnosti upisa u neko drugo željeno zanimanje kao što su primjerice zanimanja računalni tehničar ili općenito zanimanja iz područja informatike, zanimanje vozač motornih vozila ili srodna zanimanja iz prometa.

Tablica 23: Školovanje za drugo zanimanje (%)

	Zagreb	Sl.Brod	Ukupno
da	8,8	20	13,6
ne	91,2	80	86,4

Grafikon 27: Školovanje za drugo zanimanje

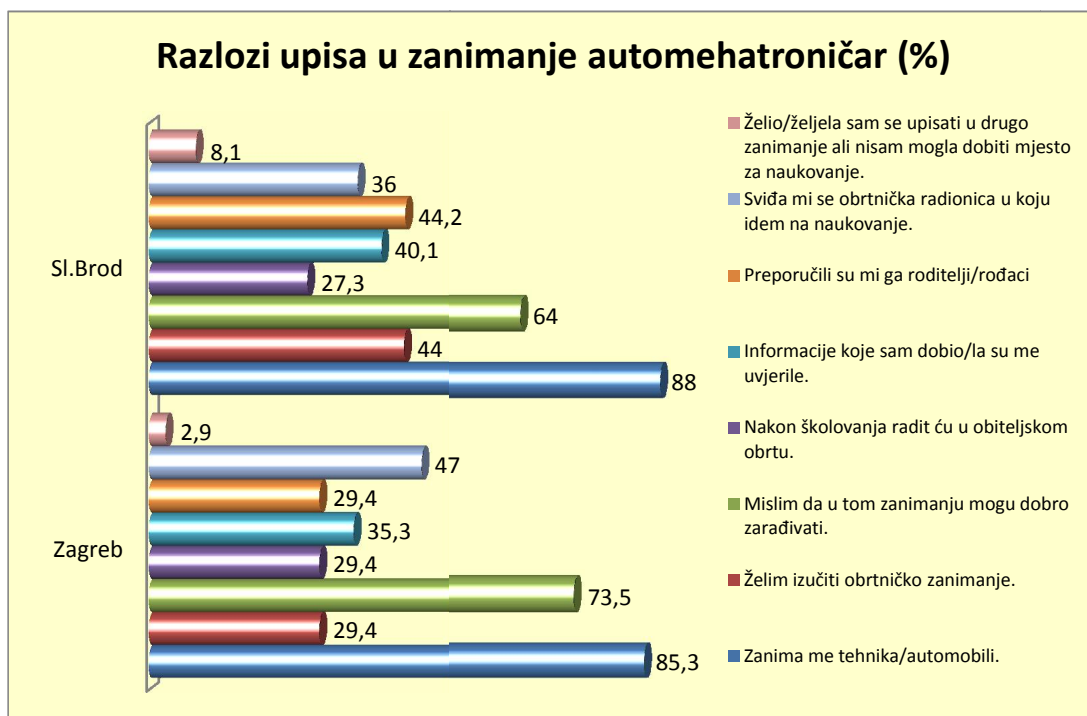

Na pitanje zašto ste se odlučili za zanimanje automehatroničar najučestaliji odgovori su za prvi izbor koji je bio: „zanimanju me automobili odnosno općenito tehnika“, a odmah iza toga slijedi izbor: „mislim da u tom zanimanju mogu dobro zarađivati“. Veliki broj učenika se odlučio za zanimanje i po preporuci roditelja ili zato što je želio izučiti obrtničko zanimanje.

Tablica 24: Razlozi upisa u zanimanje automehatroničar (%)

	Zagreb	Sl.Brod
Zanima me tehnika/automobili.	85,3	88
Želim izučiti obrtničko zanimanje.	29,4	44
Mislim da u tom zanimanju mogu dobro zarađivati.	73,5	64
Nakon školovanja radit ću u obiteljskom obrtu.	29,4	27,3
Informacije koje sam dobio/la su me uvjerile.	35,3	40,1
Preporučili su mi ga roditelji/rođaci	29,4	44,2
Sviđa mi se obrtnička radionica u koju idem na naukovanje.	47	36
Želio/željela sam se upisati u drugo zanimanje ali nisam mogla dobiti mjesto za naukovanje.	2,9	8,1

Grafikon 28: Razlozi upisa u zanimanje automehatroničar

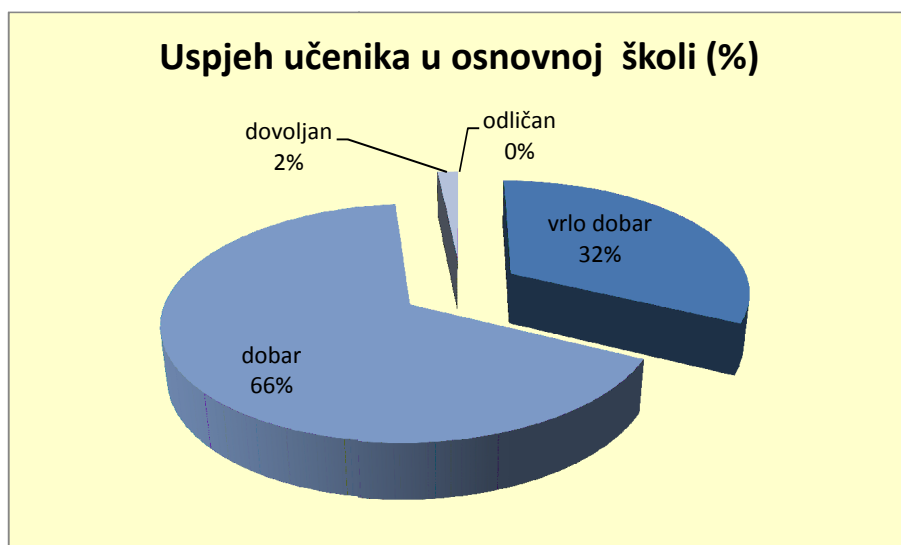

Slijedeća grupa pitanja odnosila se na uspjeh i interes učenika u osnovnoj školi kao preduvjet za upis u srednju školu. Iz odgovora je vidljivo, da je najveći postotak učenika završio osnovnu školu sa dobrim uspjehom, s tim da je u Sl.Brodu znatno veći postotak onih koji su školu završili s vrlo dobrim nego u Zagrebu.

Tablica 25: Uspjeh u osnovnoj školi (%)

	Zagreb	Sl.Brod	Ukupno
odličnim	0	0	
vrlo dobrim	20,6	48	32
dobrim	76,5	52	66
dovoljnim	2,9	0	2

Grafikon 29: Uspjeh učenika u osnovnoj školi

Na pitanje o najdražim predmetima u osnovnoj školi najviše učenika je u osnovnoj školi bilo vezano uz tehničke predmete, prirodoslovlje je bilo znatno manje omiljeno i to naročito kod učenika u Sl. Brodu, dok su društveni predmeti podjednako ocijenjeni i u Zagrebu i u Sl.Brodu a i učenicima su bili djelomično zanimljivi. S obzirom da bi prirodoslovlje u ovim zanimanjima trebalo biti osnovica za razumijevanje može se izraziti bojazan da će učenici koji nisu imali naklonost prema ovim predmetima teže savladati tehnologiju izabranog zanimanja.

Da bi se učenik upisao u određeno zanimanje mora pronaći radionicu u koju će ići na praktični dio naukovanja.

Na pitanje: Kako ste pronašli licenciranu radionicu u kojoj naukujete ponudili smo 6 izbora. Prema odgovorima učenika kako u Zagrebu tako i u Sl.Brodu najveći broj učenika radionicu je pronašao i sklopio s njom ugovor posredstvom roditelja. Strukovna škola u Zagrebu je posredovala u 14,7% slučajeva, u Sl.Brodu niti u jednom slučaju. Obrtnička komora zastupljena je sa 10% u Zagrebu i 1% u Sl.Brodu dok su radionice nudile naučnička mjesta samo u 3% slučajeva u Zagrebu, a 14,7% učenika u Zagrebu i 3% učenika u Sl.Brodu navode da su sami našli mjesto za naukovanje.

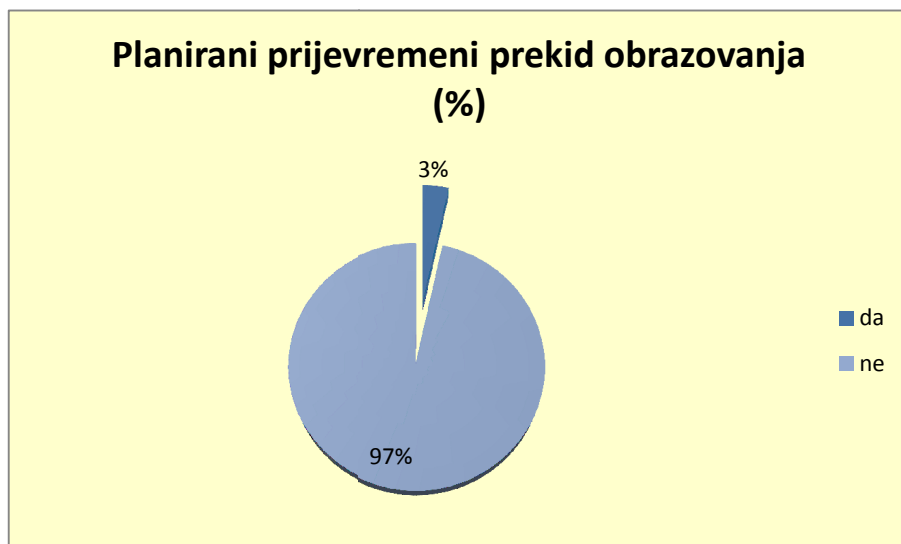
O svom kontaktu sa radionicama nakon I. polugodišta I.godine naukovanja zanimljivo je, da učenici u Zagrebu, njih 5 ili 14,7% navode da uopće nisu imali kontakt s radionicom, dok u Sl.Brodu to navodi 64% učenika. Taj podatak zapanjuje tim više što je nastavnim planom i programom propisan ulazak u radionicu odmah početkom upisa u školu. Oni koji su imali kontakt s radionicama uglavnom navode da su radionice posjetili, upoznali voditelja radionice i stručnog učitelja, a u Sl.Brodu nitko nije upoznao zadaće, proizvodnju i usluge koje radionica nudi dok je u Zagrebu to potvrdio 64,7% ispitanika. O dojmovima koje su učenici stekli bilo u posjetu radionici ili na praktičnoj nastavi većina njih se izrazila pozitivno. U Sl.Brodu njih 100% smatra da je stručni učitelj s njima proveo ljubazan i informativan razgovor, dok u Zagrebu to smatra 82,4%. Također više od 50% učenika u jednom i u drugom gradu su stekli dojam da je stručni učitelj bio pripremljen za njihov dolazak i da je izdvojio vrijeme za njih. Pozitivnim smatraju to što su upoznali nove kolege i organizaciju radionice. Što se tiče opreme i higijene prostora u kojem rade ili će raditi učenici su radionice ocijenili urednima i čistima u 85-87% slučajeva, također u sličnom broju smatraju da radionice imaju modernu opremu i da u njima vlada dobra radna atmosfera. Na pitanje da li bi nakon završene izobrazbe za zanimanje automehatroničar ostali raditi u toj radionici u Zagrebu je pozitivno odgovorilo 76% učenika, dok je pozitivan odgovor na to pitanje dalo 50% učenika Sl. Broda. Ne bi ostalo u radionici u Zagrebu 11,8% učenika dok je taj postotak u Sl.Brodu znatno veći i iznosi 37,5%. Još nije donijelo odluku o tome 17,6% učenika u Zagrebu.

Nakon nastave u I. polugodištu učenici nemaju kompletnu sliku o zanimanju, no ipak najveći broj učenika ne bi prekinuo svoju izobrazbu. U Zagrebu je taj postotak 97%, a u Sl. Brodu 96%. U Zagrebu bi 3% učenika prekinulo izobrazbu, a u Sl. Brodu 4%.

Tablica 26: Prekid izobrazbe u zanimanju (%)

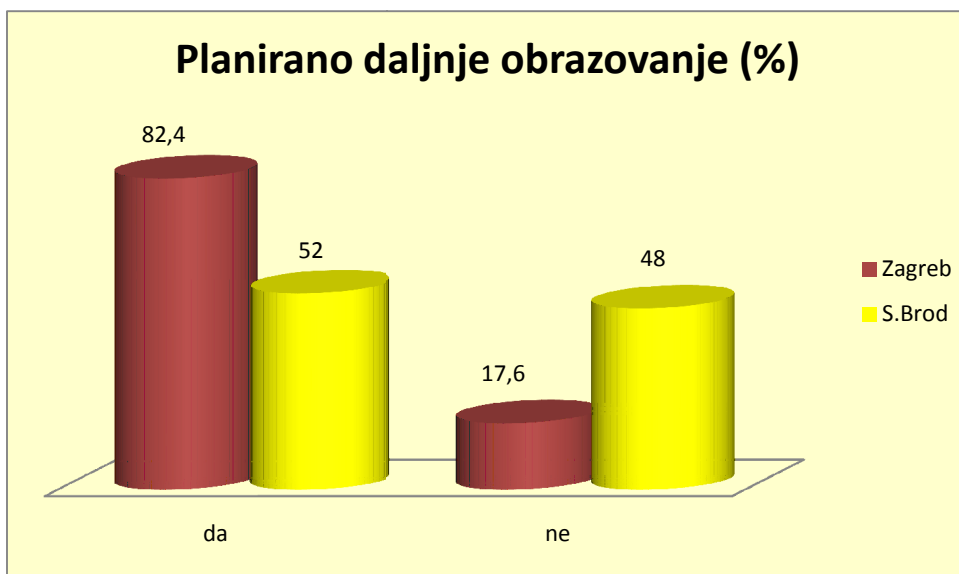
	Zagreb	S.Brod	Ukupno
da	3	4	3
ne	97	96	97

Grafikon 30: Planirani prijevremeni prekid obrazovanja

Velika većina učenika koja nema namjeru prekinuti naukovanje želi se nakon završenog školovanja za automehatroničara i dalje obrazovati. Taj postotak je naročito velik u Zagrebu, (82,4%), a manji je u Sl.Brodu (52%).

Grafikon 31: Planirano daljnje obrazovanje

Pri odabiru mogućnosti daljnjeg obrazovanja u Zagrebu 78,6% učenika želi svoje obrazovanje usmjeriti prema obrazovanju majstora, dok ih 21,4% želi na studij. U Sl.Brodu 54% ispitanika se želi obrazovanje za majstora, a njih 46% želi nastaviti studij.

Na pitanje da li je zanimanje automehatroničar prikladno za djevojke još uvijek više od 50% mladih muškaraca (70,6% Zagreb, 60% Sl.Brod) misli da nije.

Grafikon 32: Prikladnost zanimanja za djevojke

Procjena mogućnosti zapošljavanja koja je također obuhvaćena jednim od naših pitanja odnosila se na mjesto zapošljavanja i na vrijeme potrebno za zapošljavanje i nudila je zapošljavanje u radionici u koju se ide na naukovanje, u nekoj drugoj radionici, ili u nekoj posve drugoj djelatnosti. Većina mladih u Zagrebu smatra da su im šanse za zapošljavanja u radionici u kojoj su na naukovanju jako dobre 59,4%, dok učenici u Sl.Brodu svoje šanse ocjenjuju znatno slabije tako da ih jako dobrim smatra samo 23,8% zaposlenika. Većina ostalih ne zna kakve su im šanse za zapošljavanje. S obzirom na vrijeme koje će im biti potrebno da se zaposle nudili smo također tri mogućnosti izbora i to: šest mjeseci nakon završetka školovanja do godine dana nakon završetka školovanja i duže od godine dana. Učenici su u Zagrebu i ovdje optimističnije od svojih kolega u Sl. Brodu jer njih 64,3% ocjenjuje da ima jako dobre šanse zaposliti se u roku od 6 mj. od završetka školovanja. U Sl.Brodu njih 27,8% , misli isto. Naročito je izražena razlika u odrednici dužoj od godinu dana u kojoj u Zagrebu svega 25% njih misli da će čekati na posao tako dugo, dok u Sl. Brodu je taj postotak 45,5%.

Osim pitanja sa ponuđenim odgovorima postavili smo i nekoliko otvorenih pitanja koje su se odnosile na neopravdane izostanke sa teoretske nastave i naukovanja, na socijalne kompetencije, ambicije i motivacije učenika da se što bolje plasiraju u društvu i na njihove hobije.

Na gore navedena otvorena pitanja najviše je odgovora bilo vezano uz neopravdane izostanke, a odgovore možemo podijeliti u tri osnovne skupine. Prva skupina učenika smatra da ne treba bježati sa nastave naročito ne sa praktične nastave jer se ono što na praksi nauče ne može samostalno savladavati. Druga skupina se odlučuje za „povremeno“ korištenje neopravdanih izostanaka, samo kad je nužno i to sa stručno-teoretske nastave. Treća skupina o tome nema određeno mišljenja. Što se tiče ambicioznosti i dobrih rezultata u izobrazbi gotovo svi navode da se žele ostvariti u zanimanju koje su izabrali. Najčešće navode da žele postati kvalitetni majstori i da žele zaraditi novac za život. Uključivanje u građanski život samo malo njih smatra svojim interesom, a isto tako pri navođenju hobija osim sporta rijetko se susreće neki drugi.

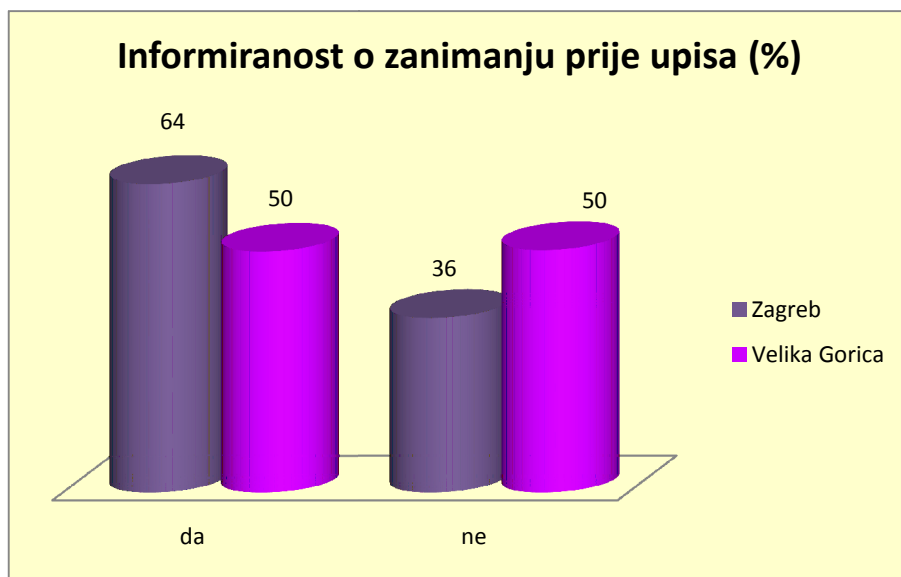
Zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja

U zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenje u Zagrebu i Velikoj Gorici ukupno smo anketirali 44 učenika. Obrada ovog uzorka nije dostatna da se dobiju apsolutno pouzdani podaci već će poslužiti kako bi se ostvarila jasna slika ostvarivanja projekta i kako bi se usporedili generacijski stavovi u odnosu na I. i II. godinu obrazovanja u istim zanimanjima.

Prva grupa pitanja odnosila se na kvalitetu savjetovanja i usmjeravanja za odabir zanimanja s obzirom na izvor odnosno subjekte u društvu koji su po svojem statusu zaduženi da učenici dobiju odgovarajuće informacije o traženim zanimanjima.

Na pitanje jeste li se prije upisa detaljno informirali o zanimanju učenici u Zagrebu njih 64% rekli su da, dok je taj postotak u Velikoj Gorici 50%. U Zagrebu se 36% učenika nije detaljno informiralo o zanimanju, a u Velikoj Gorici je nedovoljne informacije skupilo 50%.

Grafikon 33: Informiranost o zanimanju prije upisa

Za razliku od obrade koju smo imali kod automehatroničara gdje je bila naglašena vrlo mala ili nikakva uloga profesionalne orijentacije, učenici zanimanja instalater vode, plina, grijanja i hlađenja u Zagrebu naveli su da su dobili dovoljno informacija od strane profesionalne orijentacije za novo zanimanje. Ipak, i dalje najveći broj informacija koje su učenike zadovoljile dolazi od roditelja i to naročito u Zagrebu, pa zatim od prijatelja i na trećem mjestu od strukovnih škola. Ovo potvrđuje da se u novim zanimanjima kao i u tradicionalnim zanimanjima iz godine u godinu ponavlja ista konstatacija da su roditelji odnosno obitelj najzaslužniji za usmjeravanje svojeg djeteta u određeno zanimanje.

Na pitanja da li bi se radije školovali u nekom drugom zanimanju većina je učenika odgovorila ne. U Zagrebu je to 66 %, a u Velikoj Gorici 81,8%. Od onih koji bi mijenjali zanimanje razlikuju se učenici koji su u ovo zanimanje ušli zbog nemogućnosti upisa u neko drugo željeno zanimanje kao što su primjerice zanimanja ekonomista ili kuhar, ili oni koji nisu imali decidiranu predodžbu o zanimanju pa zaključuju da im ono po njihovim sklonostima nije zanimljivo.

Tablica 27: Školovanje za neko drugo zanimanje (%)

	Zagreb	Velika Gorica	Ukupno
ne	66	81,8	78
da	33	18,2	22

Grafikon 33: Školovanje za neko drugo zanimanje

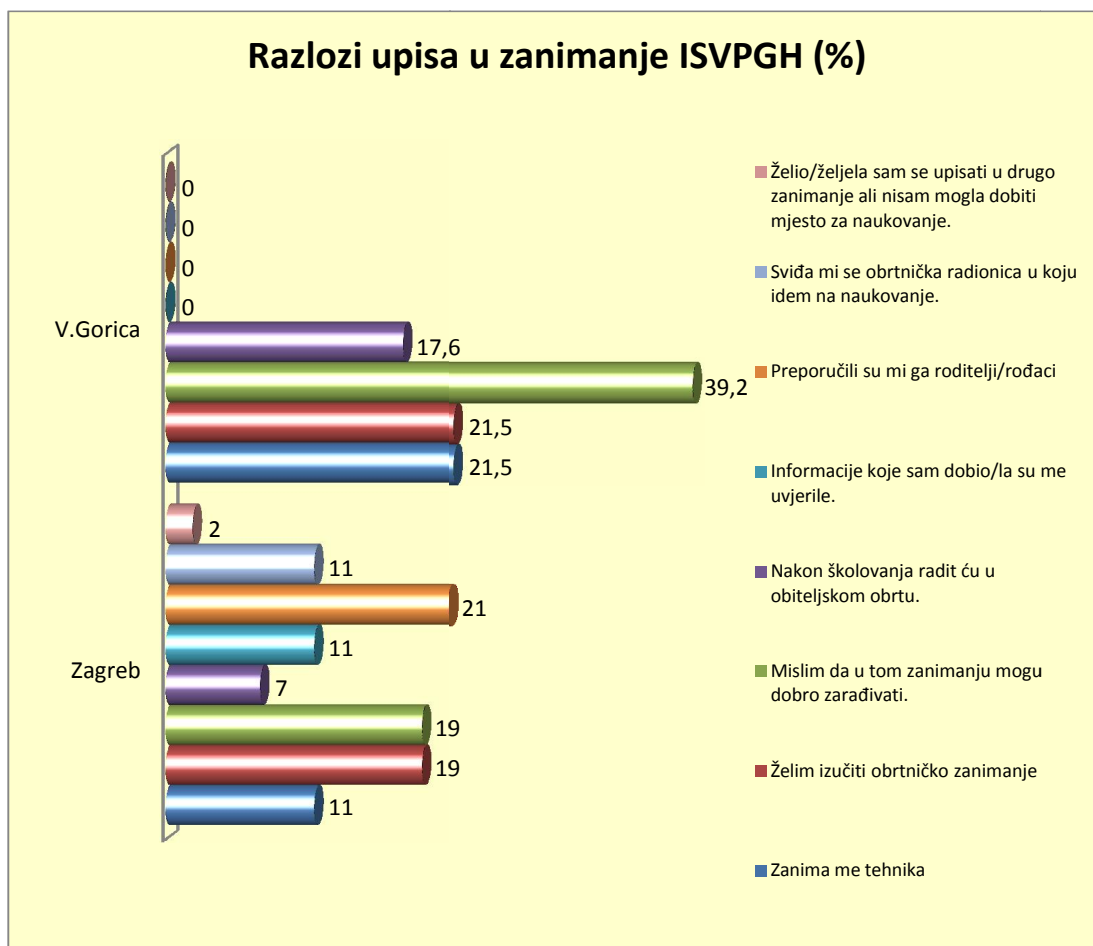

Na pitanje zašto ste se odlučili za zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenje najučestaliji odgovori su u Zagrebu „preporučili su mi ga rođaci ili roditelji 21%, ili „mislim da u tom zanimanju mogu dobro zarađivati“ 39,2% u Velikoj Gorici.

Tablica 28: Razlozi upisa u zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja (%)

	Zagreb	V.Gorica
Zanima me tehnika	11	21,5
Želim izučiti obrtničko zanimanje	19	21,5
Mislim da u tom zanimanju mogu dobro zarađivati.	19	39,2
Nakon školovanja radit ću u obiteljskom obrtu.	7	17,6
Informacije koje sam dobio/la su me uvjerile.	11	0
Preporučili su mi ga roditelji/rođaci	21	0
Sviđa mi se obrtnička radionica u koju idem na naukovanje.	11	0
Želio/željela sam se upisati u drugo zanimanje ali nisam mogla dobiti mjesto za naukovanje.	2	0

Grafikon 34: Razlozi upita u zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja (ISVPGH)

Slijedeća grupa pitanja odnosila se na uspjeh i interes učenika u osnovnoj školi kao preduvjet za upis u srednju školu. Iz odgovora je vidljivo, da je najveći postotak učenika završio osnovnu školu sa dobrim uspjehom, s tim da u Zagrebu ima i 9% odličnih učenika.

Tablica 29: Uspjeh učenika u osnovnoj školi (%)

	Zagreb	Velika Gorica	Ukupno
odličnim	9	0	4
vrlo dobrim	13	18,2	16
dobrim	73	81,8	77
dovoljnim	5	0	3

Grafikon 35: Uspjeh učenika u osnovnoj školi

Na pitanje o najdražim predmetima u osnovnoj školi najviše učenika u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja isto kao i onih u automehatroničaru je u osnovnoj školi bilo motivirano tehničkim predmetima, prirodoslovlje je bilo znatno manje omiljeno i to naročito kod učenika u Zagrebu, dok su društveni predmeti podjednako ocijenjeni i u Zagrebu i u Velikoj Gorici i učenicima su bili samo djelomično zanimljivi ili dosadni.

Da bi se učenik upisao u određeno zanimanje mora pronaći radionicu u koju će ići na praktični dio naukovanja.

Na pitanje: Kako ste pronašli licenciranu radionicu u kojoj naukujete ? odgovori su vrlo slični kao i u zanimanju automehatroničar odnosno najveći broj učenika radionicu je

pronašao i sklopio s njom ugovor posredstvom roditelja. Strukovna škola također igra značajnu ulogu u sklapanju ugovora.

O svom kontaktu sa radionicama nakon I. polugodišta I.godine naukovanja većina učenika i u Zagrebu i u V.Gorici imala je kontakt s radionicom. U tom kontaktu obišli su radionicu, upoznali voditelja i stručnog učitelja i u najvećem broju slučajeva upoznali i zadaće radionice. Učenici su zadovoljni odnosom stručnog učitelja koji ima za njih vremena i koji im objašnjava postupke kojima moraju izvršiti neku radnju nakon čega uz pomoć stručnog učitelja izvode radnju, a u daljnjem postupku rade samostalno uz nadzor. Smatraju također da su zadaci koji im daju primjereni. Gotovo niti jedan učenik u Zagrebu se nije negativno očitovao o načinu na koji su ga obrtnici – stručni učitelji primili u radionicu. Što se tiče opreme i higijene prostora u kojem rade ili će raditi učenici su radionice ocijenili urednima i čistima, također u sličnom broju smatraju da radionice imaju modernu opremu i da u njima vlada dobra radna atmosfera. Učenici su naglasili da veliki dio posla obavljaju i izvan radionice s obzirom da je zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja vezano uz posjet različitim objektima.

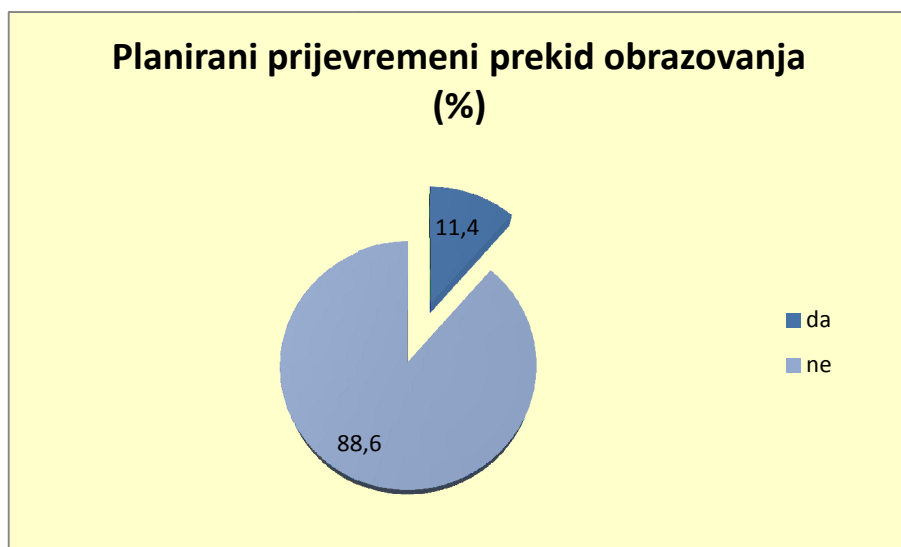
Na pitanje da li bi nakon završene izobrazbe za zanimanje instalater ostali raditi u toj radionici u Zagrebu je pozitivno odgovorilo 37,5% učenika, 12,5% je reklo ne, a 50% ne znam. U Velikoj Gorici 50% njih misli da bi bilo dobro da ostanu raditi u radionici u kojoj su naukovali.

S obzirom da su na početku svoje izobrazbe i nakon I. polugodišta o njoj nisu mogli imati kompletne dojmove najveći broj učenika ne bi prekinuo svoju izobrazbu. U Zagrebu je taj postotak 95,5%, a u V. Gorici 81,8%. U Zagrebu bi 4,5% učenika prekinulo izobrazbu, a u Velikoj Gorici 18,2%.

Tablica 30: Prekid obrazovanja u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja (%)

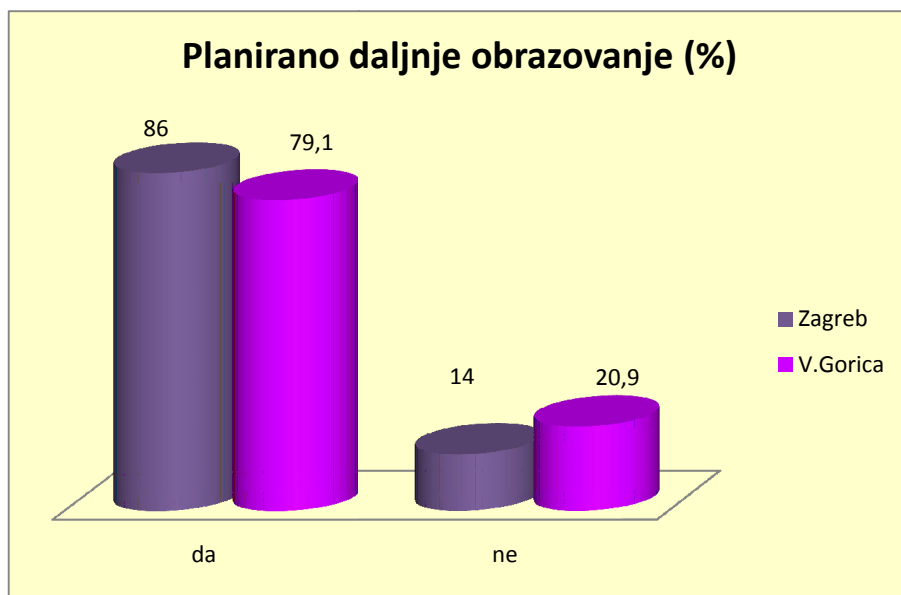
	Zagreb	V. Gorica	Ukupno
da	4,5	18,2	11,4
ne	95,5	81,8	88,6

Grafikon 36: Prekid obrazovanja u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja

Velika većina učenika koja nema namjeru prekinuti naukovanje želi se nakon završenog školovanja za instalatera sustava vode, plina, grijanja i hlađenja i dalje obrazovati.

Grafikon 37: Planirano daljnje obrazovanje

Pri odabiru mogućnosti daljnjeg obrazovanja u Zagrebu 46% učenika želi svoje obrazovanje usmjeriti prema obrazovanju majstora, dok ih 19% želi na studij. U Velikoj Gorici 54,5% ispitanika se želi obrazovanje za majstora, a njih 13,4% želi nastaviti studij.

Na pitanje da li je zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja prikladno za djevojke još uvijek više od 50% mladih muškaraca (68% Zagreb, 77,3% V.Gorica,) misli da nije, što je vrlo slično obradi anketa za automehatroničare.

Grafikon 38: Prikladnost zanimanja za djevojke

Procjena mogućnosti zapošljavanja koja je također obuhvaćena jednim od naših pitanja ista je kao i u zanimanju automehatroničar. Mogućnost izbora odnosila se na mjesto zapošljavanja i na vrijeme potrebno za zapošljavanje i nudila je zapošljavanje u radionici u koju se ide na naukovanje, u nekoj drugoj radionici, ili u nekoj posve drugoj djelatnosti. Većina mladih u Zagrebu smatra da su im šanse za zapošljavanja u radionici u kojoj su na naukovanju jako dobre 70%, dok učenici u V.Gorici svoje šanse ocjenjuju znatno slabije tako da ih jako dobrim smatra samo 50% ispitanika. Većina ostalih ne zna kakve su im šanse za zapošljavanje. S obzirom na vrijeme koje će im biti potrebno da se zaposle nudili smo također tri mogućnosti izbora i to: šest mjeseci nakon završetka školovanja do godine dana nakon završetka školovanja i duže od godine dana. Učenici su u Velikoj Gorici optimističniji od svojih kolega u Zagrebu jer njih 81,2% ocjenjuje da ima jako dobre šanse zaposliti se u roku od 6 mj. od završetka školovanja.

Osim pitanja sa ponuđenim odgovorima postavili smo i nekoliko otvorenih pitanja koje su se odnosile na neopravdane izostanke sa teoretske nastave i naukovanja, na socijalne kompetencije, ambicije i motivacije učenika da se što bolje plasiraju u društvu i na njihove hobije.

Na gore navedena otvorena pitanja najviše je odgovora bilo vezano uz neopravdane izostanke, a odgovore možemo podijeliti u tri osnovne skupine. Prva skupina učenika smatra da ne treba bježati sa nastave naročito ne sa praktične nastave jer „to nije pametno“. Druga skupina se odlučuje za „povremeno“ korištenje neopravdanih izostanaka, samo kad je nužno i to neopravdano izostajanje iz škole. Treća skupina to ne odobrava ali o tome nema određeno mišljenje. Što se tiče ambicioznosti i dobrih rezultata u izobrazbi gotovo svi navode da se žele ostvariti u zanimanju koje su izabrali. Najčešće navode da žele postati kvalitetni majstori i da žele zaraditi novac za život. Uključivanje u građanski život samo malo njih smatra svojim interesom, a isto tako pri navođenju hobija osim sporta rijetko se susreće neki drugi.

2.2.3. Anketiranje roditelja

U okviru praćenja projekta anketirani su i roditelji učenika drugih razreda obadva zanimanja u Zadru i u Novoj Gradišci (26 i 18). Bilo im je ukupno postavljeno 6 pitanja u okviru kojih su trebali procijeniti svoje zadovoljstvo procesom obrazovanja svoje djece u školi i u radionici.

Na pitanje vezano uz obrazovanje u školi većina je roditelja u Zadru i Novoj Gradišci smatrala da škola pruža njihovoj djeci dobro obrazovanje (62% i 61%), vrlo dobrim obrazovanjem u školi ocjenjuje 12% roditelja u Zadru i 28% roditelja u Novoj Gradišci, zadovoljavajućim samo 19% u Zadru i 11% u Novoj Gradišci dok je obrazovanje u školi nezadovoljavajuće za samo 7% roditelja u Zadru.

Tablica 31: Procjena zadovoljstva obrazovanjem u školi i u radionici (%)

	Vrlo dobro	Dobro	Zadovoljava-juće	Nezadovolja-vajuće
Obrazovanje u školi	12 28	62 61	19 11	7 0
Obrazovanje u radionici	27 11	42 55	23 17	7 0

Zadar – crno, N.Gradiška - crveno

Grafikon 39 : Procjena zadovoljstva/nezadovoljstva provedenim obrazovanjem djeteta u školi i radionici

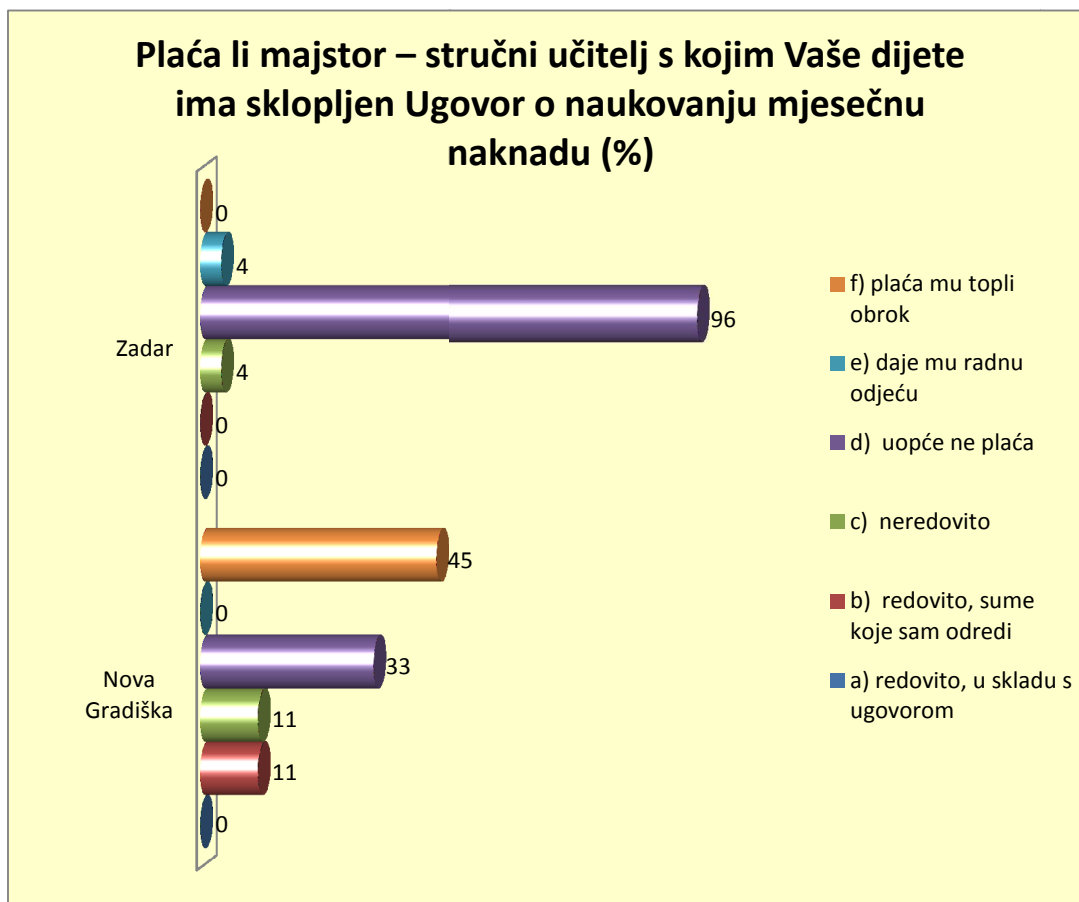
Obrazovanjem u obrtničkim radionicama roditelji su manje zadovoljni. Raspon zadovoljstva i dalje je od vrlo zadovoljni (27% i 11%) do nezadovoljni (7% i 17%) s time da je krivulja pomaknuta prema ocjenama zadovoljavajuće i nezadovoljavajuće za razliku od procjene škola kada je bila naklonjenija vrlo dobrom i dobrom.

Obaveza majstora stručnog učitelja da redovito plaća nagradu učenicima na praktičnoj nastavi prema saznanjima roditelja se ne ostvaruje. Na pitanje da li se nagrada isplaćuje redovito niti jedan od roditelja kako u Zadru tako i u N. Gradišci nije odgovorio pozitivno. Neki obrtnici isplaćuju nagrade povremeno po vlastitoj odluci o njenom iznosu, ponekad daju učenicima topli obrok ili radnu odjeću.

Tablica 32: Plaćanje mjesečne nagrade učenicima od strane radionica (%)

	Zadar	Nova Gradiška
redovito, u skladu s ugovorom	0	0
redovito, sume koje sam odredi	0	11
neredovito	4	11
uopće ne plaća	96	33
daje mu radnu odjeću	4	0
plaća mu topli obrok	0	45

Grafikon 40: Plaćanje mjesečne nagrade učenicima od strane radionica

Na pitanje o neopravdanim izostancima njihove djece iz škole ili radionice roditelji čak u 80% slučajeva tvrde da njihova djeca redovito pohađaju nastavu.

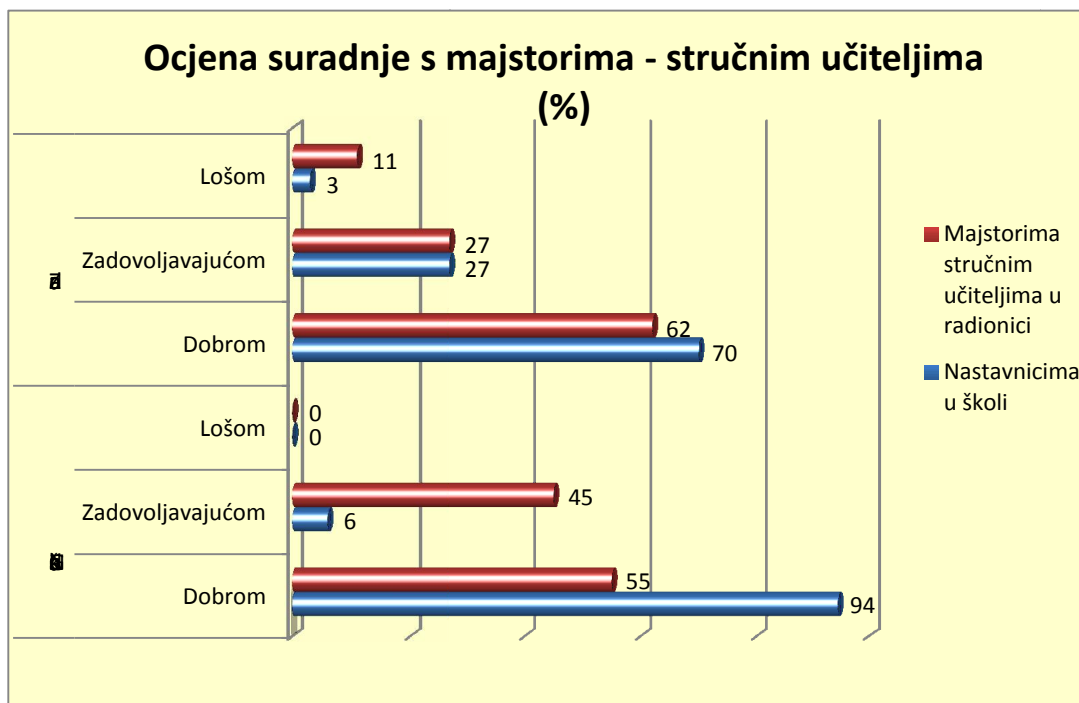
Za kvalitetno obrazovanje i dobre ishode učenja vrlo je važna međusobna suradnja škole, radionice i roditelja. Ovu suradnju roditelji promjenjuju boljom što se tiče školi i nastavnika i to: dobrom 70% roditelja u Zadru i 94% roditelja u Novoj Gradišci, zadovoljavajućom 27% u Zadru i 6% u Novoj Gradišci. S majstorima surađuje dobro 62% roditelja u Zadru i 55% roditelja u Novoj Gradišci. Lošom ovu suradnju procjenjuje 11% roditelja Nove Gradiške.

Tablica 33: Odnos roditelji, škola – radionica (%)

	Dobrom	Zadovoljavajućom	Lošom
Nastavnicima u školi	70 94	27 6	3 0
Majstorima stručnim učiteljima u radionici	62 55	27 11	11 0

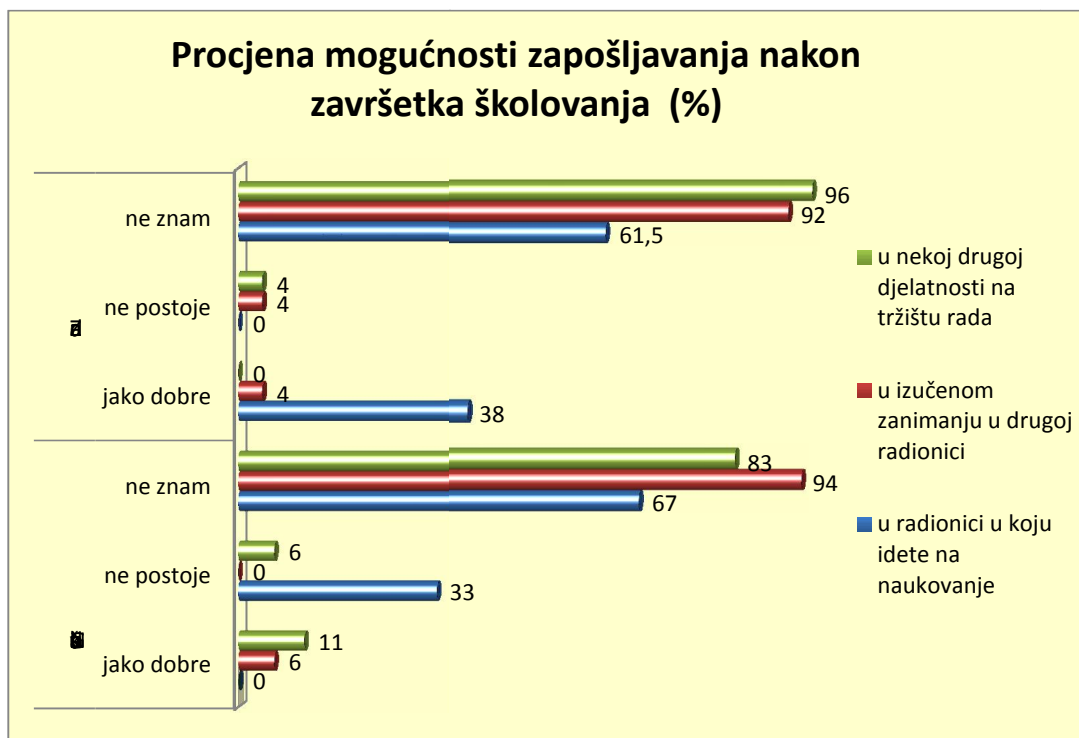
Zadar – crno, N. Gradiška – crveno

Grafikon 41: Ocjena suradnje s majstorima – stručnim učiteljima u radionici i nastavnicima

Na pitanja vezana uz zapošljavanje njihove djece nakon završetka školovanja roditelji najčešće nisu sigurni u to da će njihova djeca brzo naći zaposlenje. Više optimizma pokazuju roditelji u Zadru nego u Novoj Gradišci.

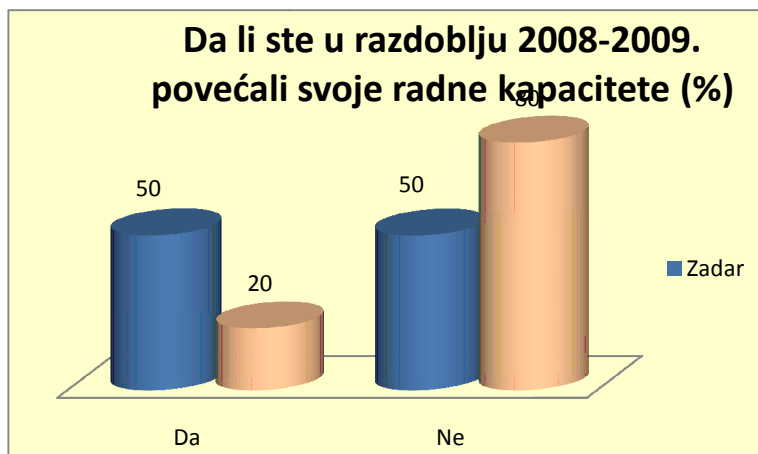
Grafikon 42: Procjena mogućnosti zapošljavanja nakon završetka školovanja

2.2.4. Anketiranje majstora stručnih učitelja u licenciranim obrtima

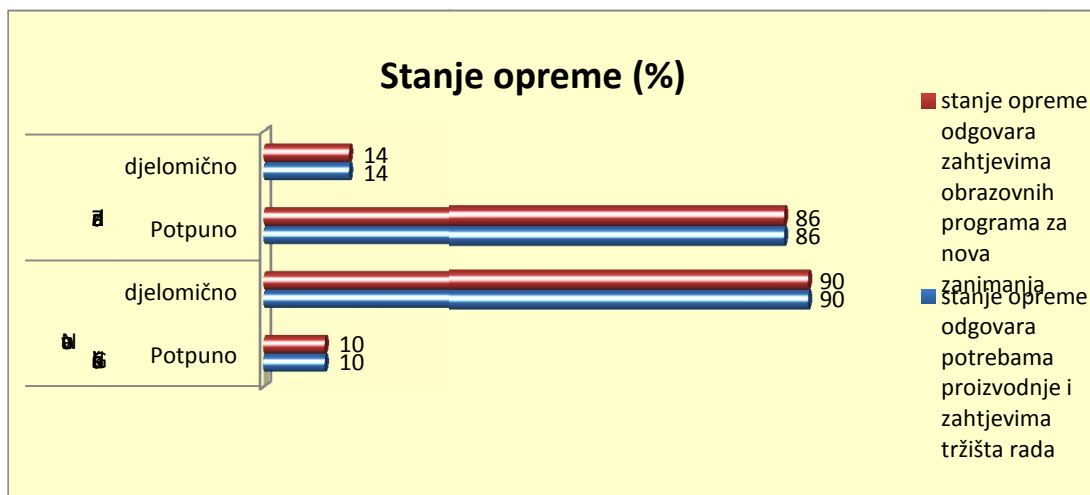
Za potrebe praćenja rezultata projekta „Strukovno obrazovanje orijentirano na tržište rada u RH“ anketirali smo licencirane obrtničke radionice koje sudjeluju u provedbi II. godine naukovanja za pilot zanimanje automehatroničar u Zadru i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja u Novoj Gradišci. U Zadru je anketirano 12 radionica, a u Novoj Gradišci 10. Radionice koje u Hrvatskoj primaju naučnike na naukovanje obično nemaju veliki radni kapacitet. Broj zaposlenih kreće se od 2-30. U razdoblju od 2008.-2009.g. svoje radne kapacitete povećalo je u Zadru 50% radionica, a u Novoj Gradišci 20%.

Grafikon 43: Povećanje radnih kapaciteta

Oprema koju radionice imaju je uglavnom zadovoljavajuća ili djelomično zadovoljavajuća a raspon se kreće od 86-90%. Majstori najčešće smatraju da stanje opreme odgovara zahtjevima obrazovnih programa za nova zanimanja. One radionice koje su povećale svoje kapacitete povećale su i broj zaposlenih tako da se povećanje kreće od 17-22%.

Grafikon 44: Stanje opreme

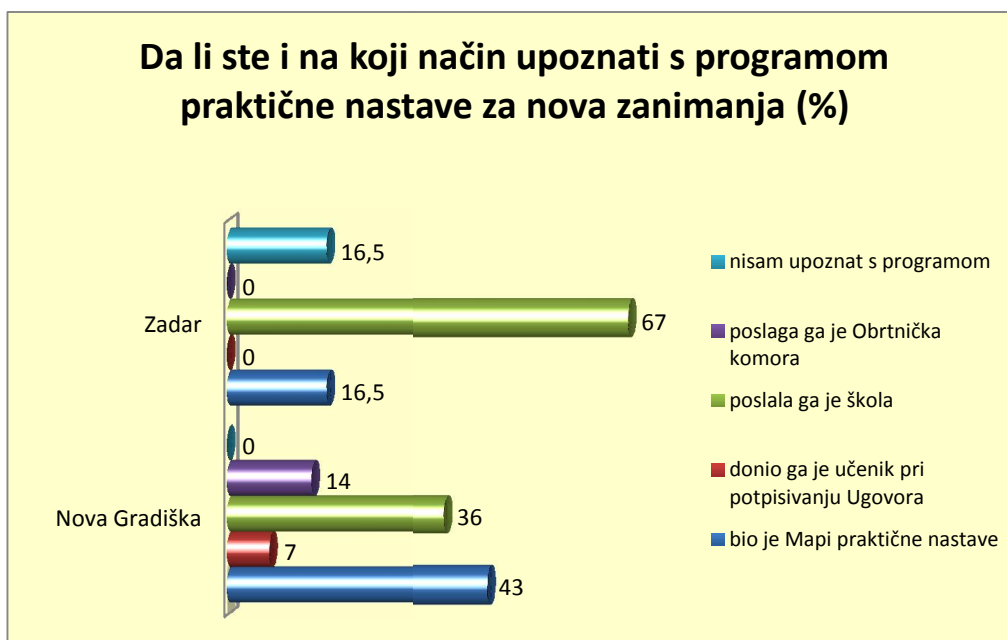
Sve licencirane radionice imaju naučnike na naukovanju i broj naučnika u odnosu na I. godinu naukovanja kod većine je ostao isti ili se povećao za 1-2 naučnika. Prošle godine većina radionica nije imala velike spoznaje o novim programima za pilot zanimanja tako da su dobiveni rezultati ove godine bolji, ali su ponuđeni odgovori u Zadru i Novoj Gradišci različiti. Primjerice, programe praktične nastave za nova zanimanja Zadarskim je obrtnicima poslala škola u 67% slučajeva, dok je to u Novoj Gradišci škola učinila u 36% slučajeva. U Zadru je program bio u Mapi praktične nastave i kroz to su se poslodavci upoznali s njim u 16,5% slučajeva, a u N.Gradišci u 43% slučajeva. Zanimljivo je da 16,5

% anketiranih u Zadru još uvijek izjavljuje da nisu upoznati s programom po kojem obrazuju učenike. U skladu s propisima radionice moraju zajedno sa školom i uz pomoć komore napraviti izvedbene programe naukovanja za praktičnu nastavu što je i učinilo 70% anketiranih kako u Zadru tako i u N.Gradišci. Onih 28-30% koji to nisu učinili realizirani su praktičnu nastavu tako da su prilagodili poduku poslovima u svojoj radionici.

Tablica 34: Način upoznavanja programa praktične nastave (%)

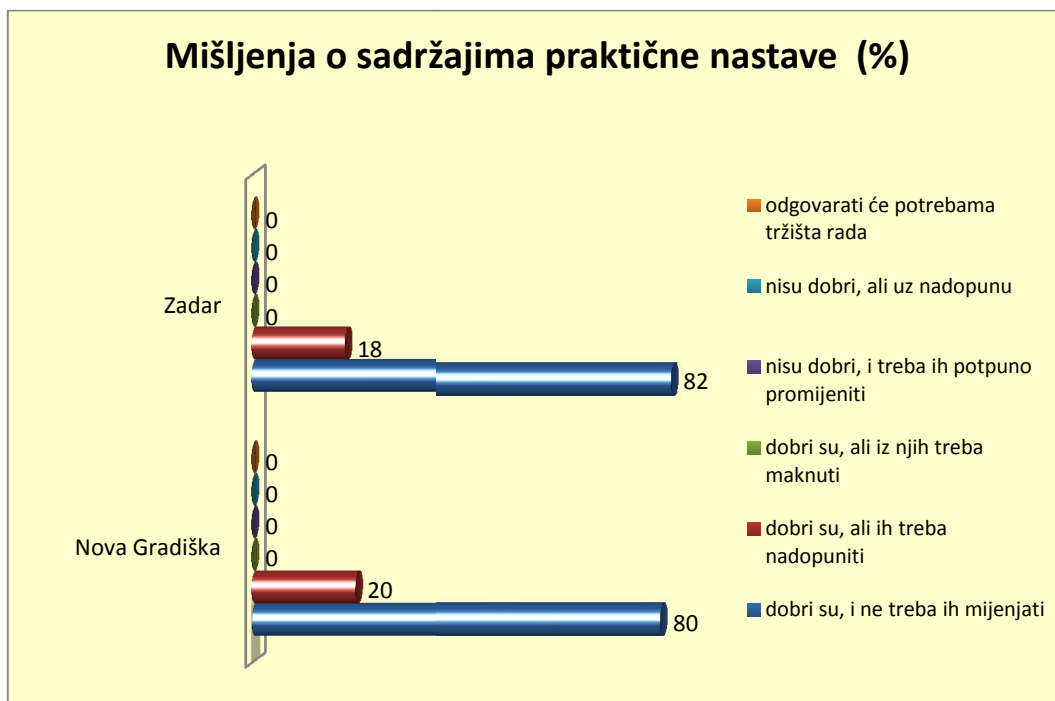
	Zadar	Nova Gradiška
bio je Mapi praktične nastave	16,5	43
donio ga je učenik pri potpisivanju Ugovora	0	7
poslala ga je škola	67	36
poslaga ga je Obrtnička komora	0	14
nisam upoznat s programom	16,5	0

Grafikon 45: Način upoznavanja programa praktične nastave

S obzirom da se praktična nastave novih zanimanja već drugu godinu realizira u ovim radionicama tražili smo od majstora – stručnih učitelja da nam iznesu svoja mišljenja o sadržajima programa praktične nastave. Ponudili smo pet odgovora, od koji su se majstori stručni učitelji odlučili samo za dva i to u oba dva grada 80% njih smatra da su dobri i ne treba ih mijenjati, a 20% da su dobri, ali ih treba nešto nadopuniti.

Grafikon 45: Mišljenja o sadržajima programa praktične nastave

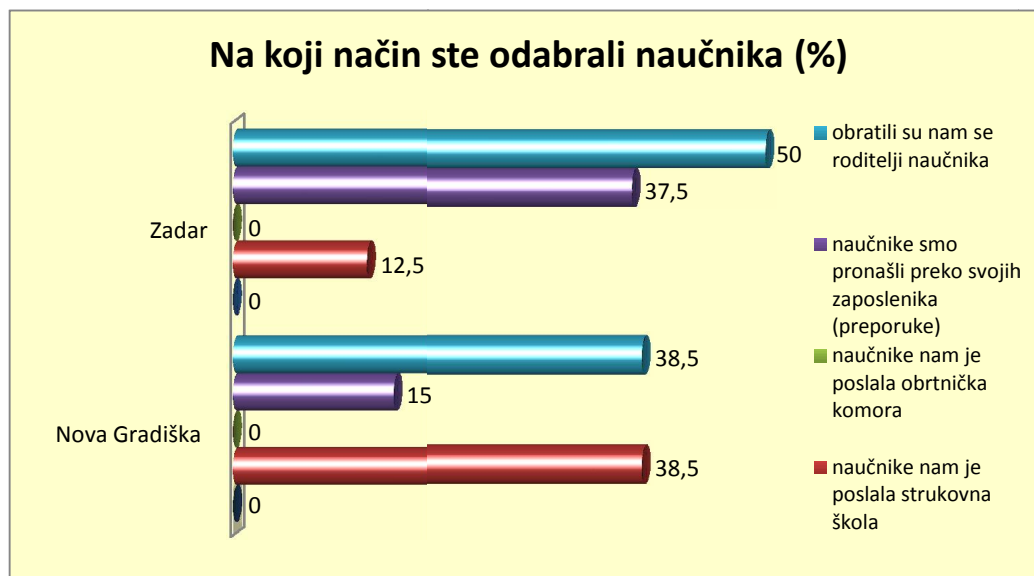
S obzirom da u ove dvije škole pilot zanimanja ulaze ponovno i u I. razred pitali smo obrtničke radionice na koji su način ove godine birali naučnike.

Uspoređujući podatke od prošle godine vidljivo je, da i dalje licencirane radionice najveći broj naučnika dobivaju direktno u razgovoru s roditeljima ili preko preporuka poznanika ili zaposlenika. Strukovna škola također se uključuje, i to u Zadru sa 12,5% dok je taj postotak u N.Gradišci i iznosi 38,5%.

Tablica 35: Načini odabira naučnika?

	Zadar	Nova Gradiška
sami smo odabrali naučnike (raspisali natječaj, objavili oglas u školi i sl.)	0	0
naučnike nam je poslala strukovna škola	12,5	38,5
naučnike nam je poslala obrtnička komora	0	0
naučnike smo pronašli preko svojih zaposlenika (preporuke)	37,5	15
obratili su nam se roditelji naučnika	50	38,5

Grafikon 46: Načini odabira naučnika

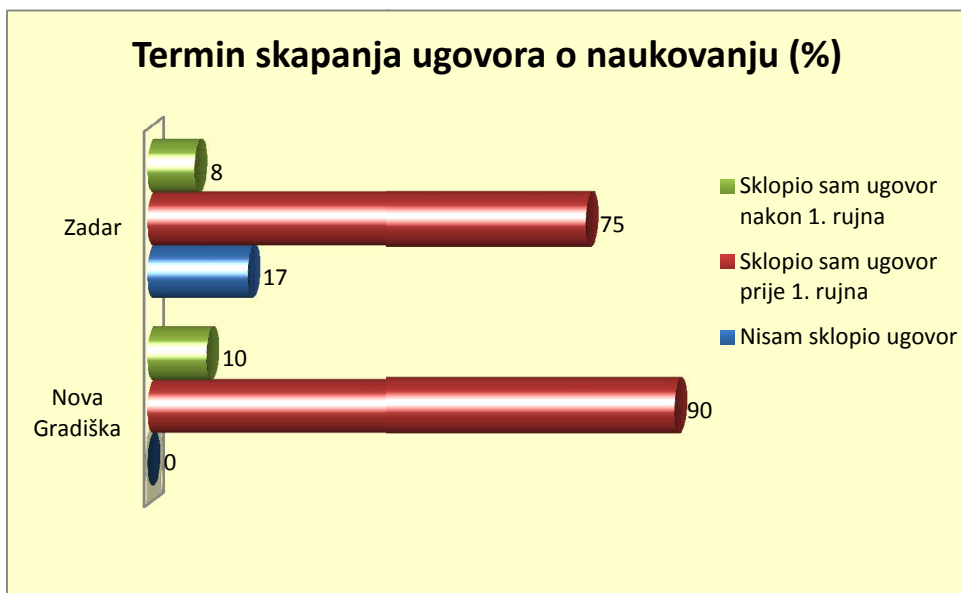

Svi licencirani obrti koji su primili naučnike na naukovanje sklopili su Ugovor o naukovanju prije prvog rujna u N.Gradišci, dok je u Zadru 75% njih sklopili ugovor prije 1. rujna, a nije sklopilo Ugovor ili ga je sklopilo ugovor nakon prvog rujna 25%.

Tablica 36: Termin za sklapanje Ugovora o naukovanju?

	Zadar	Nova Gradiška
Nisam sklopio ugovor	17	0
Sklopio sam ugovor <u>prije</u> 1. rujna	75	90
Sklopio sa ugovor <u>nakon</u> 1. rujna	8	10

Grafikon 47: Termini sklapanja Ugovora o naukovanju

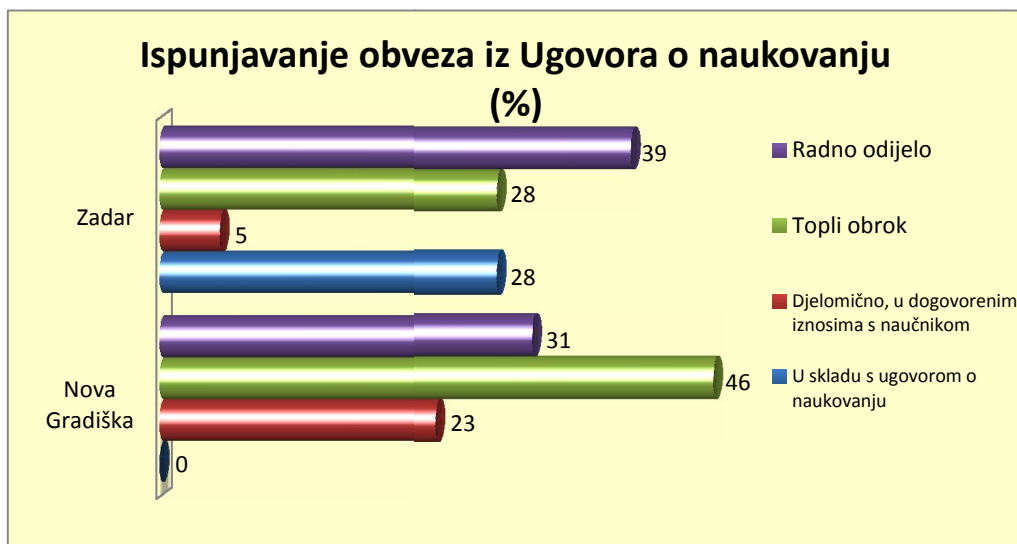

Prva mogućnost odnosila se na ispunjavanje obaveze u skladu s Ugovorom o naukovanju. U Zadru taj iznos isplaćuje 28% licenciranih radionica dok u Novoj Gradišci to ne čini niti jedna. Djelomično naučnicima plaća 5% obrtnika u Zadru ili 23% obrtnika u Novoj Gradišci. Ostali se ne pridržavaju ugovornih obaveza.

Tablica 37: Plaćanje nagrade učenicima na naukovanju (%)

	Zadar	Nova Gradiška
U skladu s ugovorom o naukovanju	28	0
Djelomično, u dogovorenim iznosima s naučnikom	5	23
Topli obrok	28	46
Radno odijelo	39	31

Grafikon 48: Plaćanje nagrade učenicima na naukovanju

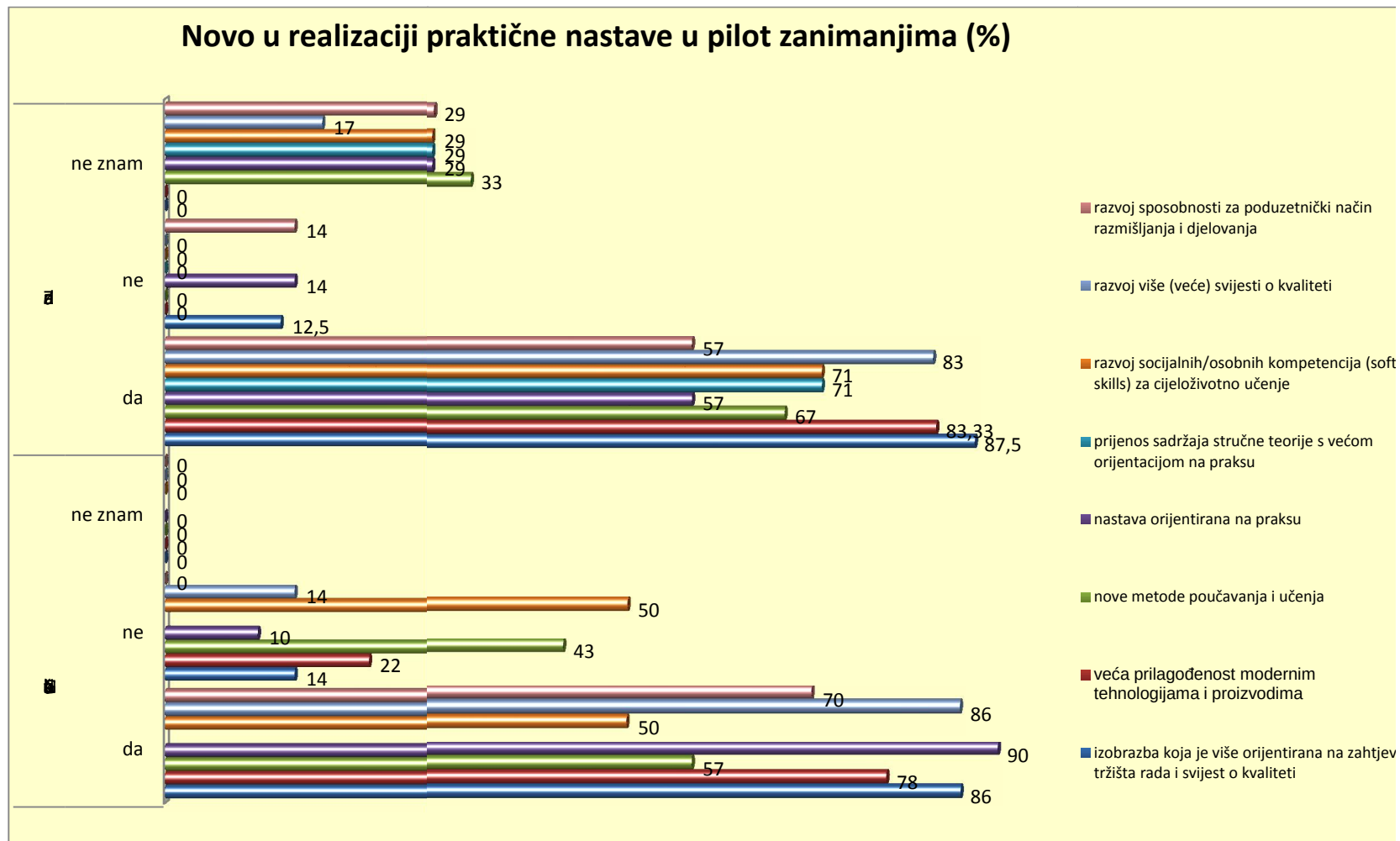

Ugovorom o naukovanju regulirano je plaćanje obavezne mjesečna nagrade naučniku za obavljeni posao a u skladu s nastavnim planom i programom praktične nastave. Bile su ponuđene četiri mogućnosti.

Na pitanje o toplom obroku i radnom odijelu odgovori su: u Zadru topli obrok naučnicima daje 28% obrtnika, a u Novoj Gradišci 46%, a radno odijelo u Zadru dobivaju naučnici u 39% anketiranih radionica dok je taj postotak u Novoj Gradišci 31%.

Na grupu pitanja koja se odnose na procjenu kvalitete realizacije praktične nastave za nova zanimanja ponudili smo osam mogućnosti na koje se moglo odgovarati pojedinačno ili je bilo moguće dati više odgovora. Novim u realizaciji praktične nastave se prema većini anketiranih (87%) u oba dvije škole smatra obrazovanje koje je više orijentirano na zahtjeve tržišta rada i koje usput razvija svijest o potrebi kvalitete proizvoda. Također je većina ocijenila da su novi programi više prilagođeni modernim tehnologijama i proizvodima. Što se tiče novih metoda poučavanja i učenja i teoretske nastave orijentirane na praksu veliki dio smatra da je struktura novih programa u tom pogledu dobra, dok manji dio ne zna da li su te metode nove ili nisu. Da novi programi razvijaju socijalne kompetencije koje upućuje na cjeloživotno učenje misli od 50-71% anketiranih, dok ostali to ne znaju. Razvoj sposobnosti za poduzetnički način razmišljanja i djelovanja vrlo je važan čimbenik u obrazovanju za obrtništvo. Prema mišljenjima anketiranih njih oko 60% misli da novi programi svojim sadržajima na tu kompetenciju mogu utjecati.

Grafikon 49: Novo u sadržajima praktične nastave u pilot zanimanjima

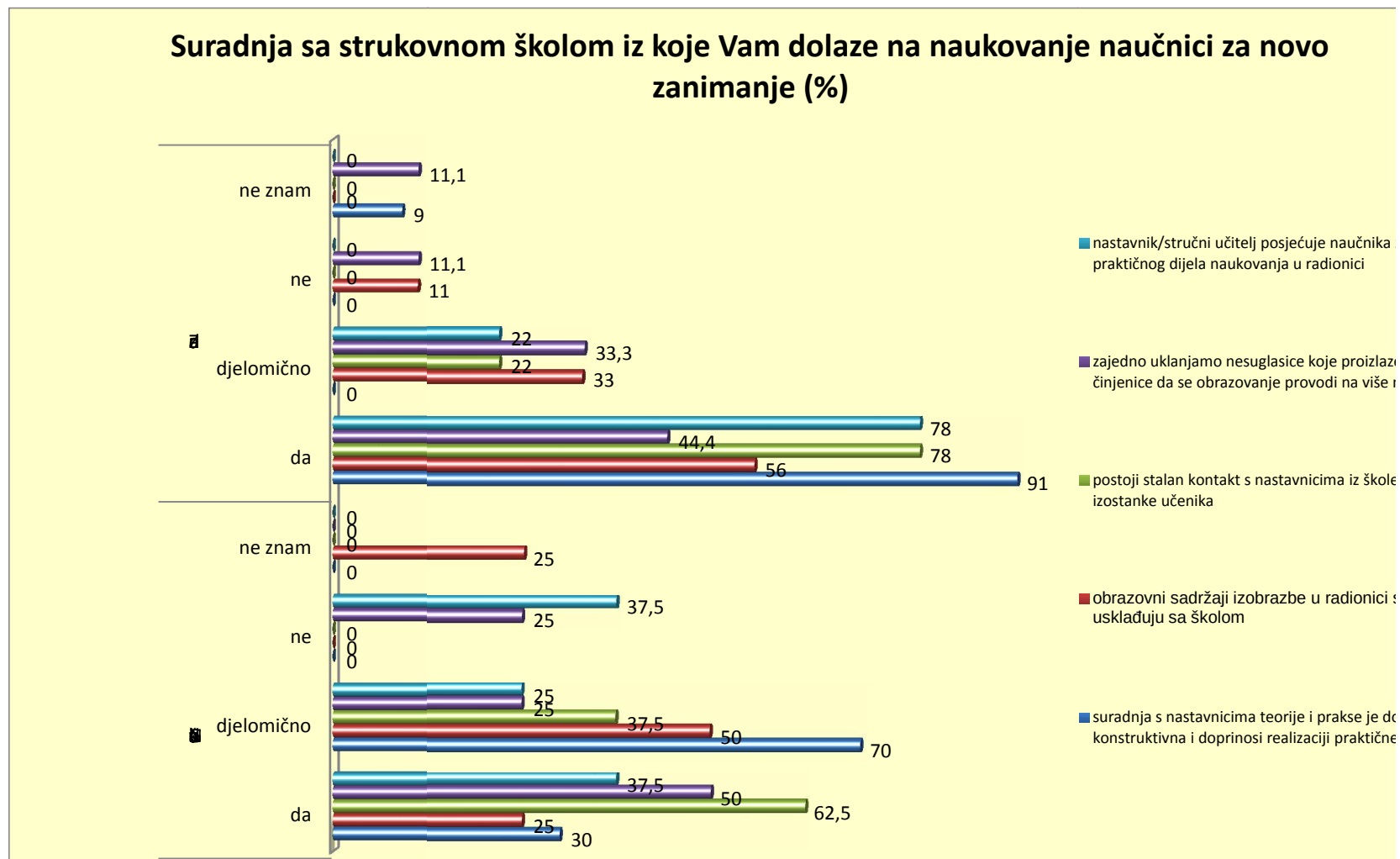
Prema zakonskim propisima licencirana radiona trebala bi realizirati najmanje 70% praktičnih sadržaja za svaku godinu naukovanja. Anketirane radionice u Zadru (92%) uglavnom smatraju da to mogu učiniti same. Osam posto njih to čini u dogovoru sa strukovnom školom. Različiti od toga su bili odgovori u N. Gradišci gdje 55,5% radionica može realizirati sadržaje I. godine naukovanja za novo zanimanje a 44,5% ne može. U slučaju nemogućnosti realizacije također se dogovaraju sa strukovnom školom. Licencirane radionice u najvećem broju slučajeva prate razvoj novih tehnika i tehnologija te za potrebe razvoja svoje djelatnosti, ali i potrebe kvalitetnije izobrazbe u bližoj budućnosti planiraju nabavljati novu opremu, koja odgovara zahtjevima modernog privređivanja. To je naročito vidljivo u Zadru, gdje je 80% anketiranih reklo da će to sigurno učiniti, dok je u N. Gradišci njih 40% u to sigurno, a 60% će ih to pokušati samo djelomično. Ulaganje u stručna i metodička znanja zaposlenika planira u Zadru 82% anketiranih, dok u Novoj Gradišci to planira njih 66% od čega pola sigurno, a pola misli da će to moći učiniti samo djelomično. Većina anketiranih radionica u Zadru smatra da će i dalje moći uzimati naučnike na naukovanje njih 80%, dok su radionice u Novoj Gradišci prema tome puno skeptičnije i u 80% slučajeva odgovaraju na pitanja: ne znam, djelomično sam u to siguran ili neću moći uzimati naučnike. Kako bismo doznali načine na koje se realizira izobrazba u radionicama ponudili smo sedam odgovora za koja smo mislili da zaokružuju sliku provedbe praktičnog dijela naukovanja. Pokazalo se, da postoje znatne razlike u odgovorima između Zadra i Nove Gradiške. U Zadru primjerice najveći broj radionica (50%) individualno izrađuje programe za naučnike, a stručni učitelj – majstor se brine o 1-2 naučnika (87,5). U Novoj Gradišci se djelomično prilagođava plan i program učeniciima (50%), a ne prilagođava se 40%. Stručni učitelji brinu se za jedan do dva naučnika u 57% učenika a u 29% samo djelomično. U jednoj i u drugoj školi naučnik uglavnom ne odabira sam zadaće koje će raditi (66%), ili to samo djelomično čini. U Zadru samo 20% naučnika djelomično promatra proces rada a da pri tom u njemu ne sudjeluje dok je taj postotak u N. Gradišci znatno veći i iznosi 78%. Većina naučnika u radionicama radi na procesima koji su bazirani na narudžbi ili zahtjevu kupca (78%). Što se tiče zadovoljstva majstora – stručnih učitelja s naučnicima koji su kod njih obavljali praksu u novim zanimanjima odgovori u Zadru i Novoj Gradišci se također dosta razlikuju. Radionice u Zadru su uglavnom vrlo zadovoljne ili zadovoljne radom učenika na povjerenim im zadacima, disciplinom i savjesnim obavljanjem posla, međusobnim odnosima naučnika, dobrom odnosu naučnika prema podučavatelju kao i njihovom motiviranošću. Kod radionica u Novoj Gradišci krivulja je uglavnom pomaknuta prema odgovorima zadovoljan i nezadovoljan.

Na pitanje: „Kakva je bila Vaša suradnja u prošloj šk.g. sa strukovnom školom iz koje Vam dolaze na naukovanje naučnici za novo zanimanje“? ponudili smo više mogućnosti i isto tako više odgovora. U Zadru suradnja nastavnika škole i obrtnika smatra se dobrom u 91% slučajeva, dok je ta suradnja u N.Gradiški dobra u 30% a zadovoljavajuća u 70%.

Tablica 38: Suradnja sa strukovnom školom iz koje Vam dolaze na naukovanje naučnici za novo zanimanje (%)

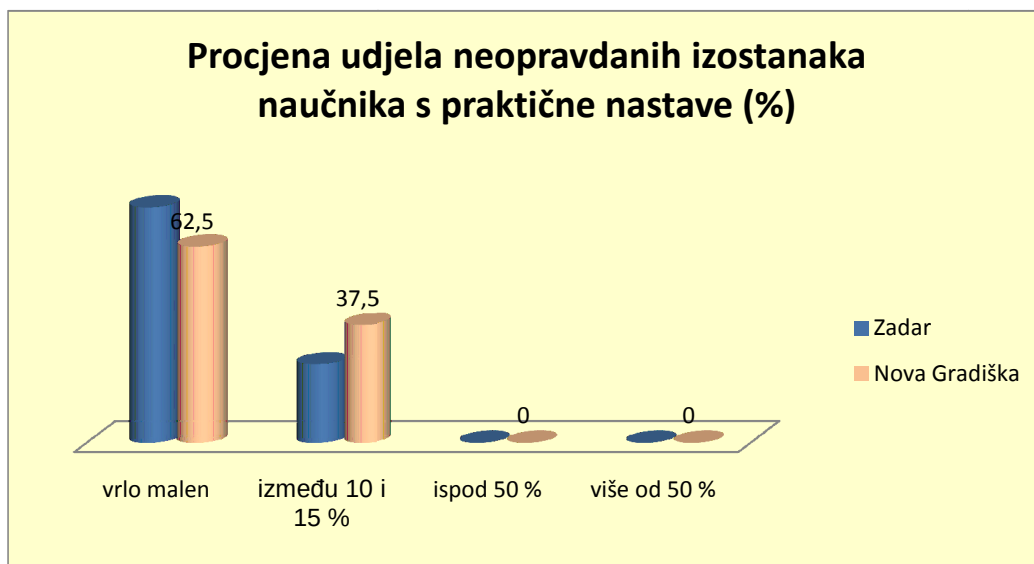
	Zadar				Nova Gradiška			
	da	Djelo- mično	ne	ne znam	da	Djelo- mično	ne	ne znam
suradnja s nastavnicima teorije i prakse je dobra i konstruktivna i doprinosi realizaciji praktične nastave	91	0	0	9	30	70	0	0
obrazovni sadržaji izobrazbe u radionici se usklađuju sa školom	56	33	11	0	25	50	0	25
postoji stalan kontakt s nastavnicima iz škole vezan uz izostanke učenika	78	22	0	0	62,5	37,5	0	0
zajedno uklanjamo nesuglasice koje proizlaze iz činjenice da se obrazovanje provodi na više mjesta	44,4	33,3	11,1	11,1	50	25	25	0
nastavnik/stručni učitelj posjećuje naučnika za vrijeme praktičnog dijela naukovanja u radionici	78	22	0	0	37,5	25	37,5	0

Grafikon 50: Suradnja sa strukovnom školom iz koje Vam dolaze na naukovanje naučnici za novo zanimanje

Dva su se pitanja odnosila na neopravdane izostanke s praktične nastave. Svi su se složili da je taj udio vrlo malen, a ako ga ima onda se on odnosi na 10-15% ukupnog fonda sati.

Grafikon 51: Procjena udjela neopravdanih izostanaka naučnika s praktične nastave

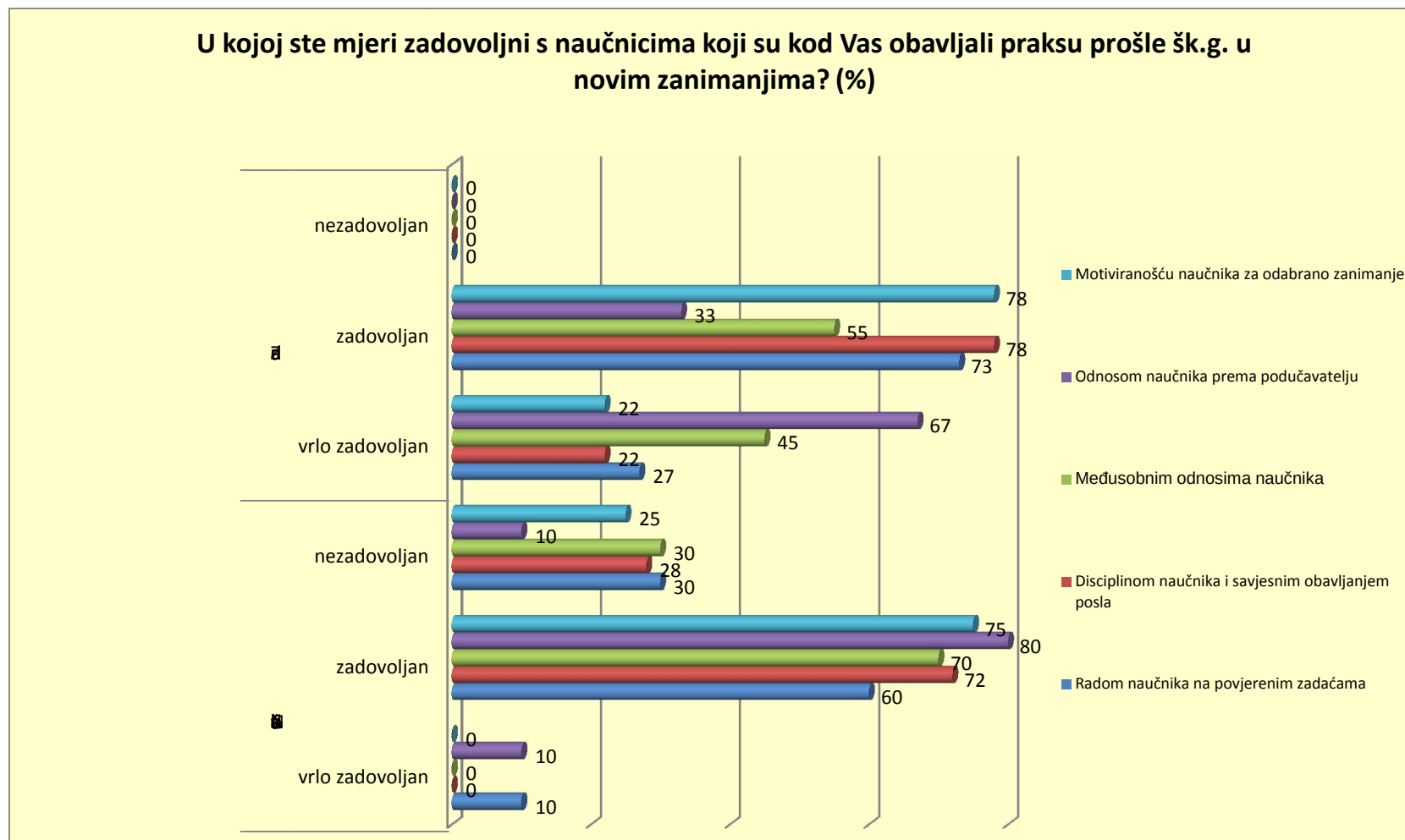
Mjere koje su majstori – stručni učitelji poduzeli bile su: razgovor sa odgovornom osobom u strukovnoj školi, razgovor s naučnicima i roditeljima, a samo u drastičnom broju neopravdanih sati u suradnji s komorom raskinuti su ugovori o naukovanju.

Zadovoljstvo s naučnicima u smislu rada na povjerenim zadaćama ocjenili su majstori – stručni učitelji najčešće procjenom zadovoljan (Zadar 73%, N.Gradiška 60%). Nezadovoljnih u Zadru nema dok ih je u N.Gradišci 30%.

Tablica 39: U kojoj ste mjeri zadovoljni s naučnicima koji su kod Vas obavljati praksu prošle šk.g. u novim zanimanjima (%)

	Zadar			Nova Gradiška		
	vrlo zadovoljan	zadovoljan	nezadovoljan	vrlo zadovoljan	zadovoljan	nezadovoljan
Radom naučnika na povjerenim zadaćama	27	73	0	10	60	30
Disciplinom naučnika i savjesnim obavljanjem posla	22	78	0	0	72	28
Međusobnim odnosima naučnika	45	55	0	0	70	30
Odnosom naučnika prema podučavatelju	67	33	0	10	80	10
Motiviranošću naučnika za odabrano zanimanje	22	78	0	0	75	25

Grafikon 52: U kojoj ste mjeri zadovoljni s naučnicima koji su kod Vas obavljali praksu prošle šk.g. u novim zanimanjima

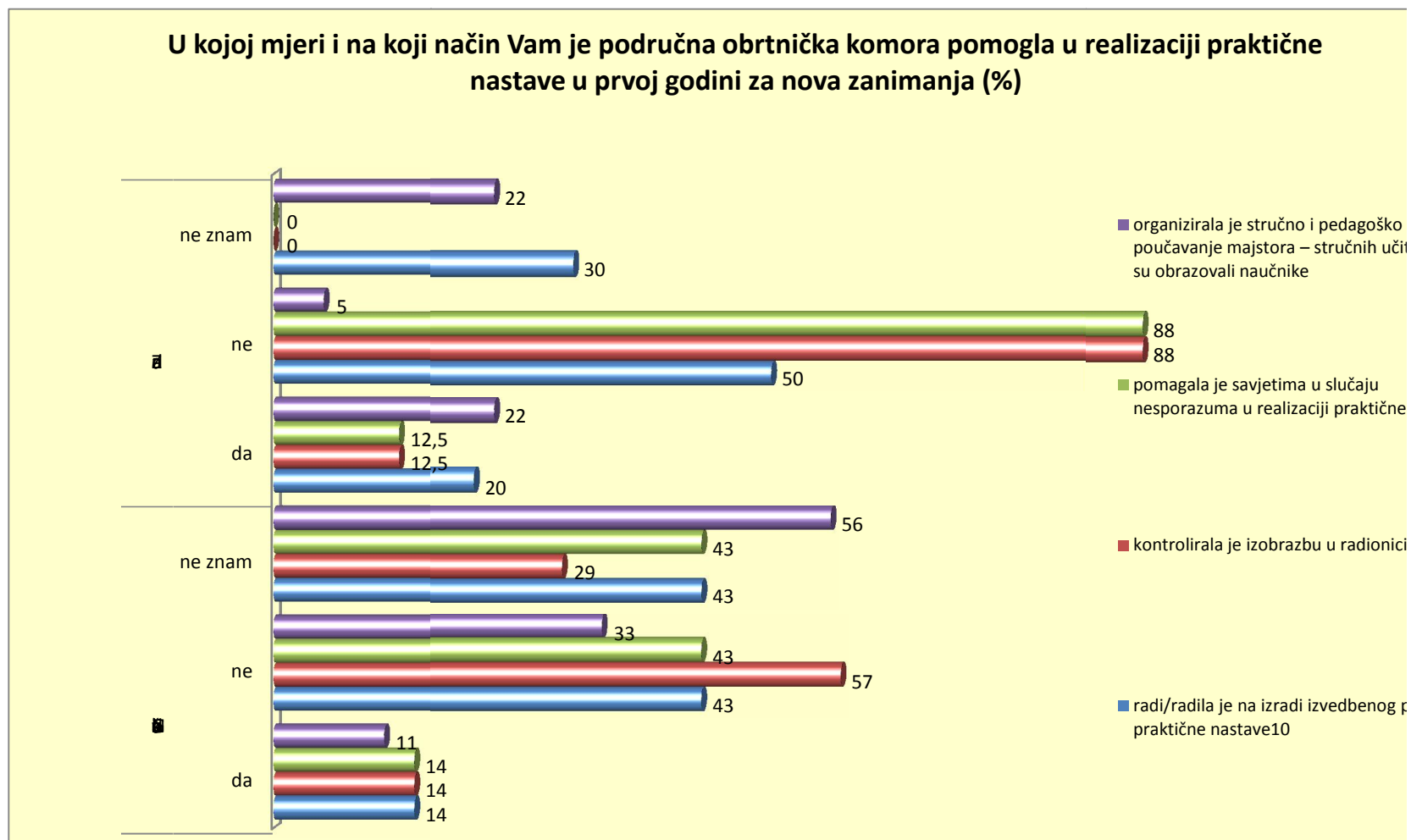

Dva pitanja u anketi odnosila su se na partnerstvo između škola i radionica i partnerstvo obrtničkih komora i radionica u realizaciji praktične nastave u prvoj godini obrazovanja za nova zanimanja. Iz odgovora je vidljivo, da je većina majstora – stručnih učitelja ocijenila Komoru kao partnera koji joj nije pomagao u realizaciji praktične nastave, dok je škola surađivala u svim aspektima ove realizacije, i to: surađivali su s nastavnicima teorije kako bi se obrazovni sadržaji izobrazbe u radionici uskladili sa školom, zajedno su uklanjali nesuglasice koje proizlaze iz činjenice da se obrazovanje provodi na više mjesta a i nastavnik stručni učitelj iz škole posjećivao je naučnike za vrijeme naukovanja. To je naročito bilo izraženo u Zadru 78%, redovito i 22% djelomično dok u N. Gradišci je nastavnik posjećivao radionice 37,5% redovito, 25% djelomično a uopće ih nije posjećivao u 37,5% slučajeva.

Tablica 40: U kojoj mjeri i na koji način Vam je područna obrtnička komora pomogla u realizaciji praktične nastave u prvoj godini za nova zanimanja (%)

	Zadar			Nova Gradiška		
	da	ne	ne znam	da	ne	ne znam
radi/radila je na izradi izvedbenog programa praktične nastave	20	50	30	14	43	43
kontrolirala je izobrazbu u radionici	12,5	88	0	14	57	29
pomagala je savjetima u slučaju nesporazuma u realizaciji praktične nastave	12,5	88	0	14	43	43
organizirala je stručno i pedagoško poučavanje majstora – stručnih učitelja koji su obrazovali naučnike	22	5	22	11	33	56

Grafikon 53: U kojoj mjeri i na koji način Vam je područna obrtnička komora pomogla u realizaciji praktične nastave u prvoj godini za nova zanimanja

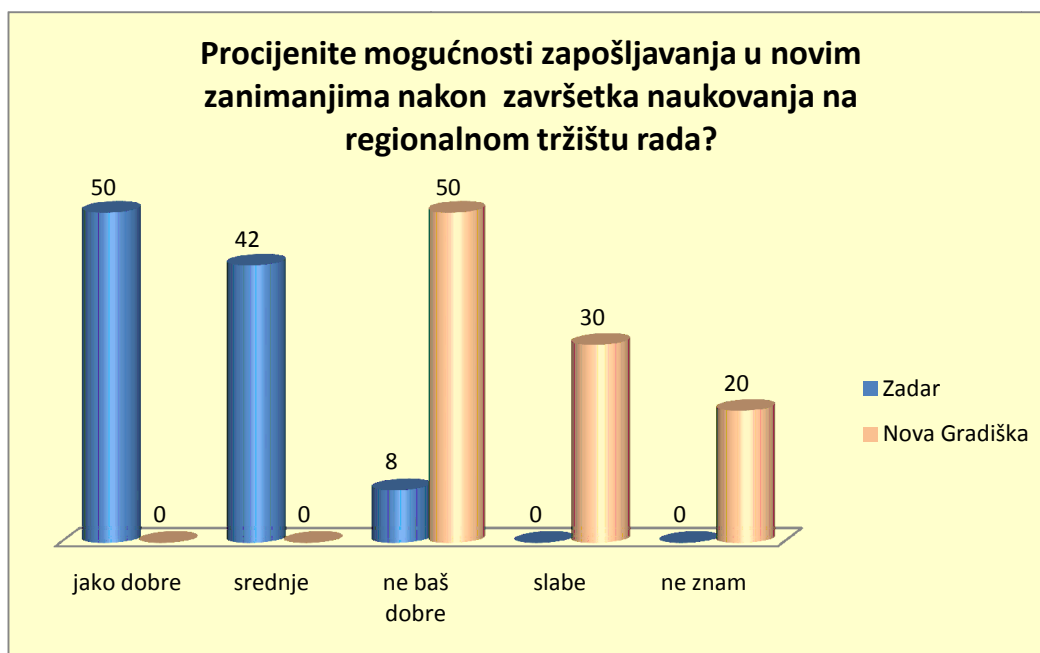

Naučnici su na naukovanju 3 godine kod majstora i pretpostavlja se da bi ih majstori koji su u njih uložili radi i zaposlili nakon završetka njihovog obrazovanja. Međutim, to nije uvijek tako što ovisi od čitavog niza parazitarnih faktora. To su primjerice, nedostatak posla, stagnacija radionice, slabo tržište i slično ili pak nezadovoljstvo izučanim naučnikom. Ipak u Novoj Gradišci bi se 70% naučnika prema predviđanjima njihovih majstora moglo zaposliti u radionici u kojoj su naukovali. Na pitanje kako procjenjuju mogućnost zapošljavanja u novim zanimanjima nakon završetka naukovanja na regionalnom tržištu rada majstori u Zadru smatraju da su šanse za zapošljavanja automehatničara jako dobre ili dobre u 92% slučajeva, a ne baš dobre u 8%. U Novoj Gradišci je opet krivulja obrnuta, 50% njih smatra da šanse nisu dobre, 30% da su slabe, a 20% izjavljuje da ne zna.

Tablica 41: Procijena mogućnosti zapošljavanja u novim zanimanjima nakon završetka naukovanja na regionalnom tržištu rada (%)?

	Zadar	Nova Gradiška
jako dobre	50	0
srednje	42	0
ne baš dobre	8	50
slabe	0	30
ne znam	0	20

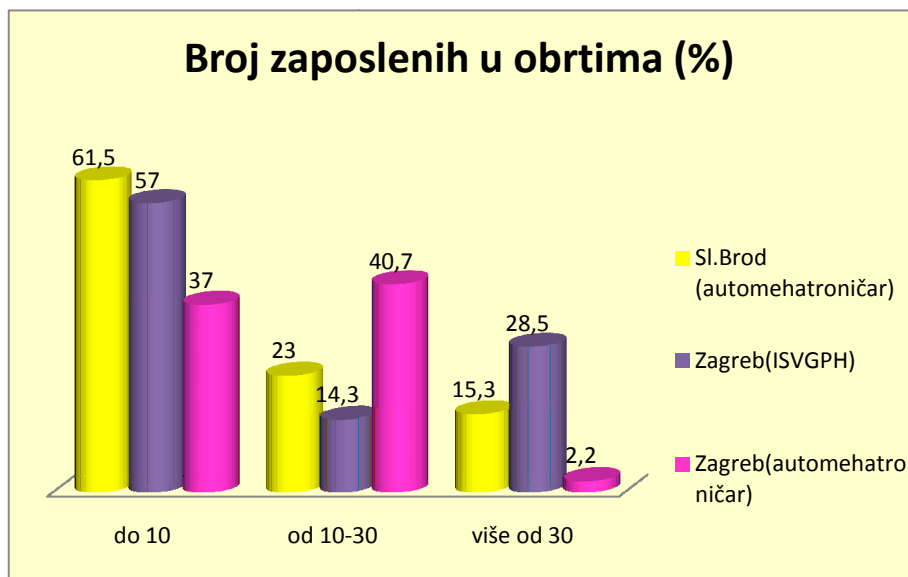
Grafikon 54: Procijena mogućnosti zapošljavanja u novim zanimanjima nakon završetka naukovanja na regionalnom tržištu rada

Pilot škola II. generacije u Zagrebu i Slavonskog Brodu

Osim anketiranja majstora – stručnih učitelja u licenciranim obrtima koji su imali na praksi naučnike II. godine obrazovanja anketirali smo i licencirane obrte koji su se školske g. 2009/2010. prvi puta susreli sa novim zanimanjima automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja. Ukupno je licencirano 47 licenciranih obrta i to: 34 u Zagrebu i 13 u Slavonskom Brodu. Od licenciranih radionica zatražili smo procjenu njihove veličine s obzirom na broj zaposlenih djelatnika. Najviše licenciranih ima do 10% zaposlenih a najmanje iznad 30%.

Grafikon 55: Broj zaposlenih u obrtima

U rasponu od 71,4 % do 85% licenciranih obrta procjenjuje da će unatoč recesiji broj zaposlenih u njihovim obrtima ostati isti, odnosno njih od 11,1% do 28,6% procjenjuje da će se broj zaposlenih u bližoj budućnosti i povećati. Smanjenje broja zaposlenosti najavljuje svega 3,7% i to u zanimanjima automehatroničar.

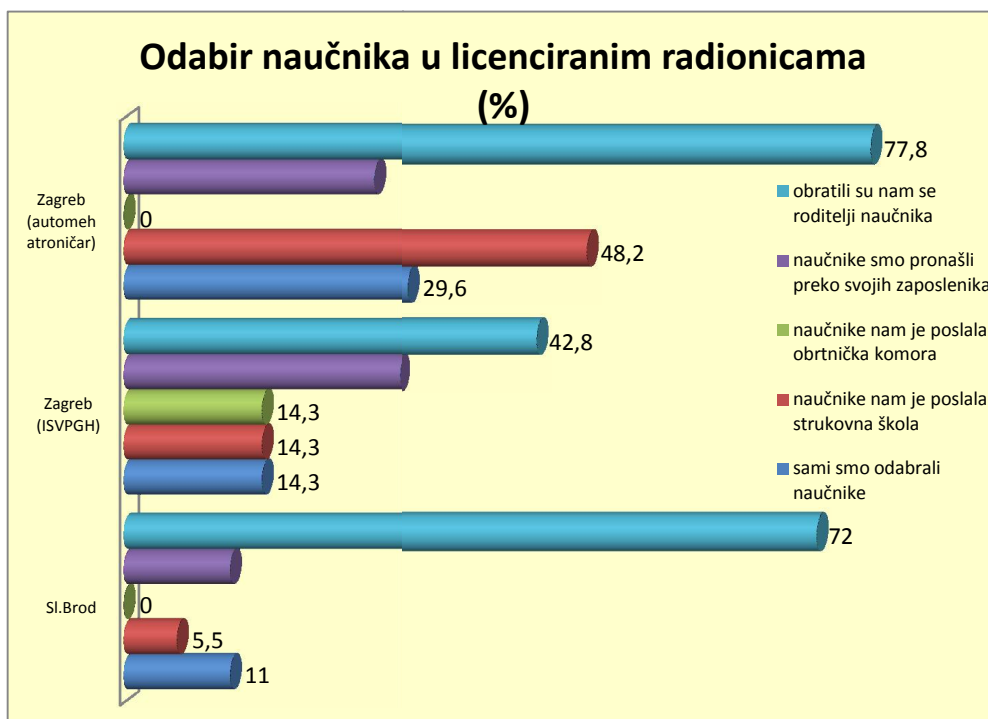
Licencirani obrti najčešće imaju 1-2 naučnika na naukovanju, a najveći zabilježeni broj je 6 naučnika. Radionice uglavnom nisu sudjelovale u izradu novog nastavnog plana za pilot zanimanja (96,3%) a u velikoj većini slučajeva su od škole dobile nastavni plan i program za praktičnu nastavu zanimanja u kojem školuju učenike. Zabrinjavajuće je, da njih 38% u Sl.Brodu, 14,8% u Zagrebu kaže da taj program uopće nije dobilo, već da je poduku organiziralo prema radu u svojoj radionici.

Sve licencirane radionice koje su sudjelovale u anketiranju već niz godina primaju naučnike srodnih zanimanja na naukovanje. Odabir naučnika pri sklapanju ugovora je također identičan dobivenim podacima iz 2008.g. kao i dobivenim podacima iz ovog istraživanja u II. godini obrazovanja. Na temelju gornjeg prikaza jasno je, da su roditelji

oni koji prvi stupaju u kontakt sa licenciranim obrtima i da uglavnom oni pronalaze mjesto za naukovanje za svoju djecu. Ostali dionici u ovom procesu kao što je strukovna škola ili obrtnička komora puno su rjeđe kontaktne institucije.

Rezultat ankete također je pokazao da se najveća većina ugovora sklapa prije 1. rujna, dakle prije početka obrazovnog procesa.

Grafikon 56: Odabir naučnika u licenciranim radionicama

Sljedeće pitanje o isplati novčane naknade naučnicima je vrlo važna tema za licencirane radionice, škole, roditelje, a naročito za naučnike. Za ugled obrtničkih zanimanja jako je loše ako licencirane radionice nisu spremne primjereno nagraditi rad svojih naučnika. Ovdje treba naglasiti da su na ovo pitanje odgovorili svi ispitanici. To bi se moglo protumačiti kao pozitivan znak spremnosti za zajedničku raspravu.

Rezultati ankete pokazuju da, iako je plaćanje naknade naučnicima zakonski propisano, u Sl. Brodu 54% obrtnika ne isplaćuje naknadu, dok sve radionice u Zagrebu ispunjavaju svoju zakonsku obavezu.

Radionice koje isplaćuju naknadu naučnicima, u prosjeku plaćaju između 200-800 kuna naknade mjesečno.

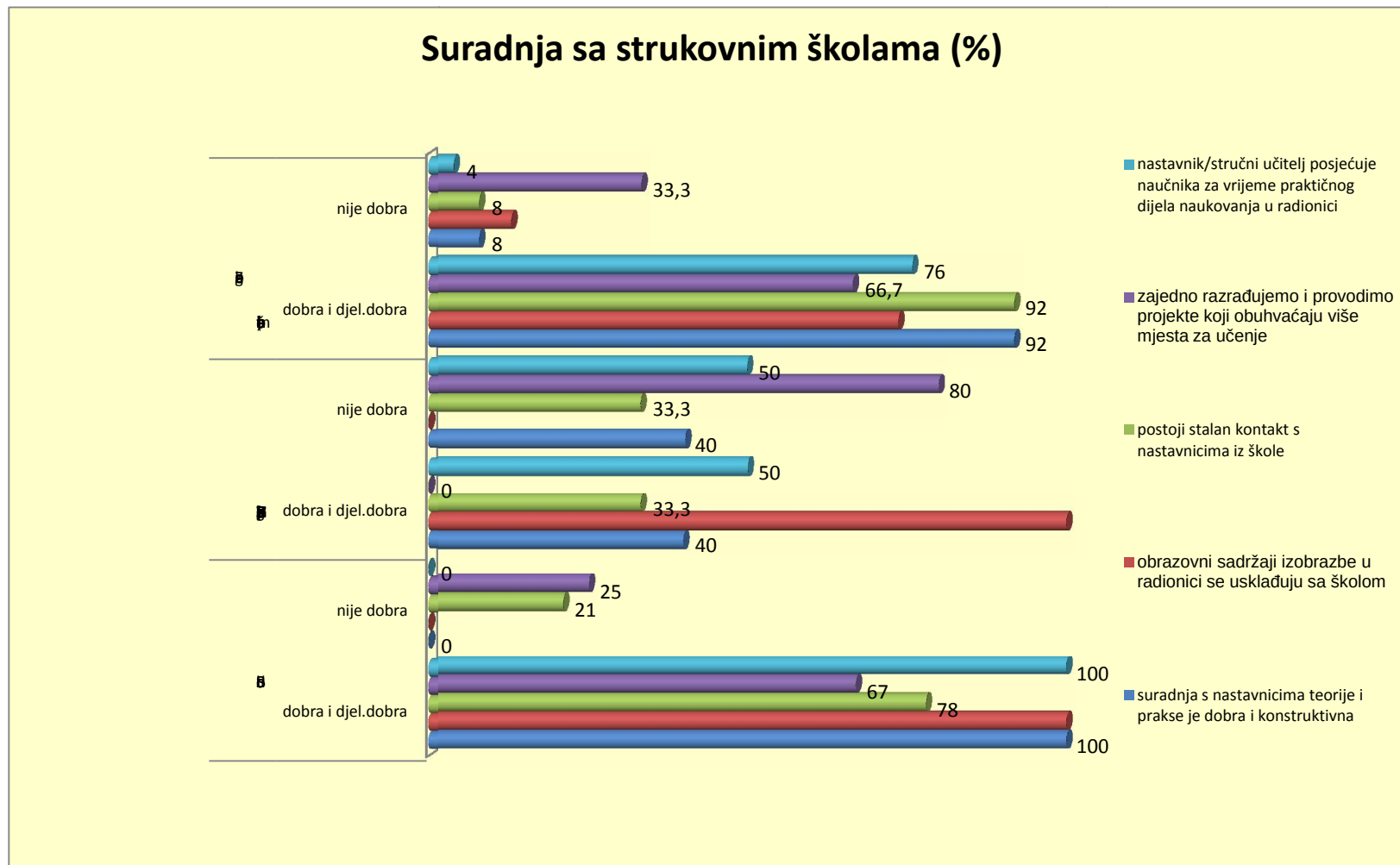
Na pitanje "Što je po Vašem mišljenju novo u naukovanju za zanimanje automehatroničar/instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja?" ispitanici

procjenjuju da se novostima u pilot programima može smatrati sljedeće: na prvom mjestu veća prilagođenost novim tehnologijama i proizvodima, koja dovodi do razvoja svijesti o kvaliteti. Na drugom mjestu su nastava orijentirana na praksu i sadržaji stručne teorije u školi koji su okrenuti praksi u realnom okruženju. Socijalne kompetencije za cjeloživotno učenje nisu dobile dobru poziciju i većina ispitanika ih ne prepoznaje u sadržajima nastavnog plana i programa.

Budući da je strukovna škola glavni partner licenciranih radionica, pitanje o njihovoj suradnji je od velike važnosti. Na pitanje kakva je kvaliteta suradnje obrtničkih radionica i strukovnih škola ponuđeni su odgovori da li je suradnje dobra ili djelomično dobra ili da nije dobra. Analizom podataka došli smo do zaključka da radionice naročito u Sl.Brodu smatraju tu suradnju vrlo dobrom i konstruktivnom, da usklađuju sadržaje izobrazbe sa školom i da ta veza općenito dobro funkcionira. U Zagrebu nisu rezultati tako dobri niti u jednoj školi. U Zagrebu se najčešće lošijom suradnjom ocjenjuje zajednički rad na projektima kao i posjete stručnih učitelja radionicama za vrijeme praktične nastave.

Udio onih koji nisu znali kakva je suradnja sa školama vrlo nizak je u Sl.Brodu, dok je u Zagrebu taj udio znatno veći i to naročito u školi za zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja. Primjerice, 33% anketiranih kaže da ne zna postoji li stalan kontakt s nastavnicima škole, a čak 50% njih kaže da ih ne posjećuje stručni učitelj u vrijeme kad imaju naučnike na praksi.

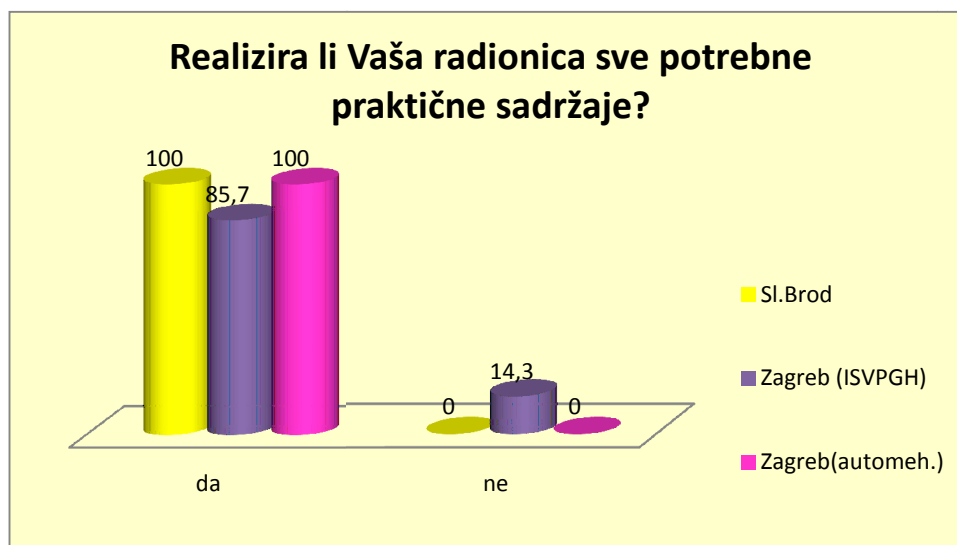
Grafikon 57: Suradnja sa strukovnim školama

Sve licencirane radionice na pitanje o mogućnosti realizacije praktičnih sadržaja koji proizlaze iz novih nastavnih planova i programa odgovorile su da imaju modernu opremu koja zadovoljava proizvodnju za tržište rada i da na takvoj opremi mogu realizirati praktične sadržaje.

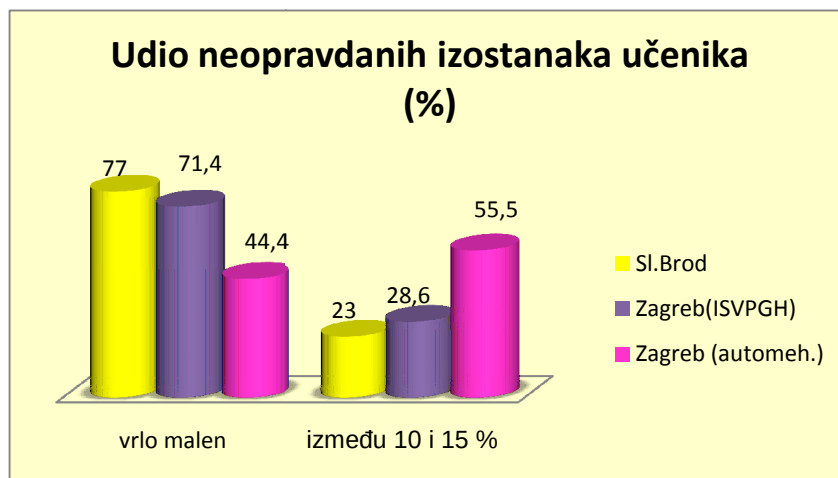
Temelje to na činjenici, da njihova oprema odgovara zahtjevima moderne tehnike i da se svi moderni tehnološki procesi mogu realizirati njenom upotrebom. S obzirom da svoje proizvode plasiraju na tržište rada, smatraju da u bližoj budućnosti moraju stalno ulagati u opremu. Na pitanje o tome da li će moći i ubuduće primati naučnike na naukovanje u Sl. Brodu su naveli da će smanjiti broj naučnika u slijedećim godinama dok u Zagrebu taj problem nisu naveli što znači da računaju na naučnike i u dolazećem razdoblju. Na pitanje kako realiziraju izobrazbu s naučnicima u radionici ponudili smo nekoliko mogućnosti odgovora koja se mogu sintetizirati na to da se u najvećem broju slučajeva stručni učitelj s pedagoškom izobrazbom brine za 1-3 naučnika, da naučnici tijekom naobrazbe upoznaju svoje radno mjesto i sve zadaće koje se na tom radnom mjestu ispunjavaju dok izvedbeni plan za svakog naučnika posebno radionice gotovo ne izrađuju i svi smatraju da naučnik nije jeftina radna snaga već da ima svoje određeno mjesto u proizvodnom procesu.

Grafikon 58: Realizira li radionica sve potrebne sadržaje

Grupa pitanja koja se odnosila na udio neopravdanih sati naučnika sa praktične nastave pokazala je da je broj izostanaka vrlo malen, da se maksimalno kreće od 10-15% ukupnog fonda sati i da gotovo nikada ne ugrožava uspješnu izobrazbu u radionici. U slučaju da do kritične situacije dođe majstori stručni učitelji najčešće razgovaraju sa roditeljima naučnika ili sa strukovnom školom.

Grafikon 59: Udio neopravdanih izostanaka učenika

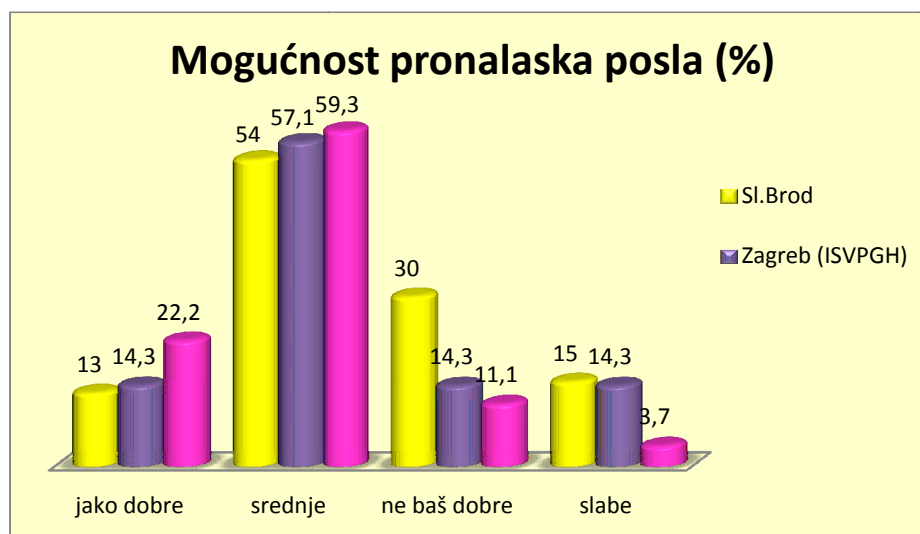

Na pitanje koliko su naučnika zaposlili nakon završetka školovanja od 2003-2007.g. obrtnici su se uglavnom izjasnili o brojevima 1 ili 2 naučnika. Omjere onih koje su imali na naukovanju i zaposlili nisu iskazali.

Obrtnici različito procjenjuju mogućnost zapošljavanja mladih završenih ljudi u zanimanjima automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja na regionalnom tržištu rada. Ponudili smo u pitanju 5 opcija. Šanse za zapošljavanje su jako dobre, srednje, ne baš dobre i slabe.

Jako dobrima šanse za zapošljavanje ocjenjuju u Zagrebu i to za automehatroničare dok slabe šanse prema ispitanicima imaju Zagreb za instalatere i Sl. Brod za automehatroničare. Ne baš dobrim šanse za zapošljavanje u najvećoj mjeri ocjeli su obrtnici u Sl. Brodu.

Grafikon 60: Mogućnost pronalaska posla

2.2.5. Anketiranje nastavnika

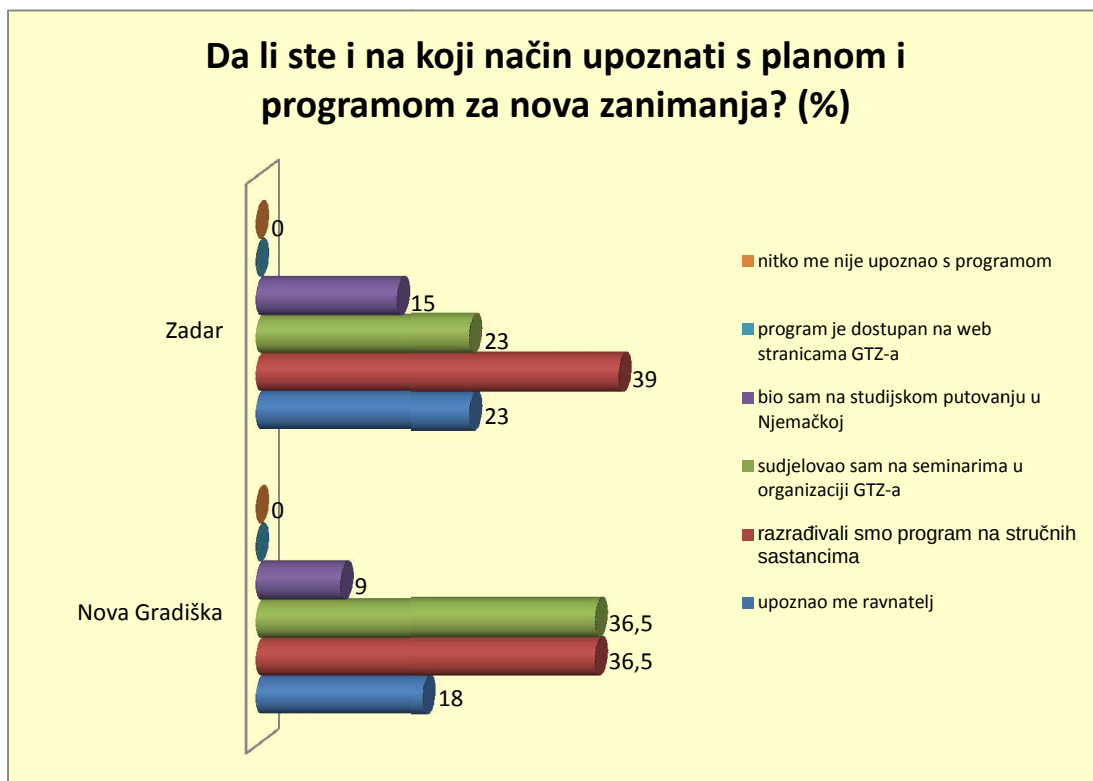
Obrada upitnika za nastavnike koji realiziraju stručno teorijske i praktične sadržaje pokazala je prije svega njihovu uključenost u izvedbu i realizaciju programa, razumijevanje novog pristupa poučavanju, njihov osvrt na opseg i dubinu sadržaja koji se nude u školi i u obrtničkoj radionici, na rad i snalaženje učenika u novim sadržajima te na ostvarivanje partnerstva između škola i obrtničkih radionica.

Anketom je obuhvaćeno 8 nastavnika koji realiziraju stručno teorijsku ili praktičnu nastavu (6+2) u Zadru i 5 nastavnika stručne teorije i prakse (4+1) u Novoj Gradiški. Oni su odgovarali na 12 istovjetnih pitanja. Obrada upitnika pokazala je neke sličnosti u gledištima ali i na razlike koje vjerojatno proizlaze iz niza parazitarnih faktora koji prate realizaciju programa različitih zanimanja a koji se odnose na opremu i nastavne materijale kao i na metodičku pripremljenost nastavnika. Svi nastavnici uključeni u realizaciju experimentalnih programa, program u cjelini poznaju. Kod većine upoznavanje s programom započelo je već prije njegove realizacije a najčešće je vezano uz 4 izvora i to prema navedenom redoslijedu: program je razrađivan na stručnim sastancima i seminarima u organizaciji GTZ-a, bili su na studijskim putovanjima u Njemačkoj, a osnovne smjernice o radu na programima neki su dobili i od ravnatelja svojih škola. Svi su napravili izvedbene programe za predmet koji predaju.

Tablica 42: Na koji način ste upoznati s planom i programom za nova zanimanja (%)

	Zadar	Nova Gradiška
upoznao me ravnatelj	23	18
razrađivali smo program na stručnih sastancima	39	36,5
sudjelovao sam na seminarima u organizaciji GTZ-a	23	36,5
bio sam na studijskom putovanju u Njemačkoj	15	9
program je dostupan na web stranicama GTZ-a	0	0
nitko me nije upoznao s programom	0	0

Grafikon 61: Na koji način ste upoznati s planom i programom za nova zanimanja (%)

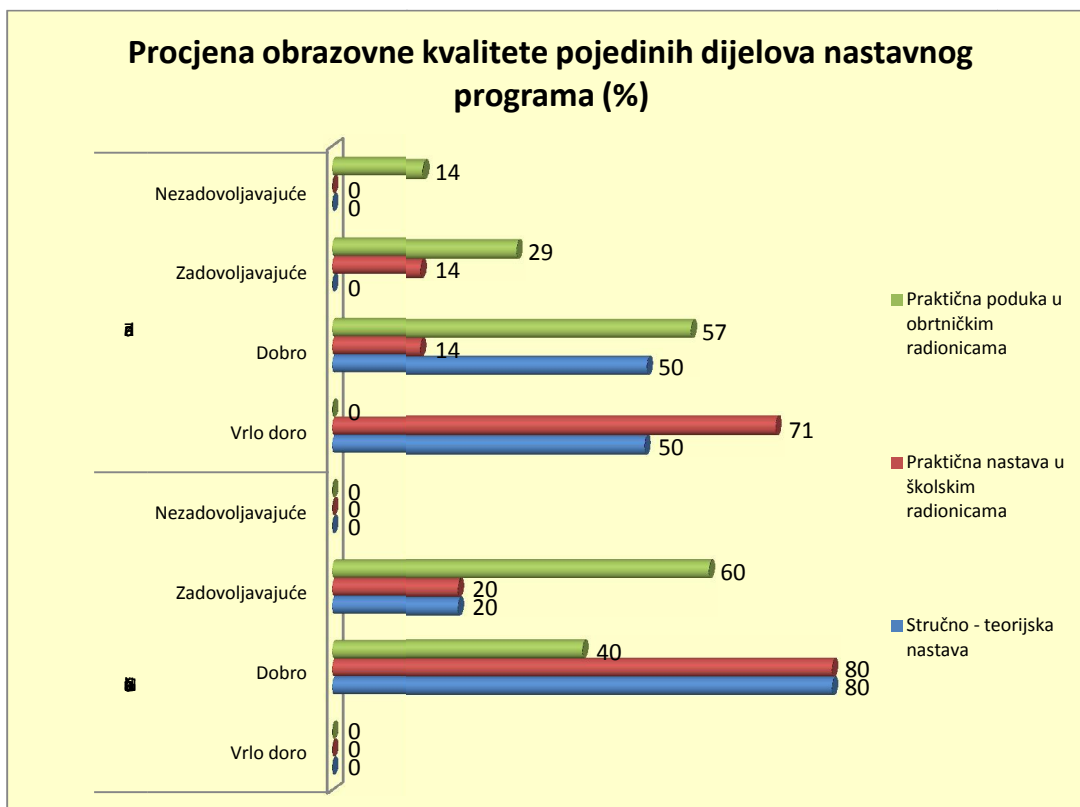
Na pitanje kako procjenjuju kvalitetu nastavnog plana i programa za zanimanje automehatroničar nastavnici iz Zadra ocijenili su stručno teorijske sadržaje vrlo dobro (50%) ili dobro (50%) koncipiranim dok nastavnici iz N.Gradiške smatraju da su isti sadržaji za zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja po svojem obimu i kvaliteti dobri (80%) odnosno zadovoljavajući.

Tablica 43: Kako procjenjujete obrazovnu kvalitetu pojedinih dijelova nastavnog programa? (%)

	Zadar			
	Vrlo doro	Dobro	Zadovolja-vajuće	Nezadovo-ljavajuće
Stručno - teorijska nastava	50 0	50 80	0 20	0 0
Praktična nastava u školskim radionicama	71 0	14 80	14 20	0 0
Praktična poduka u obrtničkim radionicama	0 0	57 40	29 60	14 0

Zadar – crno, N.Gradiška – crveno

Grafikon 62: Kako procjenjujete obrazovnu kvalitetu pojedinih dijelova nastavnog programa?

Praktičnu nastavu u školskim radionicama kvalitetno postavljenom i ocjenjuju je ocjenom vrlo dobar - 71% nastavnika u Zadru, dobrom ju smatra 14% a isto toliko zadovoljavajućom. Nastavnici u N.Gradiški su i u ovom slučaju kritičniji u ocjenama pa su u odgovorima u omjeru 80 naprama 20% ocijenili praktičnu nastavu u školi dobrom odnosno zadovoljavajućom. Što se tiče praktične nastave obrtničkim radionicama o njevoj kvaliteti nastavnici i jedne i druge škole se očituju kritičnije, a pritom prednjače nastavnici iz Zadra koji 14%) smatraju ovu nastavu nezadovoljavajućom.

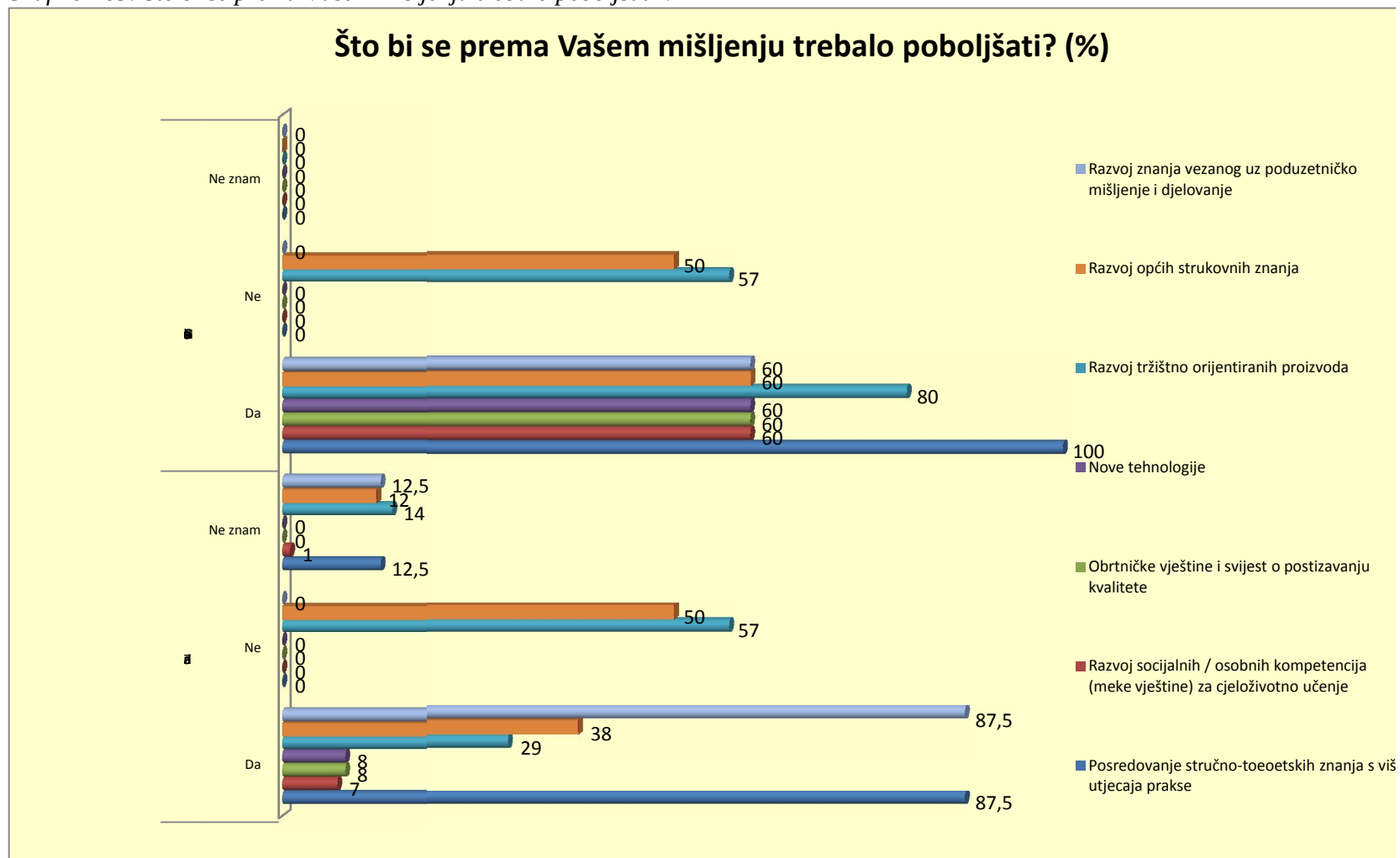
Međutim u grupi pitanja koja se odnose na prijedloge poboljšanja nastave na prvom mjestu je odgovor koji upućuje na promjenu koncepcije u smislu posredovanja stručno teorijskih znanja s više utjecaja prakse. Za to su se odlučili svi nastavnici iz N. Gradiške i 87,5% nastavnika iz Zadra. Svi nastavnici iz Zadra i 60% nastavnika iz N.Gradiške smatraju permanentnu brigu o uvođenju novih tehnologija također izuzetno važnom a razvoj svijesti o postizavanju kvalitete rada i učenja ne zaostaje za tim. Interesantno je prokomentirati odgovore iz Zadra gdje 57% nastavnika da nije potrebno u okviru naukovanja voditi brigu o poduci vezanoj uz tržišno orijentirane proizvode a isto tako su mišljenja da pojačavanje udjela općih strukovnih znanja nije neophodno. Većina nastavnika mišljenja je da su naučnicima neophodna znanja uz poduzetničko mišljenje i djelovanje. Na pitanje što treba poboljšati u sadržajima predmeta koji oni predaju nije bilo konkretnih već samo načelnih odgovora kao što su :povećati broj sati, bolje povezati praksu i teoriju,podići razinu kvalitete praktične nastave kod obrtnika,podučavati u manjim grupama,osigurati kvalitetnu literaturu i nastavna pomagala.

Tablica 44: Što bi se prema Vašem mišljenju trebalo poboljšati ?

	Zadar		
	Da	Ne	Ne znam
Posredovanje stručno-teoretskih znanja s više utjecaja prakse	87,5 100	0 0	12,5 0
Razvoj socijalnih / osobnih kompetencija (meke vještine) za cjeloživotno učenje	7 60	0 0	1 0
Obrtničke vještine i svijest o postizavanju kvalitete	8 60	0 0	0 0
Nove tehnologije	8 60	0 0	0 0
Razvoj tržišno orijentiranih proizvoda	29 80	57 0	14 0
Razvoj općih strukovnih znanja	38 60	50 0	12 0
Razvoj znanja vezanog uz poduzetničko mišljenje i djelovanje	87,5 60	0 0	12,5 0

Zadar – crno, N.Gradiška - crveno

Grafikon 63: Što bi se prema Vašem mišljenju trebalo poboljšati ?

Na pitanje kako ocjenjuju zajednički rad sa obrtničkim radionicama nastavnici Zadra kao i nastavnici N. Gradiške smatraju ga samo djelomično dobrim i konstruktivnim (oko 60%), a usklađenost sadržaja u školi sa sadržajima u radionici djelomičnim i dobrim ocjenjuje oko 70% nastavnika. Stalnu razmjenu iskustava u provođenju nastave s obrtničkom radionicom ima od 20 do 37,5% nastavnika a ponekad surađuje na realizaciji sadržaja s radionicama od 35 do 80% nastavnika.

Tablica 45: Ocjena zajedničkog rada s obrtničkim radionicama (%)

	Da	Djelomično	Ne	Ne znam
Zajednički rad s radioničkim osobljem je blizak i konstruktivan	25 40	62,5 60	12,5 0	0 0
Sadržaj učenja u školi usklađeni su s većinom radionica	25 40	50 60	12,5 0	12,5 0
Postoji stalna razmjena iskustava s radionicama po pitanju obrazovanja	37,5 20	25 80	25 0	12,5 0
Zajedno sa naučnicima rješavaju se zadaće koje su zajedničke svim naučničkim mjestima	12,5 0	25 0	25 20	37,5 80

Zadar – crno, N.Gradiška – crveno

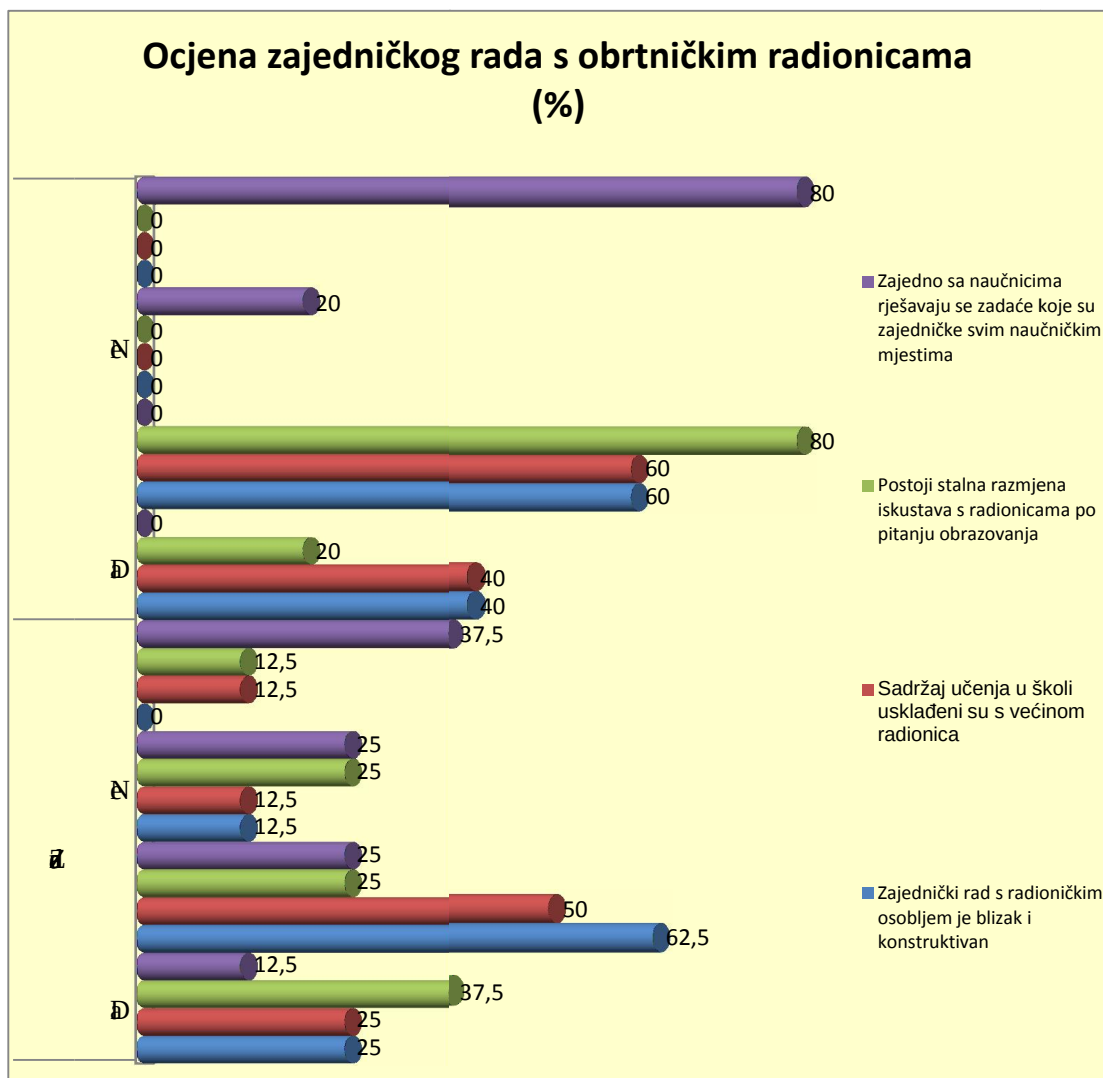
Na grupu pitanja koja su se odnosila na kvalitetu rada učenika koji su završili 1.razred odgovori u Zadru i N. Gradišci bili su različiti što je vidljivo iz tablice.

Tablica 46: Kvaliteta rada učenika koji su prošle g. završili I. razred(%)

	Većina učenika	Manji broj uč.	Nitko
bez većih teškoća su savladali nastave programe u prvom razredu	29 60	71 40	0 0
imali su poteškoće u savladavanju stručno-teorijske nastave	40 20	60 80	0 0
imali su poteškoće u savladavanju praktične nastave	0 0	67 20	33 80
imali su poteškoće u povezivanju stručne-teorije i prakse	57 20	43 60	0 0
vrlo teško su razumjeli sadržaje koje predajem zbog manjkavog predznanja	57 80	43 20	0 0
nedostaju im temeljna znanja hrvatskog jezika i matematike	75 80	25 20	0 0

Zadar – crno, N.Gradiška – crveno

Grafikon 64: Kako ocjenjujete kvalitetu rada Vaših učenika koji su prošle godine završili prvi razred?

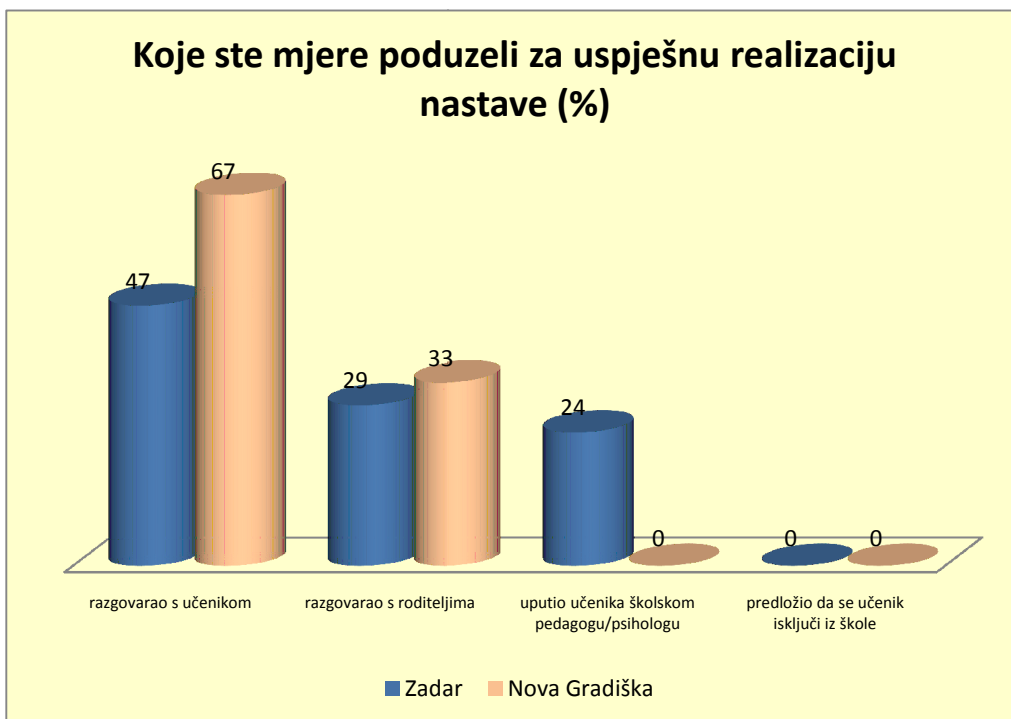

Obrada je pokazala da su učenici imali najmanje poteškoća u savladavanju praktične nastave. Danas je u Hrvatskoj vrlo aktualno pitanje izostanaka i to naročito neopravdanih izostanaka učenika s nastave. Izostaju učenici svih vrsta škola.

Tablica 47: Koje mjere ste uveli u slučaju kad su neopravdani izostanci ugrozili uspješnu realizaciju nastave?

	Zadar	Nova Gradiška
razgovarao s učenikom	47	67
razgovarao s roditeljima	29	33
uputio učenika školskom pedagogu/psihologu	24	0
predložio da se učenik isključi iz škole	0	0

Grafikon 65: Koje mjere ste uveli u slučaju kad su neopravdani izostanci ugrozili uspješnu realizaciju nastave?

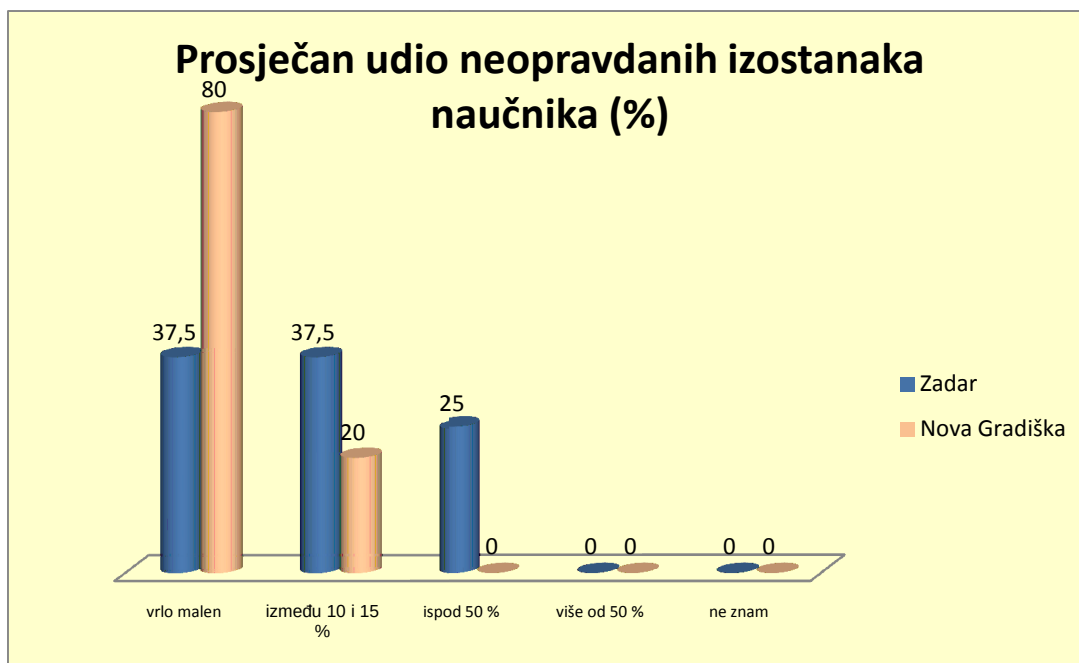

Zbog toga smo nastavnike pitali za mišljenje o tome dali i koliko izostaju učenici s nastave njihovog predmeta i na koji način to sprečavaju. Odgovori nastavnika nisu zabrinjavajući. Učenici uglavnom vrlo malo izostaju s nastave a ako to čine i nastavnik smatra da to utječe na učenikov uspjeh traži pomoć roditelj. Razgovara s učenikom ili upućuje učenika pedagogu.

Tablica 48: Prosječan udio neopravdanih izostanaka naučnika s nastave u novim zanimanjima za šk.g. 2008/09 (%)

	Zadar	Nova Gradiška
vrlo malen	37,5	80
između 10 i 15 %	37,5	20
ispod 50 %	25	0
više od 50 %	0	0
ne znam	0	0

Grafikon 66: Molimo Vas da procijenite prosječan udio neopravdanih izostanaka naučnika s nastave Vašeg predmeta u novim zanimanjima u šk.g. 2008/2009?

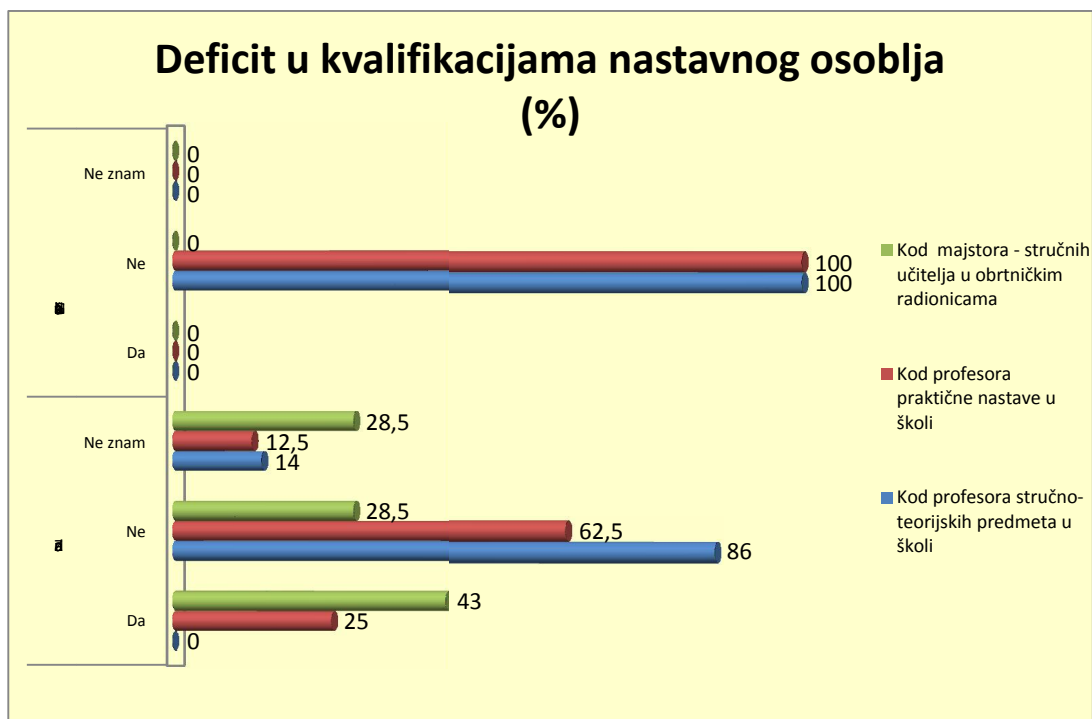
S obzirom da su programi automehatroničara i instalatera sustava vode plina grijanja i hlađenja novi ne samo sadržajno već konceptijski predstavljaju obradu polja učenja umjesto pojedinačnih nastavnih predmeta jedan dio upitnika bio je vezan uz procjenu eventualnog deficita u kvalifikacijama nastavnika za novi metodički pristup ovim sadržajima. Odgovori na ova pitanja nisu uvijek bili potpuni. Nastavnici su uglavnom ocijenili svoje stručno i metodičko znanje dostatnim za realizaciju sadržaja ponuđenih u novim kurikulumima. Kritičniji su bili u procjeni metodičkih kompetencija majstora stručnih učitelja dok njihove stručne kompetencije smatraju dobrim.

Tablica 48: Postoji li deficit u kvalifikacijama nastavnog osoblja i kojim ? (%)

	Da	Ne	Ne znam
Kod profesora stručno-teorijskih predmeta u školi	0	86 100	14 0
Kod profesora praktične nastave u školi	25 12,5	62,5 100	12,5 0
Kod majstora - stručnih učitelja u obrtničkim radionicama	43 0	28,5 0	28,5 0

Zadar – crno, N.Gradiška – crveno

Grafikon 67: Postoji li deficit u kvalifikacijama nastavnog osoblja i kojim ?(%)

U odgovorima na otvorena pitanja nastavnici su procjenjivali sličnosti i razlike između realizacije nastave u Hrvatskoj i Njemačkoj koje su na žalost samo konstatirali ali se na njih nisu kritički niti analitički osvrtni.

3. Zaključak usporedbe

U zaključcima koje smo kao preporuke definirali u I. izvješću o vanjskoj evaluaciji projekta naglasili smo da rezultate ispitivanja dionika u procesu obrazovanja smatramo samo uvodnim stajalištem koje će se moći izraziti kao cilj tek nakon tri godine provedenog pilot projekta. Dalje evaluacijsko praćenje pokazalo je u godini 2009 i početkom 2010.g. pomake koji su nastali zbog utjecaja projekta na dionike obrazovanja (škole, ministarstva, komore) i oni koji su po političkom položaju odgovorni za obrazovanje (županije, gradovi).

Što se tiče metodologije praćenja u I. i II. slučaju ona je bila vrlo slična te smo uspoređujući dobivene rezultate mogli promatrati promjene. Za razliku od prvog evaluacijskog praćenja broj ispitanih dionika bio je znatno veći. U prvom praćenju bilo je 105 dionika a u drugom praćenju 293. Novi dionici koje smo anketirali bili su nastavnici i roditelji učenika II. godine pilot zanimanja u školama I. generacije.

Rezultati koje smo dobili ukazuju:

- da su nova zanimanja: automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja izazvala interes kod učenika i kod njihovih roditelja što je rezultiralo odazivom učenika na upise u I. upisnom roku. Uspjeh učenika koji su upisali I. razred novih zanimanja bio je još uvijek pretežno dobar, međutim za razliku od prošle godine znatno je veći broj učenika sa vrlo dobrim pa čak i sa odličnim uspjehom. To pokazuje da se nova zanimanja smatraju zanimljivim, da pružaju dobre mogućnosti zapošljavanja ali i da predstavljaju podlogu za cjeloživotno učenje i za napredovanje u karijeri. Gotovo svi anketirani učenici izrazili su želju nastavka obrazovanja, s tim da ih približno 15% želi nastaviti i studij. Također je manji postotak onih koji žele prekinuti svoje obrazovanje.

- obrazovanje nakon I. razreda i prve polovice II. razreda u novim zanimanjima ukazuje da se predodžba o zanimanju koje su učenici imali prije upisa u najvećem broju slučajeva potvrđuje kod učenika u zanimanju automehatroničar dok su učenici u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja ipak samo djelomično realizirali svoje predodžbe o zanimanju. Što se tiče ispunjenja njihovih očekivanja učenici u zanimanju automehatroničar daleko su više ispunili svoja očekivanja nego oni u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja. Međutim, iako nisu posve zadovoljni zanimanjem vrlo mali postotak njih promijenio bi zanimanje nakon I. godine učenja. Što se tiče interesa koji su učenici pokazali za poslove koje rade na prva tri mjesta dolazi izbor (i u jednom i u drugom zanimanju) koji se odnosi na interes za tehniku odnosno obrtničko zanimanje ali i na ideju da će po završetku zanimanja dobro zarađivati. Ocjenjujući uspjeh učenika u I. razredu pokazuje se da on nije bitno različit sa prosjekom upisanih dobrih učenika iz osnovne škole. U odnosu na zanimanje instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja u zanimanju automehatroničar nešto je veći prosjek onih koji su prvi razred završili sa vrlo dobrim odnosno odličnim uspjehom. Što se tiče analize sadržaja i predmeta koji su učenici slušali u I. godini obrazovanja procjena je da su većini učenika sadržaji stručne teorije bili preteški odnosno čak i dosadni (da li zbog toga ili sami po sebi) dok su sadržaji praktične nastave u školi i u radionici nisu ocijenjeni teškim već samo dosadnim. Može li se to pripisati nedovoljnom motiviranosti učenika u školskim i obrtničkim radionicama ili neadekvatnom dodjelom radnih zadataka od strane majstora – stručnih učitelja ili stručnih učitelja u školi teško je procijeniti i u slijedećem ispitivanju trebalo bi detaljno istražiti, tim više što su odgovori na pitanja koji su predmeti stvarali najmanje problema u I. godini obrazovanja nismo dobili odgovore koji bi potkrijepili činjenice iz prethodnog pitanja.

Na grupu pitanja o modelima realizacije nastave odnosno organizacije nastave u školi i radionici kao i na pitanja koja se odnose na stvaranje dojmova o radionici odgovori su bili vrlo raspršeni ali generalno se može zaključiti da je najmanje korišten model tjedan za tjedan (škola – radionica) koji najbolje može doprinijeti realizaciji kvalitetne praktične nastave i njezinim povezivanjem s teorijom.

Dojmovi učenika o radionici u kojoj su na naukovanju su u najvećem broju slučajeva dobri a odnos majstora stručnog učitelja prema naučnicima uglavnom je zadovoljavajući. Učenici su u 79-85% slučajeva ocijenili da su stručni učitelji zainteresirani za realizaciju sadržaja naukovanja. Zadaće koje su naučnici obavljali u obrtničkim radionicama mogu se

smatrati primjerenim u njihovoj godini naukovanja jer su se najčešće odnosili na ugovorene poslove radionice odnosno jednostavne poslove u okviru njih. Što se tiče skrbi osoblja u radionicama odnosno njihovog rada s naučnicima ona je vrlo rijetko ocjenjena lošom. U usporedbi s općom ocjenom završetka obrazovanja u I. godini naukovanja ocjene praktične nastave znatno su više i to najčešće odlične i vrlo dobre. Procjena kvalitete pojedinih dijelova obrazovanja od strane naučnika u I. godini također je zadovoljavajuća i najveće ocjene je ovdje dobio praktični dio obrazovanja u radionici.

Metodičke i stručne kompetencije nastavnika u školi najčešće su procijenjene ocjenom dobre i zadovoljavajuće, rjeđe vrlo dobre i nezadovoljavajuće, dok su iste te kompetencije kod učitelja praktične nastave najčešće ocijenjene vrlo dobrim i dobrim.

Učenici II. godine obrazovanja u većem postotku prekinuli bi obrazovanje u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja nego u zanimanju automehatroničar, a jedni i drugi u visokom postotku imaju želju nastaviti obrazovanje i to najčešće u smjeru majstorskog zvanja.

S obzirom na vrijeme recesije teško je procijeniti mogućnosti zapošljavanja mladih ljudi nakon završetka obrazovanja. Međutim mladosti je primjereno, da je optimistična pa i učenici novih zanimanja misle u najvećem broju slučajeva da imaju jako dobre šanse da se zaposle ili u radionici u koju idu na naukovanje, u srodnoj radionici ili nekom drugom zanimanju na tržištu rada. Dosta je visok postotak onih koji ne znaju što će nakon obrazovanja, a manje je onih koji kažu da šanse ne postoje.

Opća procjena zanimljivosti nastave u školi i radionici ide u korist radionice i to u oba dva zanimanja, što se potvrđuje i manjim brojem izostanaka učenika sa ove nastave.

Zaključno se može reći, da su zanimanja učenicima naročito u mehatronici opravdala njihova očekivanja i da su učinili pozitivne pomake u uspjehu, zadovoljstvu ostvarenim ciljem, optimizmu pronalaženja posla i snalaženju u obrtničkim radionicama u odnosu na prvo evaluacijsko ispitivanje.

Nešto slabije rezultate iskazali su u svim gore navedenim činjenicama u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja.

Kako bismo dobili još detaljnije podatke o ostvarivanju ciljeva obrazovanja anketirali smo još tri skupine dionika u ovom obrazovnom procesu za ova zanimanja a to su roditelji, majstori – stručni učitelji i nastavnici. Sintezom njihovih odgovora kristalizira se nekoliko problema. Prvo i najvažnije što utječe na motivaciju učenika na učenje i savladavanje praktičnih sadržaja je neplaćanje obavezne nagrade učenicima na praktičnoj nastavi što su iskazali svi roditelji u jednom i u drugom zanimanju, a isto tako svi anketirani majstori – stručni učitelji u Novoj Gradišci odnosno 28% njih u Zadru. Iako je ugovor obavezna kategorija propisana od strane Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva obrtnici se ne pridržavaju ugovornih obveza. Roditelji procjenjuju da je obrazovanje njihove djece u školi i radionici pretežito dobro odnosno dobro i vrlo dobro, rjeđe zadovoljavajuće a vrlo rijetko nezadovoljavajuće. S obzirom da su oni najviše utjecali na izbor zanimanja svoje djece, može se zaključiti da su tim izborom zadovoljni. Svoju suradnju sa školom ocjenjuju vrlo dobrom a sa majstorima stručnim učiteljima

uglavnom dobrom. Što se tiče mogućnosti zapošljavanja njihove djece nakon završetka obrazovanja roditelji su daleko „praktičniji“ od njihove djece i uglavnom se odlučuju za odgovore ne znam i ne postoje.

Majstori – stručni učitelji koji procjenjuju da imaju dobro opremljene radionice i da njihova oprema zadovoljava realizaciju praktičnog dijela naukovanja za razliku od roditelja smatraju da učenici koji završavaju ove programe imaju velike šanse zaposliti se za zanimanje u kojem se školuju. Majstori - stručni učitelji su se također povoljno izrazili o programima praktične nastave, smatraju ih dobrim ili dobrim uz malu nadopunu. Novim u realizaciji praktične nastave smatraju da je više orijentirano na zahtjeve tržišta rada i na razvoj svijesti o potrebi kvalitete proizvoda.

Većina anketiranih nakon kompletnog analiziranja stanja u svojoj radionici i svojih dosadašnjih aktivnosti u radu s učenicima u zanimanjima automehatroničar smatra da će i dalje moći uzimati naučnike na naukovanje dok su radionice u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja skeptičnije i nisu sigurne da će to u budućnosti u istom rasponu moći činiti. Prema procjenama majstora – stručnih učitelja suradnja sa školom je uglavnom dobra i to bolja u zanimanju automehatroničar nego instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja. Tom suradnjom zadovoljni su i nastavnici škola. Majstori – stručni učitelji također su u većini slučajeva naročito u zanimanju automehatroničar vrlo zadovoljni ili zadovoljni naučnicima koji kod njih obavljaju praktičnu zadaću, dok su majstori stručni učitelji u zanimanju instalater češće nezadovoljni odnosno u većini slučajeva zadovoljni.

Nastavnike anketirane u ovim zanimanjima pitali smo uglavnom za procjenu kvalitete nastavnog programa koji realiziraju, o njihovom mišljenju što u programima treba poboljšati, o njihovoj ocjeni zajedničkog rada s radionicama i o kvaliteti rada njihovih učenika, kao i o deficitu u njihovim osobnim kvalifikacijama i kvalifikacijama majstora – stručnih učitelja u obrtničkim radionicama. Nastavnici su iznijeli svoje mišljenje o tome, da su sadržaji stručno – teoretske nastave za automehatroničare uglavnom dobri i vrlo dobri dok su prema mišljenju nastavnika u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja dobri i zadovoljavajući. Praktičnu nastavu u školi također boljom procjenjuju nastavnici automehatronike nego oni u zanimanju instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenje dok praktičnu nastavu u obrtničkoj radionici većina i u jednom i u drugom zanimanju procjenjuje dobrom i zadovoljavajućom a samo rijetki u zanimanju automehatroničar smatraju ju nezadovoljavajućom.

Kao prijedlog poboljšanja predlažu na prvom mjestu posredovanje stručno – teoretskih znanja s više utjecaja prakse, slijedi razvoj znanja vezanog uz poduzetničko mišljenje i djelovanje. Zajednički rad s radionicama je najčešće ocijenjen dobrim i djelomično dobrim. Kvalitetu rada s učenicima nastavnici ocjenjuju uglavnom zadovoljavajućom. Prema njihovom mišljenju velika većina učenika je imala poteškoća u povezivanju znanja koji su stekli na stručnoj teoriji sa praktičnim znanjima, a također su dosta teško razumjeli sadržaje stručne teorije zbog manjkavog predznanja i temeljnih znanja ih hrvatskog jezika i matematike. Na pitanje o vlastitim kvalifikacijama za predaju stručno teoretskih i praktičnih sadržaja u školi nastavnici smatraju svoje kvalifikacije dobrim. Kritičniji su i to

naročito u području automehatronike prema kvalifikacijama majstora – stručnih učitelja u obrtničkim radionicama koje procjenjuju lošijim od svojim kvalifikacija.

Sustavna prateća evaluacija realizacije kurikuluma za zanimanja automehatroničar i instalater sustava vode, plina, grijanja i hlađenja koja je započela krajem 2008. godine, a nastavila se u 2009.g. pokazala je da se tradicijski i novi kurikulumi bitno razlikuju u strukturi, pristupu i metodici. Nova metodika polako pokazuje pozitivne rezultate, a okupljanje svih dionika u realizaciji sadržaja ukazuje na pomake u kvaliteti.

Rezultati ispitivanja dionika u II. fazi dali su puno više konkretnih pokazatelja koji će se moći koristiti u daljoj realizaciji nastave, njenom dotjerivanju i poboljšanju kao i u eventualnim promjenama na samom kurikulumu.

U slijedećim etapama i dalje ćemo sve dionike anketirati, a naročito ćemo se fokusirati na izlazne rezultate međuispita (kontrolnih ispita II. godine) te na opće rezultate naučnika i škola na kraju II. godine, kako bismo u sumarnim rezultatima na kraju III. godine mogli definitivno potvrditi korisnost ovog projekta.